

Εισηγητική έκθεση

του σχεδίου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων

Επί της αρχής:

Αυτό το σχέδιο νόμου αποσκοπεί στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας της Δικαιοσύνης στη χώρα μας, μέσω της αναβάθμισης και του εκσυγχρονισμού της διοικητικής της υποστήριξης από το σώμα των δικαστικών υπαλλήλων, η οργάνωση και λειτουργία του οποίου ανασχεδιάζεται προς το σκοπό αυτό, με τη σύνταξη νέου σχετικού Κώδικα διατάξεων. Βασική αιτία της νομοθέτησης είναι, από τη μια πλευρά η αντίληψη ότι από την ποιότητα της οργάνωσης, της στελέχωσης και της λειτουργίας του σώματος των δικαστικών υπαλλήλων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η εύρυθμη και ποιοτική απονομή της δικαιοσύνης · κι από την άλλη η διαπίστωση ότι η υποστήριξη που της παρέχεται στον τομέα αυτό σήμερα, κατά τον νόμο αλλά και στην πράξη, παρά την ποιότητα του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων του ν. 2812/2000, ο οποίος υπήρξε ένα καλό και επαρκές για την εποχή του νομοθέτημα, και παρά το επίπεδο των υπηρετούντων δικαστικών υπαλλήλων, που εργάζονται φιλότιμα, υπό αντίξοες συνθήκες, απέχει πολύ από τις απαιτήσεις των καιρών. Σοβαρά ελλείμματα σε αριθμό προσωπικού, που αντιστρέφουν περίπου την ενδεικνυόμενη αναλογία δικαστών/υπαλλήλων, συνδυασμένα με ανεπαρκείς μηχανισμούς προγραμματισμού και αδυναμίες αξιοποίησης προσωπικού για την κάλυψη θέσεων, ανάγκες εξορθολογισμού και εκσυγχρονισμού βασικών τομέων της οικείας νομοθεσίας, όπως είναι η αξιολόγηση των υπαλλήλων και η επιλογή προϊσταμένων, και η ανάδειξη ως αναγκαίας της επικουρίας των δικαστικών λειτουργών και υποστήριξης των δικαστηρίων με εξειδικευμένους υπαλλήλους σε νέα, ιδιαίτερης σημασίας πεδία, όπως η τεκμηρίωση, η επικοινωνία και οι διεθνείς σχέσεις, αποτελούν μερικούς από τους σοβαρούς ειδικότερους λόγους που επέβαλαν τη σύνταξη του προτεινόμενου κώδικα. Του οποίου οι βασικές αρχές και επιδιώξεις, καθώς και οι χαρακτηριστικότερες ρυθμίσεις θα μπορούσαν να συνοψισθούν ως εξής: 1) *Ιδιαιτερότητα δικαστικών υπαλλήλων*. Οι δικαστικοί υπάλληλοι αντιμετωπίζονται ως ιδιαίτερη κατηγορία υπαλλήλων, λόγω της θεσμικής

τους ιδιότητας ως αρωγών της ανεξάρτητης Δικαιοσύνης και των συνταγματικών εγγυήσεων με τις οποίες ως εκ τούτου περιβάλλονται. Γι αυτό και κατά τη ρύθμιση ζητημάτων της κατάστασής τους και τη σύγκριση με αντίστοιχες ρυθμίσεις του Κώδικα Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων ακολουθήθηκε η θέση ότι όπου υπήρξε αποχρών, για τις πιο πάνω αιτίες, λόγος διαφοροποίησης, εκεί επιλέχθηκε η αντίστοιχη, επιβαλλόμενη διαφορετική ρύθμιση. Όπου όμως δεν αναδείχθηκε τέτοιος λόγος, θεωρήθηκε καλό, χάριν της ενότητας του δικαίου, να μην συνυπάρχουν διαφορετικές ρυθμίσεις όμοιων περιπτώσεων. 2) *Μονιμότητα*. Εκ του Συντάγματος οι δικαστικοί υπάλληλοι είναι μόνιμοι – βασική προϋπόθεση για την επιτέλεση του έργου τους, συνυφασμένου με την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης. Έτσι και αντιλαμβάνεται πλέον το σχέδιο τον δικαστικό υπάλληλο, στον σχετικό ορισμό/καθορισμό του πεδίου εφαρμογής του: Μόνον ως μόνιμο. Αφορμή γι αυτή την, αυτονόητη, διάταξη, υπήρξε ένα σοβαρό ζήτημα που, όπως θα εκτεθεί αναλυτικά πιο κάτω, ανέκυψε τα τελευταία χρόνια και χρειάστηκε να ρυθμιστεί στον καινούργιο Κώδικα: Με τους νόμους της κινητικότητας, στο πλαίσιο του εξορθολογισμού της κατανομής των θέσεων του δημόσιου τομέα, μεταφέρθηκαν, μεταξύ άλλων, και στα Δικαστήρια υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. (ΙΔΑΧ). Οι υπάλληλοι αυτοί εντάχθηκαν αρχικά στις υποστελεχωμένες υπηρεσίες και παρείχαν, συχνά προς ανακούφισή τους, υπηρεσίες δικαστικού υπαλλήλου πάσης φύσεως, μεταξύ άλλων στις γραμματείες των δικαστηρίων, ακόμα και ως γραμματείς έδρας. Σύντομα όμως, με νομολογία της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, διαγνώσθηκε συνταγματικό πρόβλημα ως προς τους υπαλλήλους αυτούς. Κρίθηκε δηλαδή, αφ' ενός μεν ότι για να ασκήσουν καθήκοντα δικαστικού υπαλλήλου έπρεπε να υποβληθούν, ως προς την καταλληλότητά τους, σε κρίση του οικείου δικαστικού συμβουλίου, αφ' ετέρου δε ότι εν πάση περιπτώσει, λόγω ακριβώς του ότι δεν ήταν μόνιμοι, δεν τους είναι επιτρεπτό να ασκούν μια σειρά καθηκόντων, του «σκληρού πυρήνα» του υποστηρικτικού της Δικαιοσύνης έργου (όπως η υπηρεσία γραμματέα έδρας), που εκ του Συντάγματος παραφυλάσσεται για τους μόνιμους δικαστικούς υπαλλήλους. Το αποτέλεσμα: Ένας μεγάλος αριθμός υπαλλήλων, που ήρθε, πάντως, όχι αλεξιπτωτιστικά αλλά με θεσμικό σκοπό,

την ανακούφιση των χειμαζόμενων δικαστηρίων, είτε να μην μπορεί να αξιοποιηθεί στα έργα για τα οποία κυρίως χρειάζεται είτε να χρησιμοποιείται συχνά, υπό τη δύναμη της ανάγκης, κατά παράβαση των κριθέντων. Υπό τα δεδομένα αυτά, επιλέχθηκε η λύση της μονιμοποίησης των υπαλλήλων αυτών, κατά τρόπο που και την ζωτική ανάγκη αξιοποίησης του προσωπικού αυτού να θεραπεύει και να βρίσκεται σε αρμονία με τις σχετικές συνταγματικές επιταγές: Μονιμοποίηση έπειτα από ουσιαστική κρίση των δικαστικών συμβουλίων, των ίδιων που είναι αρμόδια και για την μονιμοποίηση των δοκίμων δικαστικών υπαλλήλων, σύμφωνα με διαδικασία που εξασφαλίζει εξίσου τα δικαιώματά τους και το δημόσιο συμφέρον (εκτίμηση προσόντων, συνέντευξη με τις σχετικές εγγυήσεις, όπως έχουν νομολογηθεί, προσφυγή σε δεύτερο βαθμό κρίσεως, τόσο στους υπαλλήλους όσο και στην Υπηρεσία. Όσοι κρίνονται κατάλληλοι μονιμοποιούνται και παραμένουν πλήρως αξιοποιούμενοι, όσοι κρίνονται αρνητικά μεταφέρονται αλλού, εκτός δικαστηρίων. Και, πάντως, η ρύθμιση, μεταβατική και μόνον, αφορά αποκλειστικά το πιο πάνω προσωπικό που, υπό τις προεκτεθείσες ιδιαίτερες συνθήκες, βρέθηκε να υπηρετεί στα Δικαστήρια. Καμία πάγια εφεξής ρύθμιση για ΙΔΑΧ. Οι δικαστικοί υπάλληλοι νοούνται μόνον ως μόνιμοι. 3) *Υπηρεσιακή σχέση. Αξιοπρέπεια. Δικαιώματα και υποχρεώσεις.* Την υπηρεσιακή σχέση, όπως συνάγεται από το όλο πνεύμα και τις ρυθμίσεις του, την αντιλαμβάνεται ο Κώδικας ως διεπόμενη σε κάθε περίπτωση από σεβασμό στην αξιοπρέπεια του εργαζόμενου υπαλλήλου, από την επιδίωξη του συμφέροντος της Υπηρεσίας με παράλληλη μέριμνα για την ελεύθερη ανάπτυξη, και διά της εργασίας, της προσωπικότητάς του, από τη θεώρηση, υπό το πνεύμα αυτό, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών του, και από την καλλιέργεια της αίσθησης του καθήκοντος σε κλίμα συντονισμένης, υπεύθυνης και δημιουργικής συνεργασίας. 4) *Αξιολόγηση. – Επιλογή προϊσταμένων.* Από τα βασικότερα κεφάλαια του Κώδικα, η αξιολόγηση, αντιμετωπίστηκε με τη σταθερή απόφαση να επικρατήσει η αξιοκρατία και η αναζήτηση της ουσίας στην διάγνωση και αποτίμηση της ποιότητας των δικαστικών υπαλλήλων. Στο πλαίσιο αυτό, το πρώτο που επιδιώχθηκε ήταν η εκκρίζωση της γνωστής, εμπεδωμένης νοοτροπίας ότι όλοι, σχεδόν ανεξαιρέτως, είναι άριστοι, με αποτέλεσμα να έχει εντελώς χαθεί το μέτρο και μαζί του η ίδια η έννοια της

αξιολόγησης, ακόμα και το νόημα των λέξεων. Με την επιδίωξη λοιπόν της επέμβασης όσο γίνεται στην ίδια την διαμορφωμένη πραγματικότητα και όχι απλώς της κατάστροφησης οσονδήποτε αυστηρών επιταγών που θα σαρώνονταν από τη δύναμή της, μετά τις ρυθμίσεις με τα συγκεκριμένα κριτήρια, την εκατοντάβαθμη κλίμακα, την ανάγκη αιτιολογήσεως και τεκμηριώσεως των εκθέσεων κ.λπ., καθιερώθηκε ειδική διαδικασία, κατά την οποία στην εφαρμογή του νέου συστήματος, ο αξιολογητής εκείνος που χαρακτηρίζει αξιολογούμενο ως άριστο, οφείλει να παρουσιαστεί μαζί του στο υπηρεσιακό συμβούλιο, και να υποστηρίξει και ενώπιόν του την άποψή του, προκειμένου να εγκρίνει πλέον εκείνο (το συμβούλιο) τον χαρακτηρισμό. Κατά τα λοιπά, τόσο στην αξιολόγηση εν γένει όσο και στο κεντρικής σημασίας ζήτημα της επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων, ως προς το οποίο, προς αποφυγή της αυθαιρεσίας, καθιερώθηκε σύστημα μοριοδότησης, επιδιώχθηκε η αμιγώς αξιοκρατική κρίση και η αναζήτηση της ουσίας σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, με τα τυπικά προσόντα να έχουν ασφαλώς την αξία τους, αλλά να τίθενται περαιτέρω σε δοκιμασία *in concreto*, με την παρακολούθηση επικαίρως ειδικών βαθμολογούμενων σεμιναρίων, την συμμετοχή σε εξεταστική διαδικασία και σε δομημένη συνέντευξη. Και από τη συνολική αποτίμησή τους να συνάγεται κατά το δυνατόν η πραγματική αξία του υπαλλήλου για την υπηρεσία. Ιδιαίτερη περίπτωση το ζήτημα της αντίστροφης αξιολόγησης, του προϊσταμένου από τους υφιστάμενους του, ρυθμίζεται, όπως αναλύεται στη συνέχεια, με τρόπο που επιτυγχάνει μεν, με την κατ' αρχήν ανωνυμία, προστασία του υφισταμένου, με την υπευθυνότητα όμως που πρέπει να διέπει κάθε σχετική διαδικασία. 5) *Οι νέοι κλάδοι*. Από τις σημαντικότερες καινοτομίες που επιχειρούνται με το σχέδιο του νέου Κώδικα, είναι η δημιουργία δύο καινούργιων κλάδων δικαστικών υπαλλήλων, που έρχονται να καλύψουν ανάγκες ζωτικές για την ποιότητα, την αποτελεσματικότητα και το κύρος της Δικαιοσύνης: Α) *Ο Κλάδος ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου*. Από τις πλέον αισθητές ελλείψεις υποστήριξης των δικαστικών λειτουργών στην άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων, ειδικά στα ανώτατα αλλά και στα μεγάλα δικαστήρια της χώρας, είναι η έλλειψη επικουρίας τους σε όλα εκείνα τα έργα που είναι αναγκαία για την ταξινόμηση, τον προγραμματισμό και συντονισμό, την πρακτική εν γένει

διεκπεραίωση, καθώς και την τεκμηρίωση (νομοθετική, νομολογιακή και βιβλιογραφική) των υποθέσεων που χειρίζονται. Ένα εργασιακό τοπίο, σε τέτοιο βαθμό υπερφορτωμένο και ανοργάνωτο, όπως αυτό που αποτελεί τον τόπο των ελληνικών δικαστηρίων, η έλλειψη της επικουρίας του πιο πάνω είδους, το καθιστά συχνά περίπου χαοτικό, με ό,τι αυτό συνεπάγεται και για την ποιότητα καθ' εαυτήν και για την αποτελεσματικότητα της δικαιοδοτικής κρίσης. Όπως είναι γνωστό, αλλά και όπως προέκυψε με συγκεκριμένα στοιχεία από τη συγκριτική έρευνα της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, σε πολλές περιπτώσεις δικαστηρίων της Ευρώπης και των ΗΠΑ, οι δικαστικοί λειτουργοί επικουρούνται, από τις ανωτέρω απόψεις, από εξειδικευμένους δικαστικούς υπαλλήλους υψηλής νομικής παιδείας και ικανοτήτων. Με πρόδηλη την ωφέλεια σε εξοικονόμηση χρόνου, ενέργειας αλλά και οικονομικών πόρων. Η έλλειψή τους στη χώρα μας αποτελεί περίπου πρωτοτυπία. Για όλους τους πιο πάνω λόγους, αλλά και για έναν ακόμη: Της ανάγκης συστηματικής, επιστημονικής καθ' ύλην ευρετηρίασης της νομολογίας των ανωτάτων ιδίως δικαστηρίων, η χρησιμότητα την οποίας για την όλη λειτουργία της δικαιοσύνης είναι προφανής. Είναι γνωστό τί προσέφεραν για χρόνια στα Δικαστήρια και τους νομικούς εν γένει τα καθ' ύλην ευρετήρια του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τα συνέτασσαν νέοι δικαστές. Ο φόρτος πλέον των οποίων οδήγησε στη διακοπή της έκδοσής τους. Αυτό το κενό θα καλύψει και εδώ ο νέος Κλάδος νομικών δικαστικών υπαλλήλων. Ο οποίος προβλέπεται ως αυτοτελής, με δική του ιεραρχία και εξέλιξη, με ιδιαίτερη αυστηρή διαγωνιστική διαδικασία πρόσληψης και εισαγωγική εκπαίδευση. Δικαστικών Υπαλλήλων. Β) *Κλάδος ΠΕ Δικαστικής Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων*. Η ανάγκη διαχείρισης της πληροφορίας από και προς τη Δικαιοσύνη, με την σωστή πληροφόρηση για την έννοια των δικαστικών αποφάσεων, την ανασκευή ανακριβών δημοσιευμάτων, την ενημέρωση εν γένει του κοινού και τη συμμετοχή, όταν ενδείκνυται, των Δικαστηρίων στον δημόσιο λόγο, είναι ένα ζήτημα εξαιρετικά επίκαιρο, αναδεικνυόμενο όλο και περισσότερο, στην εποχή της πληροφορίας, ως ζωτικής σημασίας για τη Δικαιοσύνη, τόσο στη χώρα μας όσο και στο εξωτερικό. Σε πολλά ευρωπαϊκά δικαστήρια, λειτουργούν – και δη συνεχώς – τέτοιες υπηρεσίες, θεωρούμενες ως κεφαλαιώδους σημασίας για το κύρος της Δικαιοσύνης. Το υπάρχον σχετικό κενό και την αμηχανία στη χώρα μας

καλύπτει ο εν λόγω κλάδος, από ειδικούς δικαστικούς υπαλλήλους, προσλαμβανόμενους και αυτούς με αυστηρές διαγωνιστικές διαδικασίες, για να στελεχώσουν, σε πρώτη πιλοτική φάση τα ανώτατα δικαστήρια, αργότερα δε και κατώτερα, ιδίως στον τομέα της δικαστικής συνδρομής, επικουρώντας με την γνώση τους τους αρμόδιους δικαστικούς λειτουργούς στις σχετικές ενέργειες, καθώς και σε όσες απαιτούνται στον τομέα των διεθνών σχέσεων των Δικαστηρίων. 6) *Η περίπτωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου*. Ένας Κώδικας ευλόγως φιλοδοξεί να «συνενώσει τα διστώτα». Από την άλλη όμως χρειάζεται και προσοχή μήπως η μεγάλη διαφορετικότητα παραβλάψει την εσωτερική του συνοχή και ομοιογένεια. Ο προβληματισμός ακριβώς αυτός αναπτύχθηκε κατά τη σύνταξη του παρόντος σχεδίου σχετικά με τους υπαλλήλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίοι, και λόγω της φύσεως και των αρμοδιοτήτων του Δικαστηρίου αυτού, και δη κατά την παρούσα συγκυρία, και λόγω της πληθώρας των ειδικών νομοθετημάτων στα οποία ανευρίσκονται οι σχετικές ρυθμίσεις, αλλά και λόγω της διαφορετικότητας των προσεγγίσεων που προέρχονταν από το ίδιο το Δικαστήριο, αποτελούν μια πραγματικά ιδιαίτερη περίπτωση. Μελετήθηκε το ζήτημα δια μακρών, και, τελικά, βρέθηκε η κατάλληλη τομή: Όσα μπορούσαν στην παρούσα φάση να ενταχθούν στον Κώδικα εντάχθηκαν. Ο Κώδικας, στα βασικά, είναι και Κώδικας των δικαστικών υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι ειδικές διατάξεις. 7) *Εναρμονίσεις*. Όπου χρειάστηκε, εναρμονίσθηκαν σχετικές ρυθμίσεις προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ΕΣΔΑ, και τις αντίστοιχες νομολογιακές εξελίξεις. (όριο ηλικίας, όρκος κ.ά.) 8) *Αυτοδυναμία – Εφαρμογή*. Τέλος, καταβλήθηκε ιδιαίτερη προσπάθεια, και κατορθώθηκε, να μην υπάρχουν νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις αγκυλωτικές των ρυθμίσεων του Κώδικα. Όλες κατά βάση οι ρυθμίσεις του σχεδίου του Κώδικα αποτελούν ολοκληρωμένες διατάξεις του ίδιου του κειμένου του – κάποιες, κι αυτές ελάχιστες, εξουσιοδοτήσεις παρασχέθηκαν μόνο για τη ρύθμιση λεπτομερειών ή για τη δυνατότητα προσαρμογής σε μελλοντικές ανάγκες, χωρίς να επηρεάζεται η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων. Έτσι, όταν ψηφισθεί, το νομοθέτημα αυτό θα είναι αμέσως εφαρμοστέο στο σύνολό του.

Επί των άρθρων:

Γενικές διατάξεις

Στο *άρθρο 1*, νέα διάταξη σε σχέση με τον προηγούμενο Κώδικα (ν. 2812/2000, Α' 67), ορίζεται ότι σκοπός του είναι η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός της κατάστασης των δικαστικών υπαλλήλων, υπό την έννοια ότι αφενός μεν οι διατάξεις του καθαυτές τέθηκαν με γνώμονα τον σκοπό αυτό, αφετέρου δε ότι πρέπει να ερμηνεύονται, παγίως, υπό το φως του. Περαιτέρω, επισημαίνονται οι θεμελιώδεις αρχές οι οποίες, απορρέοντας από συνταγματικές διατάξεις και αρχές, διέπουν τον Κώδικα. Κατά τούτο η διάταξη είναι εν μέρει όμοια με αυτές του άρθρου 1 του Κώδικα Κατάστασης Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., που κυρώθηκε με το ν. 3528/2007, Α' 26 (Υ.Κ.) και του άρθρου 1 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, που κυρώθηκε με το ν. 3584/2007, Α' 143 (Κ.Κ.Δ.Κ.Υ.). Ταυτόχρονα, όμως, τονίζονται η ιδιαιτερότητα των δικαστικών υπαλλήλων και η ανάγκη διασφάλισης της αξιοπρεπούς άσκησης του έργου τους προς όφελος της εύρυθμης λειτουργίας της Δικαιοσύνης. Είναι, φυσικά, αυτονόητο ότι ο Κώδικας διέπεται όχι μόνο από τις αναφερόμενες στο παρόν άρθρο αρχές, αλλά από το σύνολο των συνταγματικών διατάξεων και αρχών και πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως τους.

Με το *άρθρο 2* καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής του Κώδικα, χωρίς διαφοροποίηση από τον προηγούμενο Κώδικα (άρθρο 1 του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων (Κ.Δ.Υ.) που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2812/2000 (Α' 67), όπως η παρ. 2 αυτού αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 3472/2006, Α' 135), εκτός από την αφαίρεση των υπαλλήλων των έμμισθων υποθηκοφυλακείων και των κτηματολογικών γραφείων Ρόδου και Κω-Λέρου από το πεδίο εφαρμογής του, λόγω της κατάργησής τους με το α. 1 παρ. 5 ν. 4512/2018 (Α' 5). Διευκρινίζεται ότι στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα εμπίπτουν μόνον οι μόνιμοι δικαστικοί υπάλληλοι· δεν καταλαμβάνει τους υπαλλήλους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Για λόγους εύρυθμης λειτουργίας των δικαστηρίων κρίθηκε σκόπιμη η ρύθμιση και ορισμένων θεμάτων του προσωπικού που

απασχολείται στους τομείς του άρθρου 18, χωρίς να έχει την ιδιότητα του δικαστικού υπαλλήλου και για το οποίο ισχύουν μόνο οι διατάξεις που ρητώς αναφέρονται σε αυτό.

Μέρος πρώτο

Κεφάλαιο Α΄

Με το άρθρο 3 τίθενται οι αναγκαίες ρυθμίσεις για την υλοποίηση των επιταγών των άρθρων 4 παρ. 4 του Συντάγματος και 45 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.), όσον αφορά τους δικαστικούς υπαλλήλους. Ο προβλεπόμενος στην παράγραφο 2 νυν ισχύων ειδικός νόμος είναι ο ν. 2431/1996 (Α΄ 175), κατ' εξουσιοδότηση του οποίου εκδόθηκε το π.δ. 176/2004 (Α΄ 146), περί διορισμού πολιτών της Ε.Ε. σε θέσεις δικαστικών υπαλλήλων. Η ρύθμιση της παραγράφου 4 εναρμονίζεται με αυτές των άρθρων 4 παρ. 4 του Υ.Κ. και 12 παρ. 4 του Κ.Κ.Δ.Κ.Υ. Όσοι αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση μπορούν πλέον να διορίζονται ως δικαστικοί υπάλληλοι μετά τη συμπλήρωση ενός έτους από την απόκτησή της, και όχι τριών, όπως προβλεπόταν από τον προηγούμενο Κώδικα.

Στο άρθρο 4 δεν προβλέπεται ανώτατο όριο ηλικίας διορισμού, ενόψει της οδηγίας 2000/78/ΕΚ (L 303). Η διάταξη εναρμονίζεται, καταρχήν, με τον ισχύοντα Υ.Κ., χωρίς ουσιώδεις αποκλίσεις από την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 3 του προηγούμενου Κ.Δ.Υ. Ως προς την απόδειξη της ηλικίας, υιοθετούνται οι ρυθμίσεις των άρθρων 6 Υ.Κ. και 13 Κ.Κ.Δ.Κ.Υ., οι οποίες, όπως και η διάταξη του άρθρου 3 του προηγούμενου Κ.Δ.Υ., έχουν την έννοια ότι για την απόδειξη της ηλικίας δεν λαμβάνονται υπόψη αποφάσεις που έχουν εκδοθεί με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας και οι δυνάμει αυτών διορθωτικές εγγραφές στις οικείες ληξιαρχικές πράξεις. Κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η εν λόγω ρύθμιση δεν αντίκειται στη διάταξη του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος, δεδομένου ότι οι εκδιδόμενες με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας αποφάσεις δεν

παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης της Διοίκησης, κατά τα λοιπά δε η νομοθετική εξουσία δεν δεσμεύεται από συνταγματική διάταξη που να επιβάλλει ορισμένο τρόπο ή μέσα απόδειξης της ηλικίας (βλ. ΣτΕ 264/2017 κ.α.). Είναι, φυσικά, αυτονόητο, ότι στην εξαιρετική περίπτωση αδυναμίας απόδειξης της ηλικίας με τα προβλεπόμενα στον νόμο μέσα, τότε η ηλικία μπορεί να αποδεικνύεται με απόφαση εκδιδόμενη με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Το άρθρο 5 ταυτίζεται πλήρως κατά περιεχόμενο με την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 4 του προηγούμενου Κ.Δ.Υ., εναρμονίζεται, όμως, με τη διατύπωση του άρθρου 5 Υ.Κ.

Άρθρο 6: Στην παράγραφο 1 υιοθετείται η ρύθμιση του άρθρου 7 παρ. 1 Υ.Κ., η οποία προβλέπει την τεχνική υποστήριξη ατόμων με προβλήματα υγείας, υλοποιώντας πληρέστερα τις επιταγές των άρθρων 21 παρ. 6 και 2 παρ. 1 του Συντάγματος και 5 της οδηγίας 2000/78/ΕΚ (βλ. και άρθρο 5 του ν. 4443/2016, Α' 232). Στην παράγραφο 2 υιοθετείται η ρύθμιση της παραγράφου 2 του άρθρου 7 Υ.Κ., όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 4210/2013 (Α' 254), για τους λόγους που αναφέρονται στην εισηγητική έκθεση του πιο πάνω νόμου. Με την παράγραφο 3 δίδεται η δυνατότητα ρύθμισης, με προεδρικό διάταγμα, ουσιαστικών και διαδικαστικών θεμάτων, ιδίως προς θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων, με σκοπό τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος και των δικαιωμάτων των υποψηφίων, καθώς και την αποτελεσματικότερη άσκηση του έργου των αρμόδιων ιατρών.

Άρθρο 7: Προβλέπονται κωλύματα λόγω ποινικής καταδίκης και υποδικίας, με διατύπωση καταρχήν αντίστοιχη με αυτή του Υ.Κ., χωρίς ουσιώδη διαφοροποίηση από τον προηγούμενο Κ.Δ.Υ. Στην περίπτωση β' προστίθεται νέα ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία όσοι έχουν παραπεμφθεί για ποινικό αδίκημα από τα προβλεπόμενα στην περίπτωση α', μπορούν να λαμβάνουν μέρος στις οικείες διαδικασίες επιλογής, χωρίς όμως, σε περίπτωση επιτυχίας, να δύνανται να διορισθούν, εάν στο μεταξύ δεν έχει εκδοθεί αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ή αμετάκλητο αθωωτικό βούλευμα. Ανάλογη ρύθμιση δεν υπάρχει στους Υ.Κ. και Κ.Κ.Δ.Κ.Υ., όμως ο

αποκλεισμός υποψηφίων που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της νέας αυτής ρύθμισης δεν είναι δικαιολογημένος. Εξάλλου, ανάλογη ρύθμιση υπάρχει ήδη σε άλλα νομοθετήματα (βλ. π.χ. το άρθρο 2 παρ. 1 περ. ζ' του π.δ. 4/1995 «Εισαγωγή στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων με το σύστημα των γενικών εξετάσεων» (Α' 1) και το άρθρο 2 παρ. 3 της 223.10-3/2014 απόφασης του Υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου «Κατάταξη Δοκίμων Σημαιοφόρων Λιμενικού Σώματος», Β' 1607). Από την άλλη πλευρά, διατηρήθηκε η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία η παραγραφή του αδικήματος, για το οποίο παραπέμφθηκε ο υποψήφιος, δεν αίρει το κώλυμα διορισμού, δεδομένου ότι η παραγραφή του αδικήματος αίρει μεν, σύμφωνα με το άρθρο 111 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα, το αξιόποινο της πράξης, δηλαδή την εξουσία του κράτους να διαγνώσει τη διάπραξη εγκλήματος και να επιβάλλει ποινή, όμως δεν συνιστά αθώωση, σύμφωνα με το άρθρο 370 περ. α' και β' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (βλ. ΑΠ (Ποιν) 840/1997, ΑΠ (Ποιν. Ολομ.) 11/2001 κ.α.). Για τον λόγο αυτό, αντίστοιχη ρύθμιση υπάρχει όχι μόνο στον προηγούμενο Κ.Δ.Υ. (βλ. άρθρο 6 παρ. 1 περ. γ'), αλλά και στους ισχύοντα και προϊσχύσαντες Υ.Κ. (βλ. άρθρα 18 παρ. 3 του ν. 1811/1951 (Α' 141), 22 παρ. 3 του π.δ. 611/1977 (Α' 198), 8 παρ. 1 περ. β' του ν. 2683/1999 (Α' 19) και, πλέον, 8 παρ. 1 περ. β' του ν. 3528/2007), στους ισχύοντα και προϊσχύσαντα Κ.Κ.Δ.Κ.Υ. (βλ. άρθρα 16 παρ. 2 του ν. 1188/1981 (Α' 204) και, πλέον, 16 παρ. 1 περ. β' του ν. 3584/2007) και στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργών (βλ. άρθρο 38 παρ. 1 του ν. 1756/1988, Α' 35). Εξάλλου, από τη μέχρι τώρα νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256), συνάγεται ότι με τη ρύθμιση αυτή δεν παραβιάζεται το τεκμήριο της αθωότητας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 παρ. 2 της Σύμβασης, διότι με τη ρύθμιση αυτή ουδόλως αποδίδεται στον παραπεμφθέντα η διάπραξη ποινικού αδικήματος, αλλά, προκειμένου ειδικώς για διορισμό σε δημόσια θέση, λαμβάνεται υπόψη καθαυτό το γεγονός της παραπομπής του σε δίκη (πρβλ. ΕΔΔΑ ιδίως απόφαση επί του παραδεκτού της 3.9.2013, Milojevic κατά Σερβίας (43519/07) και απόφαση της 27.9.2011, Hrdalo κατά Κροατίας (23272/07)). Προβλέπεται, πάντως, ότι δεν υφίσταται το κώλυμα εάν, επί αίτησης επανάληψης της διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 525 παρ. 1 περ. β' του

Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, διαπιστωθεί, με απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 528 του ίδιου Κώδικα, ότι ο καταδικασθείς είναι φανερό ότι είναι αθώος και, ακολούθως, με την ίδια ή άλλη απόφαση, παύσει η ποινική δίωξη λόγω παραγραφής. Τούτο, διότι ανεξαρτήτως του διατακτικού της απόφασης, υπάρχει, πάντως, αμετάκλητη κρίση επί της ουσίας του ανώτατου ποινικού δικαστηρίου ότι ο καταδικασθείς είναι αθώος και μάλιστα ότι το γεγονός αυτό είναι φανερό (πρβλ. ΣτΕ 198/2012). Τέλος, διατηρείται το κώλυμα της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 2812/2000, το οποίο δεν προβλέπεται στον Υ.Κ., λόγω της ιδιαιτερότητας της θέσης των δικαστικών υπαλλήλων, για τους οποίους είναι σκόπιμο να απαιτούνται μείζονα προσόντα αναγόμενα στο ήθος τους.

Άρθρο 8: Προβλέπεται κώλυμα όσων τελούν σε δικαστική συμπαράσταση, σύμφωνα με το προηγούμενο δίκαιο, αλλά και τον Υ.Κ., με βελτίωση της διατύπωσης.

Άρθρο 9: Προβλέπεται κώλυμα όσων έχουν απολυθεί από άλλη θέση του δημόσιου τομέα για πειθαρχικούς λόγους. Σε αντίθεση με τον Υ.Κ. δεν προβλέπεται έκλειψη του κωλύματος μετά την πάροδο πενταετίας, λόγω της ιδιαιτερότητας της θέσης των δικαστικών υπαλλήλων, για τους οποίους είναι σκόπιμο να απαιτούνται μείζονα προσόντα αναγόμενα στη συναίσθηση του υπηρεσιακού καθήκοντος.

Άρθρο 10: Αποδίδει τη ρύθμιση του προηγούμενου Κώδικα, που ταυτίζεται με πάγια ρύθμιση του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου.

Κεφάλαιο Β'

Άρθρο 11: Η πλήρωση των θέσεων των δικαστικών υπαλλήλων με τον πλέον αξιοκρατικό τρόπο και τις κατάλληλες διαδικασίες επιλογής έχει καθοριστική σημασία για την καλή λειτουργία της Δικαιοσύνης. Η εμπειρία από την εφαρμογή των προηγούμενων διατάξεων, ανέδειξε την αναγκαιότητα τροποποίησής τους σε αρκετά σημεία. Πρώτον, καθορίζεται συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εντός του οποίου πρέπει να ολοκληρώνεται ο ετήσιος προγραμματισμός για την πλήρωση των κενών θέσεων. Δεύτερον, η

απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης λαμβάνεται μετά από γνώμη των κατ' εξοχήν αρμόδιων δικαστικών οργάνων, ήτοι των Προέδρων των ανώτατων δικαστηρίων, του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και όχι μόνο των οικείων συνδικαλιστικών οργανώσεων, όπως προβλεπόταν στην προηγούμενη διάταξη. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά στην παράγραφο 2. Τρίτον, προβλέπεται ότι η διαδικασία πλήρωσης των θέσεων των κλάδων ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ Γραμματέων και ΠΕ Μεταφραστών-Διερμηνέων θα γίνεται οπωσδήποτε με γραπτό διαγωνισμό, ο οποίος αποτελεί, για τους κλάδους αυτούς, το πλέον αξιοκρατικό σύστημα επιλογής. Προς διασφάλιση, όμως, της ταχύτητας της διαδικασίας, είναι δυνατή, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (και πρακτική - βλ. προκήρυξη 1Γ/2017 Α.Σ.Ε.Π. για υπαλλήλους Α.Α.Δ.Ε.), η εξέταση των υποψηφίων εν όλω ή εν μέρει με το σύστημα των ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών, το οποίο επιτρέπει τη διόρθωση μεγάλου αριθμού γραπτών σε ελάχιστο χρόνο, χάρη σε διαθέσιμα τεχνικά μέσα. Επισημαίνεται ότι με τις ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών μπορούν να ελεγχθούν δεξιότητες των υποψηφίων, όπως η ικανότητα κατανόησης γενικού ή ειδικού κειμένου και οι γλωσσικές ικανότητες και όχι μόνον οι γνώσεις τους.

Κεφάλαιο Γ'

Άρθρο 12: Αποδίδει τη ρύθμιση του προηγούμενου Κώδικα, που διαφοροποιείται από αυτήν του Υ.Κ., δεδομένου ότι για την τοποθέτηση του δικαστικού υπαλλήλου απαιτείται προηγούμενη απόφαση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 92 παρ. 3 του Συντάγματος.

Άρθρο 13 : Υιοθετείται το περιεχόμενο του άρθρου 18 του Υ.Κ., ως ισχύει, - δεδομένου ότι, όσον αφορά στα ρυθμιζόμενα ζητήματα, δεν υφίσταται λόγος διαφοροποίησης ανάμεσα στους δικαστικούς και τους διοικητικούς υπαλλήλους - με ορισμένες ήσσονος σημασίας αποκλίσεις, που σκοπούν στην αποσαφήνιση των ρυθμίσεων περί προθεσμιών, καθώς και των συνεπειών της μη τήρησής τους.

Άρθρο 14: Αποδίδεται η ρύθμιση του προηγούμενου Κώδικα, η οποία ταυτίζεται με αυτήν του Υ.Κ.

Άρθρο 15: Ακολουθείται από νομοτεχνική άποψη το άρθρο 19 του Υ.Κ., το οποίο αντιστοιχεί στα άρθρα 12, 13 και 10 παρ. 4 του προηγούμενου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων. Η νέα διάταξη εναρμονίζεται, καταρχήν, από άποψη περιεχομένου, με το άρθρο 19 του Υ.Κ., πλην του ορισμού των αρμόδιων για την ορκωμοσία και τη σύνταξη πρακτικού ανάληψης υπηρεσίας οργάνων, αλλά και του τύπου του όρκου. Με τη διάταξη της παραγράφου 2 προστατεύεται πλήρως όχι μόνο η θρησκευτική ελευθερία αλλά και το δικαίωμα μη αποκάλυψης των θρησκευτικών πεποιθήσεων, που κατοχυρώνεται στα άρθρα 13 παρ. 1 του Συντάγματος (βλ. ΣτΕ 2281/2001, Ολομ., π.ε. 144/2008, Ολομ., α. 9), 9 παρ. 1 Ε.Σ.Δ.Α. (βλ. ΕΔΔΑ αποφάσεις της 21.2.2008, Αλεξανδρίδης κατά Ελλάδας (19516/06) και της 3.6.2010, Δημητράς κατά Ελλάδας (42837/06) κ.α.) και 18 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, που κυρώθηκε με τον ν. 2462/1997, Α' 25 (βλ. Επιτροπή του Συμφώνου, Γενικό Σχόλιο για το άρθρο 18). Ταυτόχρονα, με τη διατήρηση του θρησκευτικού όρκου για τους θρησκευόμενους, εξακολουθεί να υφίσταται γι' αυτούς η πρόσθετη δέσμευση έναντι του θείου.

Άρθρο 16: Υιοθετείται ουσιαστικά το περιεχόμενο του άρθρου 20 του Υ.Κ., δεδομένου ότι, όσον αφορά στα ρυθμιζόμενα ζητήματα, δεν υφίσταται λόγος διαφοροποίησης ανάμεσα στους δικαστικούς και τους διοικητικούς υπαλλήλους.

Άρθρο 17: Διατηρείται κατά βάση η αντίστοιχη διάταξη του προηγούμενου Κώδικα. Υιοθετείται η διατύπωση του άρθρου 20 του Υ.Κ. Η ρύθμιση της παραγράφου 3 διατηρήθηκε, παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει αντίστοιχη ρύθμιση στον Υ.Κ., διότι συνάδει με τον σκοπό του θεσμού του αναδιορισμού, αποκαθιστώντας δικαστικό υπάλληλο, ο οποίος, ενώ αρχικά καταδικάστηκε ή παραπέμφθηκε σε δίκη, και για τον λόγο αυτόν απολύθηκε, στη συνέχεια αθωώθηκε με αμετάκλητη απόφαση ή αμετάκλητο βούλευμα.

Κεφάλαιο Α΄

Τομείς- Κατηγορίες-Βαθμοί

Άρθρο 18: Διατηρείται η αντίστοιχη διάταξη του προηγούμενου Κώδικα, αφαιρουμένου του τομέα των έμμισθων υποθηκοφυλακείων της χώρας και των Κτηματολογικών Γραφείων Ρόδου και Κω-Λέρου, τα οποία καταργήθηκαν με το άρθρο 1 παρ. 5 ν. 4512/2018 (Α΄ 5).

Άρθρο 19: Διατηρείται η αντίστοιχη διάταξη του προηγούμενου Κώδικα.

Άρθρο 20: Διατηρείται η αντίστοιχη διάταξη του προηγούμενου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων, όπως αντικαταστάθηκε πρόσφατα με το άρθρο 58 παρ. 1 του ν. 4369/2016 (Α΄ 33). Αντίστοιχη είναι και η ρύθμιση του Υ.Κ., όπως το άρθρο 80 αυτού αντικαταστάθηκε με το άρθρο 25 παρ. 1 του ανωτέρω ν. 4369/2016. Σκοπεί στην ταχύτερη βαθμολογική εξέλιξη όσων έχουν υπέρτερα τυπικά ακαδημαϊκά προσόντα και των αποφοίτων της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, προς όφελος της υπηρεσίας.

Κεφάλαιο Β΄

Κλάδοι

Άρθρο 21: Στην παράγραφο 1 προβλέπονται οι κλάδοι και ειδικότητες των δικαστικών υπαλλήλων των τομέων α, β και γ. Έχουν προστεθεί οι εξής κλάδοι : α) Κλάδος ΠΕ Στατιστικής, προς υποβοήθηση του έργου των δικαστηρίων και εισαγγελιών και της Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, στην καταγραφή και επεξεργασία των δεδομένων που αφορούν στον αριθμό και τη σύνθεση των δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων ανά δικαστήριο, τον όγκο των υποθέσεων ανά κατηγορία, τις σχετικές ανάγκες, τη βιωσιμότητα σχετικών προτάσεων και κάθε άλλου σχετικού στοιχείου, β) Κλάδος ΠΕ Βιβλιοθηκονομίας, με ταυτόχρονη διατήρηση του Κλάδου ΤΕ Βιβλιοθηκονομίας, προς καλύτερη

λειτουργία των βιβλιοθηκών των δικαστηρίων, γ) Κλάδος ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου, με καθήκοντα τη σύνταξη ευρετηρίων της νομολογίας, προκαταρκτικής επεξεργασίας και ταξινόμησης των υποθέσεων και επικουρίας των δικαστικών λειτουργών στο έργο τους, δ) Κλάδος ΠΕ Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων, με καθήκον την επικουρία των αρμόδιων, κατά τον οικείο κανονισμό, οργάνων του δικαστηρίου, εισαγγελίας ή επιτροπείας όσον αφορά την επικοινωνία και τις διεθνείς σχέσεις και ε) Κλάδος ΔΕ Επιμελητών (διατηρουμένου του Κλάδου ΥΕ Επιμελητών), προς διασφάλιση της νομότυπης διενέργειας των κοινοποιήσεων, σύνταξης των οικείων αποδεικτικών και άλλων σχετικά απαιτητικών εργασιών. Τα των νέων κλάδων ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου και ΠΕ Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων, ρυθμίζονται ειδικώς στο Γ΄ Μέρος του παρόντος Κώδικα. Από την άλλη πλευρά, καταργείται ο Κλάδος ΔΕ Μεταφραστών-Διερμηνέων, διότι η επιτέλεση του σχετικού έργου απαιτεί υπέρτερα προσόντα, ενώ, εξάλλου, προβλέπεται (όπως και στον προηγούμενο Κώδικα) Κλάδος ΠΕ Μεταφραστών - Διερμηνέων. Καταργούνται επίσης οι Κλάδοι ΔΕ Πληροφορικής και ΔΕ Ταξινόμων (χωρίς η κατάργηση του τελευταίου να καταλαμβάνει τον οικείο κλάδο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Γενικού Επιτρόπου του (τομέας δ), ο οποίος εξακολουθεί να υφίσταται). Καταργούνται επίσης οι ειδικότητες των Κλάδων ΠΕ και ΤΕ Πληροφορικής, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία στην απασχόληση των υπαλλήλων των κλάδων αυτών. Ο Κλάδος ΥΕ Καθαριστριών μετονομάζεται σε Κλάδο ΥΕ Καθαριότητας, διότι οι θέσεις του κλάδου αυτού μπορεί να πληρούνται είτε με γυναίκες είτε με άνδρες. Στην παράγραφο 2 προβλέπονται οι κλάδοι και ειδικότητες των δικαστικών υπαλλήλων του τομέα δ (βλ. και Κώδικα νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος κυρώθηκε με το ν. 4129/2013 (Α΄ 52), στο άρθρο 18 του οποίου προβλέπονται οι Κλάδοι των δικαστικών υπαλλήλων του). Στην παράγραφο 3 διατηρείται η προηγούμενη ρύθμιση, με την προσθήκη ότι το οικείο προεδρικό διάταγμα εκδίδεται μετά από γνώμη των Προέδρων των ανώτατων δικαστηρίων, του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Με την παράγραφο 4 καταργείται η ρύθμιση της παραγραφ5 του άρθρου 40 του ν. 4111/2013 (Α΄ 18), σύμφωνα με την οποία σε περίπτωση συγχώνευσης των δικαστηρίων οι υφιστάμενες οργανικές

θέσεις διατηρούνται και μεταφέρονται αυτοδικαίως στο δικαστήριο το οποίο προκύπτει από τη συγχώνευση, διότι, μη επιτρέποντας, κατά τρόπο απόλυτο, την κατάργηση οργανικών θέσεων, δεν συνάδει με την αρχή της ορθολογικής οργάνωσης των δικαστηρίων. Ταυτόχρονα, όμως, προβλέπεται ότι, σε περίπτωση κατάργησης θέσεων, οι κατέχοντες αυτές δικαστικοί υπάλληλοι μετατίθενται ή μετατάσσονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα, αποκλειομένης, με τον τρόπο αυτό, της δυνατότητας απόλυσής τους λόγω της κατάργησης των θέσεών τους - την οποία απόλυση, στην περίπτωση αυτή, το Σύνταγμα (άρθρο 92, πρβλ. άρθρο 103 παρ. 4) δεν απαγορεύει, αλλά ούτε και επιβάλλει.

Άρθρο 22: Οι παράγραφοι 1 έως 5 ακολουθούν τις αντίστοιχες ρυθμίσεις του άρθρου 77 του Υ.Κ., οι οποίες λαμβάνουν υπόψη νεότερες νομοθετικές εξελίξεις και είναι πληρέστερες του προηγούμενου Κ.Δ.Υ. Η ρύθμιση της παραγράφου 3, παρά τη διαφορετική της διατύπωση, δεν αποκλίνει κατά περιεχόμενο από την αντίστοιχη του άρθρου 77 του Υ.Κ. Με την υιοθετηθείσα διατύπωση αποσαφηνίζεται ότι και τα πτυχία των προ του ν. 2916/2001 Τ.Ε.Ι., τα οποία τότε δεν αποτελούσαν ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της - την ίδια έννοια έχει και η διάταξη του Υ.Κ., αφού περιλαμβάνει τα Κ.Α.Τ.Ε.Ε., αλλά κατά τη γραμματική της διατύπωση δεν είναι απολύτως σαφής. Το ίδιο ισχύει και για τα πτυχία της Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε. Στην παράγραφο 5, που αφορά στην επαγγελματική ισοτιμία πτυχίων ή τίτλων τριτοβάθμιας ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κρατών μελών της Ε.Ε., υιοθετήθηκε διατύπωση ευρύτερη από αυτή του Υ.Κ., προκειμένου να καταλάβει όλες τις μέχρι τώρα, αλλά και αυτές που θα προβλεφθούν, ενδεχομένως, στο μέλλον, διαδικασίες αναγνώρισης. Συνεπώς, καταλαμβάνει, σε κάθε περίπτωση, τις πράξεις αναγνώρισης επαγγελματικής ισοτιμίας από το Συμβούλιο Ισοτιμιών του π.δ. 165/2000 (Α' 149), τις αποφάσεις αναγνώρισης επαγγελματικής εκπαίδευσης από την αρμόδια αρχή του π.δ. 231/1998 (Α' 178), όπως προβλέπεται στον Υ.Κ. και, πλέον, και τις πράξεις αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων από το Συμβούλιο Αναγνώρισεως Επαγγελματικών Προσόντων του π.δ. 38/2010 (Α' 78). Στις παραγράφους 6 έως 8 προβλέπονται τα απαιτούμενα πρόσθετα τυπικά προσόντα όσον αφορά στη γνώση ξένων γλωσσών και χειρισμού

ηλεκτρονικών υπολογιστών και ο τρόπος απόδειξής της, ενόψει και των όσων ισχύουν για τους δημόσιους διοικητικούς υπαλλήλους. Με την παράγραφο 9 εισάγονται δύο νέες ρυθμίσεις : α) ως τυπικό προσόν για την πλήρωση θέσης ΠΕ Γραμματέων αρκεί οποιοδήποτε πανεπιστημιακό πτυχίο και όχι συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων, όπως στο παρελθόν και β) ορίζονται τα καθήκοντα των Κλάδων ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ Γραμματέων με γενική διατύπωση και περαιτέρω παραπομπή στους οικείους κανονισμούς των δικαστηρίων και εισαγγελιών - περαιτέρω εξειδίκευσή τους είναι αν όχι ανέφικτη, πάντως, μη σκόπιμη. Αντίστοιχη γενική διατύπωση και παραπομπή στους ανωτέρω κανονισμούς για τους λοιπούς κλάδους υιοθετείται και στην παράγραφο 10. Στην παράγραφο 11 ορίζονται τα απαιτούμενα, ως τυπικά προσόντα, πτυχία για τους Κλάδους ΠΕ και ΤΕ Δημοσιονομικού Ελέγχου-Διοικητικής Υποστήριξης του τομέα δ. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η ειδική για το Ελεγκτικό Συνέδριο νομοθεσία (βλ. ιδίως Κώδικα νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο - ν. 4129/2013, Α' 52). Τέλος, η εξουσιοδοτική για την έκδοση προεδρικού διατάγματος διάταξη της παραγράφου 12 επιτρέπει, μετά από γνώμη των Προέδρων των ανώτατων δικαστηρίων, του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, τη θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων για τα ανωτέρω θέματα.

Κεφάλαιο Γ'

Κλάδοι ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου και ΠΕ Επικοινωνίας και διεθνών Σχέσεων

Τίτλος Ι

Κλάδος ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου

Άρθρα 23-65:

Ο νέος Κλάδος ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου θεσπίζεται για να καλύψει την αισθητή έλλειψη υποστήριξης των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών στην άσκηση των καθηκόντων τους, ειδικά στα ανώτατα αλλά και στα λοιπά μεγάλα δικαστήρια της χώρας. Η έλλειψη αυτή συνίσταται κυρίως, αφ' ενός μεν στην πλήρη ή μερική απουσία ευρετηρίων της νομολογίας των ανώτατων δικαστηρίων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εσωτερική συνοχή της νομολογίας τους, καθώς και τη γνώση και την ενότητα της νομολογίας εν γένει, αφ' ετέρου δε στην απουσία υποστήριξης των δικαστών και των εισαγγελέων σε όλα εκείνα τα έργα που είναι αναγκαία για την ταξινόμηση, τον προγραμματισμό και συντονισμό, την πρακτική εν γένει διεκπεραίωση, καθώς και την τεκμηρίωση (νομοθετική, νομολογιακή και βιβλιογραφική) των υποθέσεων που χειρίζονται. Η επίδραση των ελλείψεων αυτών στη δημιουργία των προβλημάτων της ελληνικής δικαιοσύνης, τόσο ως προς την ποιότητα όσο και ως προς την ταχύτητα της απονομής της, είναι προφανής. Οι αρμοδιότητες των υπαλλήλων του Κλάδου είναι οι ακόλουθες:

Πρώτον, οι υπάλληλοι που ανήκουν σ' αυτόν θα επικουρούν άμεσα τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς στο έργο τους, παρέχοντάς τους τη ζητούμενη βοήθεια στην επεξεργασία των πραγματικών και νομικών ζητημάτων των υποθέσεων, όπως ιδίως στην αναζήτηση κρίσιμων στοιχείων προς συμπλήρωση του φακέλου, στην ταξινόμηση και παρουσίαση των στοιχείων της δικογραφίας, στον εντοπισμό αναφερόμενων νομικών ή πραγματικών ζητημάτων, στην έρευνα και συλλογή της νομοθεσίας, νομολογίας και ενδεχομένως βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας, στη σύνταξη σχεδίων νομικών κειμένων και στη διεξαγωγή ελέγχων.

Δεύτερον, κατά την εισαγωγή των υποθέσεων στα δικαστήρια και τις εισαγγελίες θα ταξινομούν τις υποθέσεις, προσδιορίζοντας τον αρμόδιο δικαστικό σχηματισμό και εντοπίζοντας, στο μέτρο του δυνατού, τις όμοιες ή συναφείς μεταξύ τους, εκείνες που εμφανίζουν επείγοντα χαρακτήρα, ή αυτές με το αντικείμενο των οποίων είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι συγκεκριμένοι δικαστικοί ή εισαγγελικοί λειτουργοί. Θα εντοπίζουν επίσης τις

ενέργειες στις οποίες το δικαστήριο ή η εισαγγελία πρέπει να προβεί αυτεπαγγέλτως, όπως η εντολή για κοινοποιήσεις, και θα συντάσσουν τα αναγκαία σχέδια. Θα συγκεντρώνουν την εκ πρώτης όψεως κρίσιμη νομοθεσία και νομολογία και θα διεξάγουν ορισμένες απλές έρευνες σε ζητήματα παραδεκτού ή βασίμου που είναι προφανή ή έχουν επιλυθεί από τη νομολογία, συντάσσοντας, ενδεχομένως, και σχέδιο απόφασης, ώστε η υπόθεση να διαβιβάζεται στον αρμόδιο για τη χρέωση των υποθέσεων και τελικά στον δικαστικό ή εισαγγελικό λειτουργό μετά από μία πρώτη επεξεργασία.

Τρίτον, αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, θα συντάσσουν, εφόσον το προβλέπει ο Κανονισμός του οικείου δικαστηρίου ή εισαγγελίας, ευρετήρια και δελτία νομολογίας, ενδεχομένως δε και νομοθεσίας, βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας. Παρά τη βοήθεια που προσφέρουν οι βάσεις δεδομένων, τα καθ' ύλην και τα αριθμητικά ευρετήρια της νομολογίας των ανώτατων ιδίως δικαστηρίων συμβάλλουν καθοριστικά στην ποιοτική αλλά και ποσοτική απόδοση της Δικαιοσύνης, στην ποιοτική άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος, στην ανάπτυξη της θεωρίας των οικείων κλάδων του Δικαίου και στη συνάδουσα με τη νομική πράξη διδασκαλία των φοιτητών των νομικών σχολών και της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών. Οι πρόσθετες δυνατότητες που παρέχουν οι ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων δεν μειώνουν, αλλά αυξάνουν τη χρησιμότητά τους.

Αρμοδιότητες όπως οι ανωτέρω ασκούνται στα περισσότερα εθνικά δικαστήρια των ευρωπαϊκών κρατών, στα δικαστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κατά κανόνα από οργανωμένα Τμήματα στελεχωμένα με εξειδικευμένους και κατάλληλα καταρτισμένους υπαλλήλους, σε πολλές δε περιπτώσεις από τρεις διαφορετικές οργανικές μονάδες, στοιχούσες σε καθεμία από τις ανωτέρω αρμοδιότητες των υπαλλήλων του νέου στη Χώρα μας Κλάδου.

Ειδικότερα, όσον αφορά στην άμεση επικουρία που παρέχουν υπάλληλοι στους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς των ανώτατων -αλλά όχι μόνο- εθνικών δικαστηρίων υπάρχουν ποικίλα συστήματα:

Στη Γερμανία και την Αυστρία υπάρχει ο θεσμός των *Rechtspfleger*, Σώματος υπαλλήλων οι οποίοι ασκούν αυτοδυνάμως πολυάριθμες αρμοδιότητες, ιδίως στον τομέα της εκούσιας δικαιοδοσίας, τις οποίες στη Χώρα μας ασκούν δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί. Αυτό δεν μπορεί να γίνει σ' εμάς, διότι σύμφωνα με το άρθρο 87 παρ. 1 του Συντάγματος, η δικαιοσύνη απονέμεται από δικαστήρια συγκροτούμενα από τακτικούς δικαστές, που απολαμβάνουν λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία και, συνεπώς, δεν είναι δυνατό να ανατεθούν δικαιοδοτικής φύσης καθήκοντα σε δικαστικούς υπαλλήλους. Ως εκ τούτου, κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται στον παρόντα Κώδικα. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά στη χορήγηση μετά από ορισμένο χρόνο στους βοηθούς δικαστών στη Σουηδία (*notarie*) αρμοδιοτήτων εκούσιας δικαιοδοσίας και αργότερα αυτοδύναμης εκδίκασης υποθέσεων μικροδιαφορών και ορισμένων ππαισματικών παραβάσεων. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις καταδεικνύουν πάντως τη συνειδητοποίηση της ανάγκης μεταφοράς όσο γίνεται μεγαλύτερου μέρους των απλών εργασιών των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών σε εξειδικευμένες κατηγορίες υπαλλήλων με νομική κατάρτιση.

Στα αγγλοσαξωνικού τύπου δικαστικά συστήματα (ΗΠΑ, Καναδάς, Η.Β., Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία, Σιγκαπούρη κ.ά.), με πρότυπο αυτό των Η.Π.Α., οι βοηθοί των δικαστών (*law clerks* ή *judicial clerks* ή *judicial assistants*) κατά κανόνα επικουρούν ατομικά τους δικαστικούς λειτουργούς των ανώτατων δικαστηρίων (στο Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ ο κάθε δικαστής μπορεί να έχει έως τέσσερις βοηθούς και ο Πρόεδρος έως πέντε), καθώς και πολλών κατώτερων, ομοσπονδιακών και πολιτειακών. Προσλαμβάνονται από τους καλύτερους φοιτητές των κορυφαίων νομικών σχολών με διάφορες διαδικασίες επιλογής από κατά κανόνα εξαιρετικά μεγάλο αριθμό ενδιαφερομένων - συχνά εκατοντάδων για μία θέση. Η θητεία είναι πολύ σύντομη -ενιαύσια ή διετής- και στις περισσότερες περιπτώσεις δεν ανανεώνεται. Οι διατελέσαντες βοηθοί δικαστή συχνά καταλαμβάνουν αργότερα θέσεις δικαστή σε ανώτατα ή μη δικαστήρια και είναι ιδιαίτερα επιθυμητοί από τις μεγάλες δικηγορικές εταιρείες. Πάντως, αρκετά αμερικανικά δικαστήρια έχουν και βοηθούς δικαστών με το σύστημα της σταδιοδρομίας (*staff-attorneys*), που επικουρούν είτε το σύνολο των

δικαστών είτε συγκεκριμένο δικαστή ο καθένας τους. Το αγγλοσαξωνικό σύστημα βασίζεται στην ύπαρξη πολύ μεγάλης δεξαμενής εξαιρετικά ικανών υποψηφίων· αυτό έχει ως συνέπεια τη δυνατότητα επιλογής άριστων νέων νομικών, οι οποίοι μπορεί να αποδώσουν ακόμη και σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα όσο είναι το ένα ή τα δύο έτη. Το σύστημα αυτό δεν πρέπει να ακολουθηθεί στη Χώρα μας, διότι ενώ το κύριο κίνητρο στις ΗΠΑ και άλλα κράτη που ακολουθούν το αγγλοσαξωνικό μοντέλο είναι η εγγραφή της θητείας ως βοηθού δικαστή στο βιογραφικό προς περαιτέρω σταδιοδρομία, ιδίως στον ιδιωτικό τομέα, στην Ελλάδα τόσο ισχυρό κίνητρο μπορεί επί του παρόντος να είναι μόνο η μονιμότητα σε συνδυασμό, ενδεχομένως, με τη μελλοντική είσοδο στο δικαστικό ή εισαγγελικό λειτούργημα. Πάντως, από τη μακρόχρονη λειτουργία των συστημάτων αυτών συνάγεται ότι είναι καθοριστικό η δεξαμενή υποψηφίων να είναι ευρύτατη, καθώς και ότι είναι εφικτή και αποδοτική η συνεργασία έμπειρων και ενδεχομένως μεγάλης ηλικίας δικαστικών λειτουργών με πολύ νέους σε ηλικία και άπειρους μεν - πλην εξαιρετικά ικανούς- νομικούς.

Στα Δικαστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο κάθε δικαστής έχει τρεις βοηθούς δικαστών (*référéndaires*), τους οποίους επιλέγει ο ίδιος.

Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου οι βοηθοί δικαστών (*référéndaires*) είναι μόνιμοι, διοριζόμενοι μετά από επιτυχία σε διαγωνισμό.

Στη Γαλλία οι βοηθοί δικαστών (*greffiers des services judiciaires*) είναι μόνιμοι, επιλέγονται με διαγωνισμό είτε από ιδιώτες είτε από ήδη υπηρετούντες υπαλλήλους, εκπαιδεύονται επί δεκαοκτώ μήνες στη Σχολή Δικαστικών Υπαλλήλων και έχουν ως κύρια καθήκοντα την επικουρία των δικαστικών λειτουργών στον σχηματισμό και τη διαχείριση της δικογραφίας, τη νομική έρευνα και τη σύνταξη σχεδίων αποφάσεων και κατηγορητηρίων. Είναι δυνατόν να ασκήσουν και καθήκοντα επαγγελματικής εκπαίδευσης σε άλλους υπαλλήλους. Το σύστημα αυτό, στις γενικές του γραμμές, είναι το πλέον κατάλληλο για τη Χώρα μας.

Το έργο της ταξινόμησης και προκαταρκτικής επεξεργασίας των υποθέσεων στα ευρωπαϊκά και τα εθνικά δικαστήρια των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής

Ένωσης ανατίθεται σε ιδιαίτερες οργανικές μονάδες συγκροτούμενες από επαρκή αριθμό καταρτισμένων υπαλλήλων.

Η σύνταξη των ευρετηρίων και δελτίων νομολογίας των ευρωπαϊκών και των ανώτατων εθνικών δικαστηρίων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνεται επίσης από ιδιαίτερες οργανικές μονάδες συγκροτούμενες από υπαλλήλους με νομική κατάρτιση, με αποτέλεσμα η ποιότητα των ευρετηρίων και των δελτίων να είναι πολύ καλή και οι περιλήψεις των αποφάσεων ιδιαίτερα αξιόπιστες. Στο αυστριακό Διοικητικό Δικαστήριο τα καθ' ύλην ευρετήρια της νομολογίας του συντάσσονταν αρχικά από δικαστικούς λειτουργούς, στη συνέχεια, όμως, τη σκυτάλη παρέλαβαν ειδικευμένοι δικαστικοί υπάλληλοι. Στο ελληνικό Συμβούλιο της Επικρατείας, τα καθ' ύλην ευρετήρια της νομολογίας του συντάσσονταν επίσης από την έναρξη της λειτουργίας του, το 1929, από δικαστικούς λειτουργούς, με πρώτο τον Μιχαήλ Στασινόπουλο, με εξαιρετικά, κατά κοινή ομολογία, αποτελέσματα και αποφασιστική συμβολή στην ποιότητα και την ενότητα της νομολογίας του Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, όταν όμως, μετά από πολλές δεκαετίες, ο φόρτος εργασίας του δικαστηρίου δεν το επέτρεπε πλέον, τα ευρετήρια εγκαταλείφθηκαν, διότι, αντίθετα με το πιο πάνω αυστριακό παράδειγμα, δεν υπήρχαν ειδικευμένοι δικαστικοί υπάλληλοι να συνεχίσουν το έργο. Αυτό το κενό θα καλυφθεί με την εφαρμογή του Κώδικα.

Η σύγκριση στους πιο πάνω τομείς των ελληνικών ανώτατων (και μη) δικαστηρίων με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά και εθνικά οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ένας σημαντικός παράγοντας της δυσλειτουργίας του δικαιοδοτικού μας συστήματος είναι η έλλειψη εξειδικευμένων υπαλλήλων νομικών και η αντίστοιχη διοικητική οργάνωση για την άσκηση των πιο πάνω εργασιών.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας παρουσιάζει την παγκόσμια για ανώτατο δικαστήριο πρωτοτυπία να έχει, κατά πλήρη αντιστροφή των γενικώς ισχυόντων και της κοινής λογικής, πολλαπλάσιους δικαστικούς λειτουργούς απ' ό,τι υπαλλήλους, οι οποίοι όχι μόνο δεν είναι εξειδικευμένοι στην παροχή νομικών υπηρεσιών, αλλά δεν έχουν καν πτυχίο νομικής. Οι 171 δικαστικοί λειτουργοί του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου επικουρούνται από 66 δικαστικούς υπαλλήλους και 5 υπαλλήλους με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού

δικαίου αορίστου χρόνου, από τους οποίους ($66+5=71$) μόνον οι 2 έχουν πτυχίο νομικής. Στην έλλειψη εξειδικευμένων υπαλλήλων οφείλονται αποκλειστικά: α) το ότι ενώ το δικαστήριο είχε καθ' ύλην ευρετήρια το 1929, δεν έχει το 2018 και β) ότι το σύστημα προκαταρκτικής επεξεργασίας υποθέσεων, αν και προβλέπεται στον Κανονισμό του από το 2008 (άρθρο 10 του Κανονισμού που κωδικοποιήθηκε με την 19/2013 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σε Ολομέλεια και Συμβούλιο, ΦΕΚ Β' 2462), ουδέποτε εφαρμόστηκε. Επίσης, ενώ οι Πάρεδροι του δικαστηρίου, οι οποίοι είναι οι εισηγητές της συντριπτικής πλειονότητας των υποθέσεων, επικουρούνται -κατά τον τυπικό νόμο- από Εισηγητές (άρθρο 3 παρ. 2 και 3 του κωδικοποιητικού π.δ. 18/1989, ΦΕΚ Α' 8), αυτό συμβαίνει μόνο σε ελάχιστες υποθέσεις· η επικουρία τους από εξειδικευμένους υπαλλήλους στις υπόλοιπες υποθέσεις θα άμβλυνε το πρόβλημα. Είναι προφανές ότι η έλλειψη εξειδικευμένων νομικών υπαλλήλων συμβάλλει σημαντικά στη μεγάλη καθυστέρηση στην έκδοση αποφάσεων και στην επίταση του κινδύνου απώλειας της εσωτερικής συνοχής της νομολογίας του δικαστηρίου.

Ο Άρειος Πάγος παρουσιάζει την παγκόσμια για ανώτατο δικαστήριο πρωτοτυπία οι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί του να μην έχουν βοηθούς. Η έλλειψη μπορεί να καλυφθεί είτε με την άσκηση των καθηκόντων αυτών από δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς κατώτερων δικαστηρίων και εισαγγελιών, από τα οποία όμως θα λείψουν, είτε από εξειδικευμένους υπαλλήλους.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο φαίνεται να βρίσκεται σε καλύτερη κατάσταση, δεδομένου ότι έχει, τουλάχιστον, εξειδικευμένους για την άσκηση των εκτεταμένων ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του υπαλλήλους. Η στελέχωσή του και με υπαλλήλους κατάλληλους για την άσκηση των έργων που προαναφέρθηκαν, θα μπορούσε να συμβάλει περαιτέρω στην αποδοτικότερη λειτουργία του.

Τα κατώτερα δικαστήρια και εισαγγελίες δεν διαθέτουν εξειδικευμένους υπαλλήλους νομικούς.

Καθίσταται προφανές από τα ανωτέρω ότι η δημιουργία αυτού του Κλάδου υπαλλήλων είναι ζωτικής σημασίας για την καλή λειτουργία της Δικαιοσύνης. Θα εξοικονομείται πολύς χρόνος και ενέργεια από τους δικαστικούς λειτουργούς, οι οποίοι θα μπορούν να επικεντρώνονται στα σοβαρότερα ζητήματα των υποθέσεων που χειρίζονται, με αποτέλεσμα την παραγωγή ανώτερου ποιοτικά και ποσοτικά έργου. Εξάλλου, όλα τα στοιχεία αναδεικνύουν και την οικονομική διάσταση του θεσμού: το κόστος των ωρών που θα αφιερώνουν οι υπάλληλοι του Κλάδου στα ήσσονος σημασίας ζητήματα επεξεργασίας των υποθέσεων και σύνταξης ευρετηρίων, με τα οποία προηγουμένως ασχολούνταν οι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί, θα αποτελεί κλάσμα του κόστους που απαιτεί η ενασχόληση των τελευταίων με τα καθήκοντα αυτά.

Για τη διαμόρφωση του Κλάδου στον παρόντα Κώδικα, πέραν των ανωτέρω δεδομένων, λήφθηκε υπόψη το γεγονός ότι, λόγω της έλλειψης σχετικής εμπειρίας, δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί, ακόμη και όσον αφορά κρίσιμα ζητήματα, ο τρόπος λειτουργίας του στην πράξη. Εξάλλου, τα δικαστήρια (και οι εισαγγελίες) έχουν πολύ διαφορετικές μεταξύ τους ανάγκες και πολύ διαφορετικές εμπειρίες στην άσκηση αρμοδιοτήτων συναφών με τις προαναφερθείσες αρμοδιότητες του Κλάδου.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας και το Ελεγκτικό Συνέδριο έχουν, ως βοηθούς των ανώτατων δικαστικών λειτουργών τους, άλλους δικαστικούς λειτουργούς που φέρουν τον βαθμό του Εισηγητή, ο οποίος αντιστοιχεί στον βαθμό του Πρωτοδίκη. Η πείρα στην αξιοποίηση των βοηθών, αλλά και η ύπαρξη των νέων σε ηλικία και έμπειρων στην επικουρία των ανώτατων δικαστικών λειτουργών Εισηγητών, εγγυώνται την αποδοτική αξιοποίηση του νέου θεσμού ως προς αυτό το σκέλος του. Από την άλλη πλευρά το Ελεγκτικό Συνέδριο, λόγω των εκτεταμένων ελεγκτικής φύσης αρμοδιοτήτων του έχει μεγαλύτερη ανάγκη σε εξειδικευμένους σε άλλες -πέραν της νομικής- επιστήμες βοηθούς των δικαστικών του λειτουργών, καθώς και των Επιτρόπων και των Γενικών Συντονιστών. Γι' αυτό, άλλωστε, στον παρόντα Κώδικα προβλέπονται προς τούτο ειδικοί Κλάδοι υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ο Άρειος Πάγος και όλα τα κατώτερα δικαστήρια και εισαγγελίες δεν έχουν τέτοια πείρα.

Η ταξινόμηση και προκαταρκτική επεξεργασία των υποθέσεων είναι πιο σημαντική για τον κλάδο της Διοικητικής Δικαιοσύνης, αλλά και για τα ποινικά δικαστήρια και τις εισαγγελίες, αφού, ενόψει του ανακριτικού συστήματος, το οικείο δικαστήριο ή εισαγγελία απαιτείται να προβαίνει αυτεπαγγέλτως σε πληθώρα ενεργειών. Όπως προαναφέρθηκε, η ανάγκη είχε εντοπισθεί προ πολλού από το Συμβούλιο της Επικρατείας, πλην η σχετική πρόβλεψη στον Κανονισμό του ήδη από το 2008 έχει μείνει ανενεργή, λόγω έλλειψης εξειδικευμένων υπαλλήλων.

Όσον αφορά τη σύνταξη αριθμητικών και ιδίως καθ' ύλην ευρετηρίων, αναδεικνύεται η ιδιαιτερότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, το οποίο, όπως προαναφέρθηκε, είχε καθ' ύλην ευρετήρια από την έναρξη της λειτουργίας του το 1929, συντασσόμενα από τους Εισηγητές του, με πρώτο τον Μιχαήλ Στασινόπουλο, και τα εγκατέλειψε μετά από πολλές δεκαετίες, λόγω έλλειψης δικαστικών λειτουργών και εξειδικευμένων υπαλλήλων· η στελέχωσή του με υπαλλήλους του Κλάδου για την κάλυψη αυτής της ανάγκης είναι επιτακτική. Τούτο αναδεικνύει τη χρησιμότητά του και για τα άλλα δύο ανώτατα δικαστήρια.

Ενόψει των ανωτέρω (τουλάχιστον) διαφορών, από την άποψη των αναγκών και των δυνατοτήτων αξιοποίησης των υπαλλήλων του Κλάδου, και μεν προβλέπεται ο ίδιος αριθμός οργανικών θέσεων (τριάντα) για καθένα από τα ανώτατα δικαστήρια (και ανάλογη αντιμετώπιση των πολιτικών και των διοικητικών δικαστηρίων), ταυτόχρονα όμως προβλέπεται ότι η κίνηση της διαδικασίας πλήρωσης των προβλεπόμενων στον Κώδικα οργανικών θέσεων θα γίνεται με πρωτοβουλία (με «πρόταση») του Προέδρου του ανώτατου δικαστηρίου του οικείου δικαιοδοτικού κλάδου και του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας για τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Συνεπώς, κατά την πρώτη εφαρμογή του θεσμού είναι δυνατόν να προκηρυχθούν περισσότερες θέσεις σε ορισμένα δικαστήρια, ιδίως δε στο Συμβούλιο της Επικρατείας, και, ενόψει και της εμπειρίας που θα αποκτηθεί, να ακολουθήσουν ενδεχομένως και άλλα δικαστήρια με βάση τις εκτιμώμενες ανάγκες και δυνατότητες αξιοποίησης του θεσμού από αυτά.

Εξάλλου, οι ιδιαιτερότητες των δικαστηρίων και εισαγγελιών της Χώρας δεν επιτρέπουν την αναλυτικότερη εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων των υπαλλήλων του Κλάδου και την περαιτέρω ρύθμιση των σχέσεων των υπαλλήλων αυτών με τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς. Τέτοιες ρυθμίσεις, επί του παρόντος, μπορεί να τίθενται με τους Κανονισμούς των δικαστηρίων και εισαγγελιών, ώστε να είναι προσαρμοσμένες στις συγκεκριμένες ανάγκες και δυνατότητές τους.

Οι υπάλληλοι του Κλάδου θα προέρχονται αφενός μεν από κατόχους άδειας δικηγορίας, αφετέρου δε από δικαστικούς υπαλλήλους και υπαλλήλους της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 4440/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση ...» (Α' 224) με πτυχίο νομικής σχολής, κατόπιν επιτυχίας σε κοινό για όλους διαγωνισμό. Δεν προβλέπεται όριο ηλικίας. Ο υπάλληλοι διορίζονται στα οικεία δικαστήρια, εισαγγελίες και γενικές επιτροπείες ως δόκιμοι δικαστικοί υπάλληλοι του Κλάδου και μετά την πάροδο δύο ετών θα κρίνονται για μονιμοποίηση.

Ο διαγωνισμός για την εισαγωγή σε καθεμία από τις τρεις Κατευθύνσεις (Διοικητικής Δικαιοσύνης, Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης και Ελεγκτικού Συνεδρίου) διενεργείται αποκλειστικά από δικαστικούς λειτουργούς του οικείου Κλάδου -με εξαίρεση τους εξεταστές της δοκιμασίας στις ξένες γλώσσες- και έχει ως στόχο τη διάγνωση της ικανότητας των υποψηφίων να συνδυάζουν την αναλυτική και συνθετική κριτική σκέψη με τις κρίσιμες για τη δικαστική πρακτική νομικές γνώσεις. Ο διαγωνισμός διέπεται από ρυθμίσεις που εμπνέονται από αυτές που διέπουν τον διαγωνισμό για την εισαγωγή στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και όχι από αυτές που διέπουν την επιλογή δικαστικών ή διοικητικών υπαλλήλων. Δεν προβλέπονται η δυνατότητα επιλογής υπαλλήλων του Κλάδου με σειρά προτεραιότητας και η για οποιονδήποτε λόγο προσαύξηση της βαθμολογίας των υποψηφίων στον διαγωνισμό. Αποκλείεται η εισαγωγή ή πριμοδότηση υποψηφίων για τον λόγο ότι ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες προσώπων (πολύτεκνοι και τέκνα πολυτέκνων, παλιννοστούντες ομογενείς, σύζυγοι και τέκνα φονευθέντων συνεπεία τρομοκρατικής πράξης κ.ά. πολλές). Προβλέπεται ρητά η δυνατότητα εξέτασης με το σύστημα ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών, με

προέχοντα, εννοείται, σκοπό την εξέταση της ικανότητας εφαρμογής στην πράξη των κρίσιμων νομικών γνώσεων, με τρόπο ώστε να μην επιβαρύνεται υπέρμετρα η διαδικασία στην περίπτωση της (ευκαταίας) συμμετοχής μεγάλου αριθμού υποψηφίων. Καινοτομία αποτελεί η πρόβλεψη υποχρέωσης υπόδειξης στην προκήρυξη του διαγωνισμού 50 αποφάσεων του οικείου ανώτατου δικαστηρίου, 10 του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 10 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, επιλεγμένων από τις οικείες Διοικητικές Ολομέλειες, επί της κριτικής πρόσληψης των οποίων θα εξετασθούν, κατά το πρώτο στάδιο του διαγωνισμού, οι υποψήφιοι. Η πρόνοια αυτή στοχεύει στην εξοικείωση των νέων ιδίως νομικών με τη νομολογία -και στην «αυτοδιδασκαλία» τους- καθώς και στην έμμεση παροχή κατευθύνσεων για την επιλογή από τους ίδιους και άλλων αποφάσεων για μελέτη. Η επιτυχία στις δοκιμασίες του πρώτου σταδίου αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο δεύτερο στάδιο (περαιτέρω γραπτές δοκιμασίες) και το τρίτο (προφορική εξέταση).

Μετά την επιτυχία στον διαγωνισμό και τον διορισμό για τους υπαλλήλους του Κλάδου προβλέπεται δωδεκάμηνη εισαγωγική εκπαίδευση. Το πρώτο στάδιο της εκπαίδευσης λαμβάνει χώρα στα ανώτατα δικαστήρια, διαρκεί τρεις μήνες και έχει ως σκοπό την παροχή των βασικών γνώσεων και κατευθύνσεων σε ζητήματα δεοντολογίας και νομικής κατάρτισης· το δεύτερο στάδιο λαμβάνει χώρα στα οικεία δικαστήρια και εισαγγελίες, διαρκεί εννέα μήνες και σκοπεί στην πρακτική άσκηση των σπουδαστών στο αντικείμενο του Κλάδου τους. Οι διδάσκοντες είναι αποκλειστικά εν ενεργεία και συνταξιούχοι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί.

Ο Κλάδος ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου διαφοροποιείται ουσιωδώς από τους λοιπούς κλάδους των δικαστικών υπαλλήλων, όσον αφορά τις αρμοδιότητες -οι περισσότερες από τις οποίες ασκούνται σήμερα από δικαστικούς λειτουργούς- και τα ιδιαίτερα ουσιαστικά προσόντα λόγω της εξαιρετικά απαιτητικής διαδικασίας επιλογής και της ενιαίας εισαγωγικής εκπαίδευσης των υπαλλήλων του Κλάδου από δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς. Για τους λόγους ιδίως αυτούς, η

διοικητική οργάνωση και το υπηρεσιακό καθεστώς των υπαλλήλων του Κλάδου είναι ιδιαίτερο. Υπάγονται -μόνοι αυτοί- σε αυτοτελείς οργανικές μονάδες, με προϊσταμένους δικαστικούς ή εισαγγελικούς λειτουργούς· όταν δε αυτό κριθεί εφικτό θα υπάγονται και σε προϊσταμένους υπαλλήλους, αποκλειστικά, όμως, του Κλάδου τους. Συνεπώς, ούτε αυτοί δύνανται να καταλάβουν θέσεις ευθύνης σε βάρος των λοιπών υπαλλήλων, ούτε οι λοιποί υπάλληλοι σε βάρος τους, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει έδαφος ανάπτυξης τριβών μεταξύ τους. Πάντως, η ανάγκη ανάπτυξης και διατήρησης καλών σχέσεων μεταξύ των υπαλλήλων του Κλάδου και των υπαλλήλων των άλλων Κλάδων τονίζεται κατά την εισαγωγική τους εκπαίδευση. Εξάλλου, είναι αυτονόητο ότι τυχόν παράβαση των κανόνων καλής συμπεριφοράς είτε από τους μεν είτε από τους δε συνιστά σοβαρή παράβαση των υποχρεώσεών τους. Τα υπηρεσιακά συμβούλια στα οποία υπάγονται συγκροτούνται από δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς και υπαλλήλους του Κλάδου. Εξελίσσονται σε τέσσερις βαθμούς, αυτούς του Δικαστικού Ερευνητή Δ, Γ, Β και Α και οι αποδοχές τους είναι κατά τι υψηλότερες από αυτές των λοιπών δικαστικών υπαλλήλων. Η υπηρεσιακή τους κατάσταση διέπεται από τις ειδικές γι' αυτούς διατάξεις του Κώδικα, ορισμένες από τις οποίες συνάδουν με τις αντίστοιχες προς αυτές διατάξεις περί δικαστικών λειτουργών, και συμπληρωματικά, όπου αυτό προβλέπεται, από τις γενικές περί δικαστικών υπαλλήλων διατάξεις του Κώδικα και της λοιπής νομοθεσίας. Σε περίπτωση νομοθετικού κενού εφαρμόζονται αναλόγως οι τελευταίες αυτές διατάξεις, λαμβανομένων υπόψη της ιδιαιτερότητας του Κλάδου και της οργανικής και λειτουργικής αυτοτελείας του. Δεν αποκλείεται η ανάλογη εφαρμογή των περί δικαστικών λειτουργών διατάξεων, όταν αυτό επιβάλλεται από την ιδιαιτερότητα του Κλάδου, ιδίως σε θέματα που ανάγονται στην οργανική και λειτουργική ανεξαρτησία των υπαλλήλων αυτών έναντι της εκτελεστικής εξουσίας, της Γραμματείας των δικαστηρίων, εισαγγελιών και γενικών επιτροπειών και των ιδιωτών, καθώς και στα εχέγγυα αμεροληψίας τους.

Δεδομένου ότι ο θεσμός είναι νέος, θεσπίζονται ειδικές διαδικασίες ανταλλαγής πληροφοριών για την εφαρμογή του στα επιμέρους δικαστήρια και εισαγγελίες με σκοπό την υποβολή προτάσεων και τη λήψη βελτιωτικών

μέτρων. Στις διαδικασίες αυτές μετέχουν, κατά περίπτωση, οι αρμόδιοι δικαστικοί και εισαγγελικοί λειτουργοί, οι υπάλληλοι του Κλάδου, και ανά πενταετία (τριετία κατά την πρώτη εφαρμογή του θεσμού) οι Διοικητικές Ολομέλειες των ανώτατων δικαστηρίων.

Υπό τα ανωτέρω δεδομένα αναμένεται ότι οι κατηγορίες προσώπων από τις οποίες θα προέρχονται οι υπάλληλοι του Κλάδου θα είναι οι ακόλουθες:

I. Νέοι νομικοί, που έχουν αποκτήσει την άδεια δικηγορίας, και, ως εκ τούτου, έχουν ηλικία άνω των 23 ετών. Δεδομένου ότι για την εισαγωγή στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών το κατώτατο όριο ηλικίας είναι το 28^ο έτος, οι νέοι δικηγόροι που δεν το έχουν συμπληρώσει (αλλά και πολλοί που το έχουν συμπληρώσει) και ενδιαφέρονται να υπηρετήσουν σε δικαστήρια ή εισαγγελίες με καθαρά νομικό αντικείμενο απασχόλησης, έχουν την ευκαιρία, εφόσον επιτύχουν στον απαιτητικό, όσον αφορά στην πρακτική αντιμετώπιση νομικών ζητημάτων, διαγωνισμό, να εκπαιδευτούν από δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς και να διοριστούν τελικά, ως δικαστικοί υπάλληλοι, με μονιμότητα. Στον Κώδικα προβλέπεται ότι οι σπουδαστές και οι υπάλληλοι του Κλάδου δεν μπορούν να λαμβάνουν μέρος σε διαγωνισμούς της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών, Ειρηνοδικών και του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, των οποίων η προκήρυξη δημοσιεύεται εντός πενταετίας από την ορκοδοσία τους στη Σχολή. Τούτο είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του θεσμού, διότι διαφορετικά η φοίτηση στη Σχολή και ο σύντομος χρόνος υπηρεσίας σε θέση δικαστικού υπαλλήλου του Κλάδου θα είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια χρόνου για τη Δικαιοσύνη και όχι όφελος γι' αυτήν. Η εισαγωγική εκπαίδευση και η πενταετής έστω -και πολύ περισσότερο η μακρότερη- άσκηση των καθηκόντων του Κλάδου αποτελούν την καλύτερη προετοιμασία για την ενδεχόμενη μετάβαση σε θέσεις δικαστικών ή εισαγγελικών λειτουργιών ή μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η «απώλεια» των υπαλλήλων αυτών, οι οποίοι, πάντως, θα έχουν παράσχει τις υπηρεσίες τους από τη θέση αυτή για επαρκές χρονικό διάστημα (πολύ μεγαλύτερο απ' ό,τι οι βοηθοί δικαστών στα αγγλοσαξωνικά συστήματα) θα έχει, πάντως, μία εξαιρετικά «θετική παρενέργεια», την είσοδο στη Δικαιοσύνη και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους ήδη έμπειρων και εξαιρετικά ικανών νέων νομικών.

II. Ωριμοί δικηγόροι, με υψηλού επιπέδου νομική κατάρτιση, οι οποίοι, υπό τις σημερινές συνθήκες άσκησης της δικηγορίας, όπως τις βιώνουν, προτιμούν μία μόνιμη θέση σε δικαστήρια ή εισαγγελίες σε καθαρά νομικό αντικείμενο. Η νομική τους κατάρτιση θα είναι υψηλού επιπέδου και επικαιροποιημένη, αφού η επιτυχία τους στον απαιτητικό εισαγωγικό διαγωνισμό προϋποθέτει μεταξύ άλλων ουσιαστική γνώση της πρόσφατης νομολογίας και μάλιστα όχι μόνο των εθνικών δικαστηρίων, αλλά και του ΔΕΕ/ΔΕΚ και του ΕΔΔΑ. Η εισφορά της εμπειρίας και της γνώσης τους θα είναι πολύτιμη για τη Δικαιοσύνη.

III. Δικαστικοί υπάλληλοι και υπάλληλοι του δημόσιου τομέα, οι οποίοι τεκμαίρεται ότι ενδιαφέρονται ιδιαίτερα να απασχοληθούν ως υπάλληλοι του Κλάδου, δεδομένου ότι: α) έχουν ήδη εξασφαλισμένη απασχόληση, β) θα πρέπει να αφιερώσουν χρόνο και ενέργεια για την προετοιμασία τους για τον εισαγωγικό διαγωνισμό, γ) γνωρίζουν ότι τα καθήκοντά τους στον νέο Κλάδο είναι ιδιαίτερα απαιτητικά. Συνεπώς, οι προερχόμενοι από αυτή την κατηγορία προσώπων υπάλληλοι του Κλάδου θα εισφέρουν -πέραν της διαπιστωμένης στον εισαγωγικό διαγωνισμό και κατά την εισαγωγική τους εκπαίδευση νομικής τους κατάρτισης- τη διοικητική τους εμπειρία, ενδεχομένως δε και την εμπειρία τους στον χειρισμό νομικών ζητημάτων και τον ζήλο τους.

Τίτλος II

Κλάδος ΠΕ Δικαστικής Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων

Άρθρα 66-82:

Με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, την εμπέδωση της κοινωνίας της πληροφορίας και την ανάδυση νέων μορφών κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και δικτύων δικαστηρίων σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, παρατηρείται η

ίδρυση στα περισσότερα εθνικά δικαστήρια των ευρωπαϊκών κρατών, στα δικαστήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου μιας οργανωτικής μονάδας, το μέγεθος της οποίας ποικίλλει ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε δικαστηρίου, με αντικείμενο τη διαχείριση της πληροφορίας που το αφορά, καθώς και των σχέσεων με τον τύπο, την κοινωνία και τη διεθνή κοινότητα.

Ειδικότερα, στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λειτουργεί Υπηρεσία Τύπου και Πληροφόρησης, που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη δικαιοδοτική δραστηριότητα του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου. Η υπηρεσία διανέμει δελτία τύπου, σε μία ή περισσότερες γλώσσες, στα οποία συνοψίζονται τα κύρια σημεία των αποφάσεων και των προτάσεων. Δελτία τύπου εκδίδονται και για ορισμένα άλλα γεγονότα (πανηγυρικές συνεδριάσεις, εθιμοτυπικές επισκέψεις). Η υπηρεσία τροφοδοτεί επίσης δύο λογαριασμούς twitter, που χρησιμοποιούνται για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις εργασίες του Δικαστηρίου και με σημαντικά γεγονότα. Οι δημοσιογράφοι μπορούν επίσης να επικοινωνούν με τους συνεργάτες της υπηρεσίας και να εγγράφονται σε σχετικό κατάλογο ώστε να λαμβάνουν με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο τα ανακοινωθέντα τύπου και άλλες συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα δραστηριοτήτων του Δικαστηρίου. Με το πρόγραμμα ανακοινώνονται, ανά πέντε εβδομάδες, οι επ' ακροατηρίου συζητήσεις, η ανάπτυξη προτάσεων γενικών εισαγγελιών και η έκδοση αποφάσεων. Αυτό περιλαμβάνει επίσης γενικές πληροφορίες περί των εκκρεμών υποθέσεων. Προβλέπεται, ακόμη, η διοργάνωση συζητήσεων με τους δικαστές και τους γενικούς εισαγγελείς από τον υπεύθυνο του αρμόδιου γλωσσικού τμήματος. Τέλος, η υπηρεσία είναι στη διάθεση όλων των επαγγελματιών του τύπου για διευκρινίσεις όσον αφορά τη νομική ορολογία και τα νομικά ζητήματα που εξετάζονται με τις αποφάσεις των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης. Το γραφείο είναι στελεχωμένο με 12 υπαλλήλους. Εξ αυτών, ένας προϊστάται του γραφείου, οι δε λοιποί είναι υπεύθυνοι για ένα ή περισσότερα κράτη-μέλη.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο λειτουργεί δικαστικό γραφείο τύπου (Judicial Press Office) για όλα τα δικαστήρια 24 ώρες το 24ωρο/ 7 ημέρες την

εβδομάδα, με τη σκέψη ότι η ταχύτητα απάντησης σε ανακριβή δημοσιεύματα είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στον Οδηγό για τη σχέση των δικαστών με τα μέσα επικοινωνίας (Media Guidance for the Judiciary, March 2012), ακόμα κι αν πρόκειται για ένα μικρό περιφερειακό δικαστήριο που δεν έχει την κάλυψη μέσου ενημέρωσης εθνικής εμβέλειας, μια δικαστική υπόθεση/απόφαση μπορεί να αποτελέσει είδηση σε εθνικό επίπεδο εντός μιας ώρας! Σκοπός του εξειδικευμένου αυτού γραφείου, που έχει την έδρα του στο Δικαστικό Μέγαρο του Λονδίνου (Royal courts of Justice) και υπάγεται απευθείας στον Πρόεδρο του Εφετείου (Lord Chief Justice) και τον αρχαιότερο Πρόεδρο Πρωτοδικών (Senior President of Tribunals), είναι να παρέχει συμβουλές και κατάλληλη υποστήριξη στους δικαστικούς λειτουργούς σε ζητήματα απόμεινα της επικοινωνίας τους με τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, ιδίως δε συνεντεύξεων, ανακριβών δημοσιευμάτων και χειρισμού πιθανώς αμφιλεγόμενων θεμάτων. Στις περιπτώσεις αυτές, το γραφείο μπορεί να εκδώσει δήλωση διόρθωσης ανακριβούς δημοσιεύματος ή δήλωση μεταστροφής νομολογίας ή περίληψη απόφασης επί αμφιλεγόμενου ζητήματος για λογαριασμό του δικαστή. Επίσης, έργο του γραφείου είναι να στρέφει την προσοχή του τύπου σε σημαντικές αποφάσεις, ομιλίες και δηλώσεις και να παρέχει πρόσβαση στα σχετικά κείμενα, όπου αυτό είναι δυνατό. Τέλος, παρακολουθεί τον δικαστικό ρεπορτάζ και ενημερώνει τους δικαστές για ειδήσεις ή δημοσιεύματα που ενδέχεται να τους αφορούν προσωπικά ή συλλογικά. Το γραφείο είναι στελεχωμένο με 3 υπαλλήλους, εκ των οποίων ο ένας είναι προϊστάμενος.

Στη Γερμανία λειτουργούν γραφεία τύπου τόσο στο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο για υποθέσεις αστικού και ποινικού δικαίου (Bundesgerichtshof), και στο Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο (Bundesverwaltungsgericht) όσο και στο Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο (Bundesverfassungsgericht) με κύρια καθήκοντα την έκδοση δελτίων τύπου για αποφάσεις, εκδηλώσεις κλπ. και την επικοινωνία με δημοσιογράφους. Στο μεν πρώτο, το γραφείο τύπου στελεχώνεται από τρεις (3) δικαστές, στο δεύτερο από δύο (2) δικαστές και έναν (1) υπάλληλο και στο τρίτο από έξι (6) υπαλλήλους εξαιρετικά υψηλών προσόντων (οι τρεις είναι διδάκτορες).

Στο συνταγματικό δικαστήριο της Αυστρίας (Verfassungsgerichtshof) λειτουργεί γραφείο τύπου, στελεχωμένο από έναν δημοσιογράφο, το οποίο έχει ως αντικείμενο την πληροφόρηση της κοινή γνώμης για τον τρόπο λειτουργίας του, τις διαδικασίες ενώπιόν του, τις αποφάσεις και την αιτιολογία τους, καθώς και την τροφοδότηση ενός λογαριασμού twitter του δικαστηρίου, με τη σκέψη ότι -όπως αναφέρεται στο δικτυακό του τόπο- η γνώση των αποφάσεων αποτελεί βασική προϋπόθεση αποδοχής τους από την κοινωνία, αποδοχή που είναι ουσιώδης για τη λειτουργία της δημοκρατίας.

Στη Γαλλία, τόσο στο Αναιρετικό Δικαστήριο (Cour de Cassation) όσο και στο Συμβούλιο της Επικρατείας (Conseil d' Etat) λειτουργούν γραφεία τύπου και τα δικαστήρια εμφανίζουν έντονη παρουσία στο ίντερνετ και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (RSS feed, twitter).

Στην Ισπανία επίσης λειτουργεί γραφείο τύπου (Officina de comunicaci3n) στο Ανώτατο Δικαστήριο (Consejo General del Poder Judicial) με παρουσία ομοίως στο Facebook και το Twitter.

Στην Ολλανδία, παρατηρείται η μεγαλύτερη εξωστρέφεια. Στο μεν Συμβούλιο της Επικρατείας (Raad van State) λειτουργεί γραφείο τύπου και πλείστοι λογαριασμοί κοινωνικής δικτύωσης (Twitter, RSSfeed, Fecebook, Instagram), τα δε λοιπά δικαστήρια έχουν ιδιαίτερα έντονη παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Twitter, LinkedIn, Youtube) όχι μόνο ως δικαστήρια αλλά και μέσω επίσημων προσωπικών λογαριασμών των ίδιων των δικαστών (βλ. ενδεικτικά τον Πρόεδρο του δικαστηρίου της Χάγης Leendert Verheig).

Τέλος, τη σημασία των καλών, τακτικών και ανοικτών σχέσεων της δικαστικής λειτουργίας με τον τύπο και το ευρύ κοινό για την εμπέδωση της εμπιστοσύνης των πολιτών στη δικαιοσύνη έχει επισημάνει και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συμβουλίων Δικαστικών Λειτουργών (βλ. European Network of Councils for the Judiciary Strategic Plan 2018-2021), καθώς και το Συμβουλευτικό Συμβούλιο των Ευρωπαίων Δικαστών στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης ήδη από το 2005 (βλ. Γνώμη 7 [Στρασβούργο, 25.11.2005]).

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω συγκριτικά δεδομένα και τα σχετικά διεθνή κείμενα, η πραγματικότητα διεθνώς όπως και στη χώρα μας έχει αναδείξει την ανάγκη διαφύλαξης του θεσμικού ρόλου της δικαιοσύνης και της προστασίας των πολιτών από ανακριβή πληροφόρηση. Ως τώρα, παρατηρείται αμηχανία των δικαστηρίων να ανταποκριθούν στην ανάγκη αυτή, ιδίως διότι ο δικαστικός λειτουργός θεωρείται πως θεσμικά δεν πρέπει να έχει δημόσιο λόγο, εκφραζόμενος μόνο μέσω των αποφάσεών του, ενώ άλλωστε στερείται κατά κανόνα της απαραίτητης κατάρτισης, προκειμένου να διαχειριστεί αποτελεσματικά ζητήματα επικοινωνίας. Εξάλλου, και στον τομέα των διεθνών σχέσεων παρατηρείται έλλειψη υποστηρικτικών δομών, που θα επέτρεπαν στα δικαστήρια να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις ανάγκες που δημιουργούνται, μεταξύ άλλων, από την αύξηση των συμμετοχών των δικαστηρίων σε διεθνή fora, τις ανταλλαγές επισκέψεων και την προβολή νομολογίας στο εξωτερικό.

Αυτήν ακριβώς την ανάγκη επιχειρεί να καλύψει η Επιτροπή Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων που προβλέπεται τόσο στον Κανονισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας (Απόφαση 19/2013 του Συμβουλίου της Επικρατείας σε Ολομέλεια και Συμβούλιο, ΦΕΚ Β' 2462) όσο και στον αντίστοιχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η Επιτροπή αυτή υπάγεται στον Πρόεδρο του οικείου Ανώτατου Δικαστηρίου και αποτελείται από δικαστές, επικουρείται δε στο έργο της από έναν δικαστικό υπάλληλο. Η έλλειψη όμως εξειδικευμένων και έμπειρων υπαλλήλων καθιστά το εγχείρημα εξαιρετικά δύσκολο.

Μία από τις καινοτομίες του νέου Κώδικα είναι η πρόβλεψη ειδικού κλάδου δικαστικών υπαλλήλων ΠΕ Δικαστικής Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων, προκειμένου να στελεχωθούν οι σχετικές υπηρεσίες, ιδίως των ανώτατων δικαστηρίων αλλά και άλλων μεγάλων δικαστηρίων της χώρας, με υπαλλήλους ικανούς και ειδικά εκπαιδευμένους, ώστε να συνδράμουν αποτελεσματικά στην άσκηση των οικείων αρμοδιοτήτων τα εκάστοτε αρμόδια όργανα που προβλέπει ο κανονισμός του δικαστηρίου ή άλλος νόμος κατά τον κανονισμό.

Με τα άρθρα του τίτλου αυτού οργανώνεται ο ανωτέρω νέος κλάδος, έτσι ώστε να διασφαλιστεί αφενός μεν η στελέχωσή του από υπαλλήλους με ιδιαίτερες, υψηλού επιπέδου ικανότητες για το ειδικό αυτό αντικείμενο και αφετέρου να προσδιοριστούν με σαφήνεια τα καθήκοντα και το καθεστώς που τους διέπει.

Ειδικότερα, με το *άρθρο 66* προβλέπεται η σύσταση ορισμένων αρχικά θέσεων υπαλλήλων του κλάδου στα ανώτατα κατά βάση δικαστήρια, εν είδει πιλοτικής εφαρμογής, με τη δυνατότητα να αυξηθούν -αν παρίσταται σχετική ανάγκη- με προεδρικό διάταγμα. Με το *άρθρο 67* προσδιορίζονται τα καθήκοντα των υπαλλήλων αυτών, ενώ με το *άρθρο 68* ορίζονται τα τυπικά τους προσόντα. Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει ως προς την επικοινωνία ο τομέας της δικαιοσύνης, στον οποίο θα κληθούν να ασκήσουν τα καθήκοντά τους οι υπάλληλοι του κλάδου αυτού και του γεγονότος ότι προβλέπεται ειδική εκπαίδευση στο αντικείμενο της δικαστικής επικοινωνίας, ως τυπικό προσόν για τη στελέχωση του κλάδου αυτού προκρίθηκε το πτυχίο νομικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη γλωσσομάθεια και στην καλή γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή. Αποκλειστικός τρόπος στελέχωσης των δικαστηρίων με υπαλλήλους του κλάδου αυτού είναι ο διαγωνισμός, στον οποίο, πάντως, μπορούν να συμμετέχουν και υπάλληλοι μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, καθώς και ήδη υπηρετούντες δικαστικοί υπάλληλοι. Με τα *άρθρα 69-71* ορίζονται οι λεπτομέρειες του διαγωνισμού, ο οποίος διενεργείται από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Στην οικεία Επιτροπή συμμετέχουν, εκτός από δικαστές, και καθηγητές Πανεπιστημίου, οι οποίοι διαθέτουν -ως εκ της θέσης τους- την απαραίτητη γνώση και εμπειρία στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Σημαντική καινοτομία αποτελεί η υλοποίηση της εισαγωγικής εκπαίδευσης των υπαλλήλων του Κλάδου από την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ), στην οποία ιδρύεται Τμήμα Δικαστικών Υπαλλήλων Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων (άρθρο 72).

Τέλος, με τα άρθρα 73 -82 ρυθμίζονται όλα τα ζητήματα που άπτονται του καθεστώτος των υπαλλήλων του κλάδου αυτού ειδικά, όπου απαιτείται,

και κατά παραπομπή είτε στις διατάξεις του Κλάδου Τεκμηρίωσης και Επικουρίας Δικαστικού Έργου, για τα ζητήματα για τα οποία κρίνεται αναγκαίο, είτε στα οικεία κεφάλαια του Κώδικα που αφορούν όλους του δικαστικούς υπαλλήλους, στις περιπτώσεις που δεν συντρέχει λόγος διαφοροποίησης.

Μέρος Τρίτο

Συλλογικά Όργανα

Κεφάλαιο Α΄

Δικαστικά και Υπηρεσιακά Συμβούλια

Άρθρο 83: Στην παράγραφο 1 ορίζονται τα δικαστικά και στην παράγραφο 2 τα υπηρεσιακά συμβούλια για τους δικαστικούς υπαλλήλους, τα οποία λειτουργούν και ως πειθαρχικά συμβούλια.

Άρθρο 84: Στο άρθρο αυτό ορίζεται ο τρόπος συγκρότησης των δικαστικών και υπηρεσιακών συμβουλίων, επαναλαμβάνοντας κατά βάση τις προηγούμενες ρυθμίσεις. Ωστόσο, για λόγους νομοτεχνικούς προκρίθηκε η ανάλυση του άρθρου 22 του ν. 2812/2000 σε τρία άρθρα που ρυθμίζουν τη συγκρότηση, την ανάδειξη και τη διαδικασία ενώπιον των συμβουλίων, αντίστοιχα. Για λόγους δε που ανάγονται στην αρχή του φυσικού δικαστή απαλείφθηκε η διάταξη του προηγούμενου Κώδικα που όριζε ότι οι Πρόεδροι των Ανωτάτων Δικαστηρίων δύνανται να προεδρεύσουν των οικείων επταμελών δικαστικών ή υπηρεσιακών συμβουλίων.

Άρθρο 85: Με το άρθρο αυτό ρυθμίζονται τα ζητήματα της ανάδειξης των μελών των δικαστικών και υπηρεσιακών συμβουλίων. Ειδικότερα, προβλέπεται, όπως και στον προσισχύσαντα Κώδικα, ότι οι δικαστικοί λειτουργοί, μέλη των συμβουλίων, αναδεικνύονται με κλήρωση, οι δε δικαστικοί υπάλληλοι μέλη των υπηρεσιακών συμβουλίων/παρατηρητές στα δικαστικά συμβούλια αναδεικνύονται με εκλογές. Εκτός από την επανάληψη των προηγούμενων διατάξεων, με το άρθρο αυτό επιχειρείται και η λεπτομερέστερη ρύθμιση των εκλογών για την ανάδειξη των εκπροσώπων

των υπαλλήλων στα δικαστικά και υπηρεσιακά συμβούλια, προκειμένου να καλυφθούν κενά των σχετικών ρυθμίσεων, όπως αυτά αναδείχθηκαν στην πράξη. Έτσι, τίθεται κατά τρόπο σαφή η ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών, προβλέπεται εξαίρεση από τη συμμετοχή ως υποψηφίων προσώπων που ασκούν καθήκοντα είτε διοίκησης του δικαστηρίου είτε γραμματέα στα δικαστικά και υπηρεσιακά συμβούλια. Τέλος, ρυθμίζεται το ζήτημα μη ύπαρξης επαρκούς αριθμού υποψηφίων, το οποίο απαντάται σε ορισμένα δικαστήρια της περιφέρειας και της λύσης της υπαλληλικής σχέσης αιρετού μέλους πριν τη λήξη της θητείας του.

Άρθρο 86: Με το άρθρο αυτό ρυθμίζεται η διαδικασία ενώπιον των συμβουλίων. Θεσπίζονται κανόνες για την ορθολογικότερη και δικαιότερη άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων, όπως η συνεκδίκηση των συναφών υποθέσεων και η γνωστοποίηση των στοιχείων του φακέλου πριν την συζήτηση της υπόθεσης στα μέλη και στους αιρετούς εκπροσώπους, οι οποίοι καλούνται υποχρεωτικά και εκφράζουν γνώμη.

Άρθρο 87: Στο άρθρο αυτό προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες των συμβουλίων. Στην αρμοδιότητά τους προστέθηκε η μονιμοποίηση των δικαστικών υπαλλήλων, ώστε να εναρμονίζεται ο Κώδικας με το Σύνταγμα (α. 92 παρ. 1). Στα επταμελή υπηρεσιακά συμβούλια προστέθηκε η νέα αρμοδιότητα για την απονομή επαίνου και μεταλλίου διακεκριμένων πράξεων. Τα δικαστικά και υπηρεσιακά συμβούλια έχουν αρμοδιότητα για κάθε θέμα υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών υπαλλήλων για το οποίο απαιτείται κατά νόμο απόφαση ή γνωμοδότηση.

Άρθρο 88: Με το άρθρο αυτό προβλέπεται δεύτερος βαθμός κρίσης για όλα τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης των δικαστικών υπαλλήλων και ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής του. Επισημαίνεται ότι για τις περιπτώσεις που με τις διατάξεις του Κώδικα θεσπίζεται απόκλιση από τον κανόνα ότι η προθεσμία και η άσκηση της προσφυγής αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης του πρωτοβάθμιου συμβουλίου προβλέπεται άσκηση αίτησης αναστολής ενώπιον του προέδρου του δευτεροβάθμιου συμβουλίου.

Κεφάλαιο Β´

Υπηρεσιακές Συνελεύσεις

Με τις ρυθμίσεις του κεφαλαίου Β' (άρθρα 89-92) αναβαθμίζονται οι υπηρεσιακές συνελεύσεις των δικαστικών υπαλλήλων, με τη συμμετοχή όλων στον προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των εργασιών της γραμματείας του δικαστηρίου που υπηρετούν.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του κεφαλαίου αυτού, ρυθμίζεται αναλυτικά η υπηρεσιακή συνέλευση, η οποία λειτουργεί σε κάθε δικαστήριο με την συμμετοχή όλων των δικαστικών υπαλλήλων και προβλέπεται η σύγκλησή της τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος (άρθρο 89). Επιπλέον, ορίζονται οι αρμοδιότητές της. Μεταξύ αυτών, η συζήτηση επί των εκθέσεων των υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένων και των κατεχόντων θέσεις ευθύνης, στις οποίες περιέχονται διαπιστώσεις και προτάσεις για την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία της Υπηρεσίας. Οι εκθέσεις αυτές λαμβάνονται υπόψη και στις εκθέσεις αξιολόγησης κάθε υπαλλήλου (άρθρο 90). Περαιτέρω, ρυθμίζεται λεπτομερώς η διαδικασία σύγκλησης, λειτουργίας και λήψης των αποφάσεων. (άρθρο 91). Τέλος, για πρώτη φορά, εισάγεται ο θεσμός της σύσκεψης των δικαστικών υπαλλήλων που προΐστανται σε επίπεδο οργανικής μονάδας τμήματος ή αυτοτελούς γραφείου στις γραμματείες των δικαστηρίων και εισαγγελιών (άρθρο 92). Ο νέος θεσμός σκοπό έχει να ενεργοποιήσει όλους τους δικαστικούς υπαλλήλους στους οποίους έχουν ανατεθεί ευθύνες διοίκησης, τόσο για την πλήρη ενημέρωσή τους για τις εργασίες του συνόλου των τμημάτων και την αξιοποίηση των προτάσεων τους, όσο και για την εξασφάλιση του συντονισμού και συστημικού, κατά το δυνατόν, σχεδιασμού των ενεργειών τους, ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη η λειτουργία της γραμματείας.

Μέρος Τέταρτο

Δικαιώματα -Υποχρεώσεις

Κεφάλαιο Α'

Δικαιώματα

Άρθρο 93: Με το άρθρο αυτό κατοχυρώνεται ρητώς ως δικαίωμα του δικαστικού υπαλλήλου, που τελεί υπό την εγγύηση του κράτους, η ελευθερία έκφρασης των πολιτικών, φιλοσοφικών, θρησκευτικών και επιστημονικών απόψεών του και η συμμετοχή του στην πολιτική ζωή της χώρας (π.χ. κάθοδος στις εκλογές). Όμως, απαγορεύεται κατά την άσκηση των καθηκόντων του να εκδηλώνει ή να διαδίδει τις απόψεις ή τις πεποιθήσεις του και να κάνει οποιαδήποτε αθέμιτη, με ενδεικτικά καθοριζόμενα κριτήρια, διάκριση σε όφελος ή σε βάρος των πολιτών.

Με το *άρθρο 94* κατοχυρώνονται πλήρως συνδικαλιστικές ελευθερίες και δικαιώματα των υπαλλήλων.

Η άσκηση από τον υπάλληλο των καθηκόντων του κλάδου και της ειδικότητάς του προβλέπεται ως δικαίωμα (*άρθρο 95*), αλλά και ως υποχρέωση αυτού (βλ. *άρθρο 111*), ώστε να μην παρεμποδίζεται η εξέλιξή του αλλά να εξυπηρετείται και το συμφέρον της Υπηρεσίας, ιδίως σε περίπτωση επιτακτικών αναγκών.

Αυτονόητο είναι το δικαίωμα του υπαλλήλου σε λήψη μισθού και προβλεπόμενων από γενικές ή ειδικές διατάξεις αμοιβών και απολαβών, καθώς και η κάλυψη εξόδων εν γένει στα οποία υποβάλλεται για υπηρεσιακούς λόγους, ενώ για την περίπτωση περικοπής μισθού, λόγω υπαίτιας απουσίας του υπαλλήλου από την εργασία του, εξασφαλίζεται το δικαίωμα προσφυγής ενώπιον του υπηρεσιακού συμβουλίου εντός δέκα (10) ημερών, προθεσμία, η οποία έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα (*άρθρο 96*). Κατά τα λοιπά, με το άρθρο 96 σκοπήθηκε εναρμόνιση με το α. 41 του Υπαλληλικού Κώδικα.

Με την παράγραφο 1 του *άρθρου 97* αναδιατυπώνεται η διάταξη του άρθρου 48 του προηγούμενου Κώδικα περί συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας, ώστε να περιλαμβάνει και την τήρηση αξιοπρεπών εν γένει συνθηκών στους χώρους εργασίας. Παράλληλα, με τη δεύτερη παράγραφο ιδρύεται αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου

Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλ. α. 23 π.δ. 96/2017 [Α΄136]) για την εξασφάλιση και διατήρηση των ως άνω συνθηκών.

Με το *άρθρο 98* η υγειονομική περίθαλψη, που παρεχόταν -και υπό τον ν. 2812/2000- από το Δημόσιο, επεκτείνεται στις οικογένειες των υπαλλήλων που προκύπτουν από σύμφωνο συμβίωσης. Συνιστά και αυτό προσαρμογή του Κώδικα στις σύγχρονες κοινωνικές αντιλήψεις και νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οικογένειες που προκύπτουν από σύμφωνο συμβίωσης να απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που έχουν και τα μέλη των οικογενειών της παραδοσιακής οικογένειας.

Περαιτέρω, προβλέπεται το δικαίωμα στην λήψη κανονικών και ειδικών αδειών (*άρθρα 99-108*), σε εναρμόνιση με τον Υπαλληλικό Κώδικα, όπου δεν υφίσταται λόγος διαφοροποίησης ανάμεσα στους δικαστικούς και τους διοικητικούς υπαλλήλους.

Παράλληλα, διατηρείται η άδεια απουσίας 10 ημερών κατά τις δικαστικές διακοπές (*άρθρο 101*), ως δικαίωμα των δικαστικών υπαλλήλων παραδοσιακά συνυφασμένο με τη φύση της εργασίας τους ως αρωγών των δικαστικών λειτουργιών και οριοθετούμενο από τις ανάγκες της υπηρεσίας, καθώς και η άδεια των 20 ημερών για κάθε ημερολογιακό έτος για συμμετοχή σε εξετάσεις (*άρθρο 104*). Ως συμμετοχή σε εξετάσεις θεωρήθηκε όχι μόνο η ίδια η μέρα των εξετάσεων αλλά και ο εύλογος χρόνος που μπορεί να την περιβάλλει, κατά την καλόπιστη εκτίμηση των περιστάσεων. Αυτό βέβαια, για την αποφυγή καταχρήσεων, θα κρίνεται εκάστοτε ενόψει και της αιτιολόγησης από τον υπάλληλο του σχετικού αιτήματός του.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι η άδεια για συμμετοχή του υπαλλήλου σε δίκη (*άρθρο 106 παρ. 2*) αφορά κάθε στάση της δίκης.

Επίσης, με τις προτεινόμενες διατάξεις των παραγράφων 3-5 του *άρθρου 106* προβλέπονται ειδικές διευκολύνσεις για υπαλλήλους που είτε οι ίδιοι είτε μέλη της οικογένειάς τους (εξαρτώμενα μέλη) αντιμετωπίζουν ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας, κατά ρητή επέκταση διατάξεων που ισχύουν ήδη στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα (βλ. α. 16 παρ. 4 ν. 2527/1997 (Α΄ 206),

α. 5 πδ 193/1988 (Α΄ 84), 8 ν. 1483/1984 [Α΄ 153]), εφαρμόζονταν δε μέχρι σήμερα αναλόγως στους δικαστικούς υπαλλήλους. Για την έννοια του εξαρτώμενου μέλους, κρίθηκε δόκιμο να εφαρμοσθούν αναλόγως και προς εξυπηρέτηση του σκοπού στον οποίο αποβλέπουν οι ρυθμίσεις αυτές, οι διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας (α. 11 ν. 4172/2013 [Α΄ 167]). Ο υπάλληλος που ζητά την άδεια θα πρέπει να αποδεικνύει ότι έχει κυρίως την επιμέλεια των ανωτέρω -πλην του συζύγου και των ανηλίκων τέκνων- προσώπων.

Τέλος, με την παράγραφο 7 του άρθρου 106 διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 93 παρ. 1-5 και 8 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87), προκειμένου να καλύπτει και τους δικαστικούς υπαλλήλους που εκλέγονται κατά τις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Με το *άρθρο 108* ρυθμίζονται τα των αδειών χωρίς αποδοχές και, μεταξύ άλλων, αυξάνεται το όριο της άδειας για σοβαρούς λόγους από 2 σε 5 έτη.

Τέλος, στο *άρθρο 109*, προς το σκοπό της διευκόλυνσης της συμμετοχής του δικαστικού υπαλλήλου στα κοινά και της άσκησης του συνταγματικού του δικαιώματος του εκλέγεσθαι, προβλέπεται και ρυθμίζεται το δικαίωμα επανόδου του στην Υπηρεσία μετά την άσκηση του εν λόγω συνταγματικού δικαιώματος.

Υποχρεώσεις

Στα *άρθρα 110-122* προβλέπονται οι υποχρεώσεις των δικαστικών υπαλλήλων, χωρίς σημαντικές αλλαγές από τα μέχρι τώρα ισχύοντα.

Ειδικότερα, προέχουσα είναι η υποχρέωση αφοσίωσης στο Σύνταγμα, την Πατρίδα και τη Δημοκρατία (*άρθρο 110*).

Περαιτέρω, σε σύμπλευση με τον Υπαλληλικό Κώδικα ορίζεται ότι ο υπάλληλος εκτελεί, καταρχήν, τα καθήκοντα του κλάδου και της ειδικότητάς του, προβλέπονται δε οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την ανάθεση σε δικαστικό υπάλληλο καθηκόντων άλλου κλάδου ή ειδικότητας. Η τελευταία

αυτή περίπτωση, συνιστώντας εξαίρεση του δικαιώματος του Υπαλλήλου να ασκεί τα καθήκοντα του Κλάδου ή της ειδικότητάς του και δικαιολογείται από επιτακτικές υπηρεσιακές ανάγκες και περιορίζεται στο αναγκαίο μέτρο (άρθρο 111).

Με το άρθρο 112 επαναλαμβάνεται κατά βάση το άρθρο 50 του ν. 2812/2000 για την υποχρέωση συμμόρφωσης του υπαλλήλου προς τις εντολές των προϊσταμένων του. Στο άρθρο 113 τονίζεται η υποχρέωση των δικαστικών υπαλλήλων να είναι ευπρεπείς, να έχουν την παράσταση εκείνη που αρμόζει στην ιδιότητά τους, να εξυπηρετούν χωρίς αθέμιτες διακρίσεις όλους τους πολίτες (με την ευρύτερη έννοια των προσώπων εν γένει που έχουν υποθέσεις στα δικαστήρια), και να τους συμπεριφέρονται ευγενικά. Επισημαίνεται ότι στη διάταξη αναφέρονται ενδεικτικά οι λόγοι για τους οποίους απαγορεύεται να γίνονται διακρίσεις, κατά το πρότυπο του άρθρου 11 ν. 4443/2016 (Α' 232), το οποίο ακολουθεί την ορολογία των οδηγιών 2000/43 και 2000/78 ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 και της 27ης Νοεμβρίου 2000, αντίστοιχα. Στο επόμενο άρθρο (114) θεσπίζεται η ιδιαίτερα σημαντική και για τους δικαστικούς υπαλλήλους, όπως και για τους δικαστές, υποχρέωση εχεμύθειας και τήρησης του δικαστικού απορρήτου (εξυπακουόμενης της αντίστοιχης πειθαρχικής τους ευθύνης).

Το άρθρο 115 αφορά την υποχρέωση του υπαλλήλου να τηρεί το ωράριο εργασίας που ορίζεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Εν προκειμένω, ισχύει η 72944 οικ./12/8/2011 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Β' 1824). Εξάλλου προβλέπεται ότι ο χρόνος εργασίας μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να βαίνει και πέραν του τακτικού ωραρίου ή σε μη εργάσιμες μέρες, λόγω έκτακτων ή εξαιρετικών αναγκών.

Στο άρθρο 116 προβλέπεται και ρυθμίζεται η υποχρέωση των δικαστικών υπαλλήλων να υποβάλλουν δηλώσεις με τις εντεύθεν συνέπειες.

Σε ό,τι αφορά την άσκηση ιδιωτικού έργου από τον δικαστικό υπάλληλο, με το άρθρο 117 επαναλαμβάνεται ο κανόνας της απαγόρευσης του άρθρου 55 του προηγούμενου Κώδικα, ο οποίος κάμπτεται, ύστερα από

άδεια, εφόσον πρόκειται για έργο που δεν είναι ασυμβίβαστο με τα καθήκοντα του δικαστικού υπαλλήλου και δεν παρεμποδίζει την κανονική τους εκτέλεση. Εξάλλου, με την παράγραφο 4 εισάγεται, κατά το πρότυπο του Υπαλληλικού Κώδικα (άρθρο 31 παρ. 5), ειδική ρύθμιση για την απόκτηση, διάθεση και εκμετάλλευση αυτοκινήτου δημοσίας χρήσεως, εφόσον τούτο έχει αποκτηθεί είτε με γονική παροχή είτε λόγω κληρονομικής διαδοχής είτε λόγω δωρεάς εν ζωή από συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έως β' βαθμού ή από σύζυγο. Διευκρινίζεται ότι για την περίπτωση της εκμίσθωσης δεν απαιτείται απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου, εάν όμως ο υπάλληλος επιθυμεί να το εκμεταλλευτεί ο ίδιος ως οδηγός, οφείλει να ζητήσει άδεια κατά την παράγραφο 1, διότι τούτο αποτελεί άσκηση ιδιωτικού έργου.

Προς αποφυγή περιπτώσεων διαφθοράς ή διακύβευσης της ανεξαρτησίας και του κύρους του δικαστικού υπαλλήλου, θεσπίζονται στα άρθρα 118 και 119 περιορισμοί και απαγορεύσεις συμμετοχής του ίδιου ή προσώπων που συνδέονται μαζί του σε εταιρείες και άλλα νπιδ, απόκτησης μετοχών, άσκησης έργων κ.λπ., ενώ στο άρθρο 120 θεσπίζεται, για συναφείς λόγους, ανεξαρτησίας και προσήλωσης στα καθήκοντα του δικαστικού υπαλλήλου, απαγόρευση διορισμού του σε άλλη δημόσια, εν ευρεία εννοία, θέση, με την εξαίρεση, υπό προϋποθέσεις, θέσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή σε διεθνείς οργανισμούς.

Επισημαίνεται ότι στο παρόν σχέδιο δεν επαναλήφθηκε η παράγραφος 5 του άρθρου 56 του ν. 2812/2000, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η συμμετοχή δικαστικού υπαλλήλου σε διοίκηση νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, το οποίο ελέγχεται από το Δημόσιο, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης ή δημόσιας επιχείρησης, διότι εκτιμάται ότι η προοπτική αυτή είναι ικανή να καταστήσει τον δικαστικό υπάλληλο ευάλωτο σε πολιτικές πιέσεις. Για παρεμφερείς, άλλωστε, λόγους, αναγόμενους στην ανεξαρτησία και την αφοσίωση των δικαστικών υπαλλήλων στα καθήκοντά τους, δεν προβλέφθηκε από το παρόν σχέδιο η δυνατότητα εγγραφής των δικαστικών υπαλλήλων στο Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης (α. 1 ν. 4369/2016 [Α'33]).

Εξυπακούεται ότι και για τους δικαστικούς υπαλλήλους ισχύουν οι κανόνες αμεροληψίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ως μονομελών οργάνων ή μελών συλλογικού οργάνου (άρθρο 121).

Τέλος, με το άρθρο 122 ρυθμίζονται τα της αστικής ευθύνης των δικαστικών υπαλλήλων για θετικές ζημίες που προκαλούν στο Δημόσιο, λαμβάνεται μέριμνα για την προστασία τόσο του δημοσίου συμφέροντος προς αποκατάσταση των ζημιών όσο και του εύλογου συμφέροντος του υπαλλήλου προς αποφυγή άδικων ή υπέρμετρων επιβαρύνσεων, και, στο πνεύμα αυτό, καθορίζεται, μεταξύ άλλων, ο απαιτούμενος βαθμός υπαιτιότητας (δόλος ή βαριά αμέλεια), καθώς και οι περαιτέρω προϋποθέσεις ευθύνης ανάλογα με το αν πρόκειται για ευθεία ζημία του Δημοσίου ή για αποζημίωση που κατέβαλε αυτό σε τρίτο (ο υπάλληλος ευθύνεται μόνον έναντι του Δημοσίου) ή για αποζημίωση δυνάμει δικαστικής απόφασης (οπότε πρέπει να είναι αμετάκλητη). Σημειώνεται η εναρμόνιση των εν λόγω διατάξεων με αυτές του Υπαλληλικού Κώδικα σε ό,τι αφορά το ζήτημα της παραγραφής, ενώ σημαντική καινοτομία του σχεδίου αποτελεί η ενίσχυση του ρόλου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο: Ο τελευταίος μπορεί να ζητά στοιχεία από οποιαδήποτε υπηρεσία προκειμένου να καταλογίσει τον δικαστικό υπάλληλο για τη ζημία που από δόλο ή βαριά αμέλεια προξένησε στην Υπηρεσία, και κάθε αρμόδιο όργανο είναι υποχρεωμένο να τον συνδράμει. Εάν δε το αρμόδιο όργανο παραβεί την ανωτέρω υποχρέωση είτε παραλείποντας να απαντήσει είτε καθυστερώντας είτε παρέχοντας ελλιπή στοιχεία, υπέχει πειθαρχική ευθύνη.

Μέρος Πέμπτο

Υπηρεσιακή Εκπαίδευση

Η υπηρεσιακή εκπαίδευση των δικαστικών υπαλλήλων, που καθιερώνεται το πρώτον σε ιδιαίτερο μέρος στον Κώδικα, αποτελεί τόσο δικαίωμα όσο και υποχρέωση αυτών. Ο χαρακτηρισμός της ως υπηρεσιακής έχει την έννοια ότι, και όταν πραγματοποιείται με πρωτοβουλία του

υπαλλήλου, γίνεται προεχόντως χάριν της υπηρεσίας. Διακρίνεται, ανάλογα με τον σκοπό της, σε:

α) εισαγωγική εκπαίδευση, που στοχεύει στην ενημέρωση του νεοδιοριζόμενου δικαστικού υπαλλήλου για τα καθήκοντά του, οργανώνεται με μέριμνα της Υπηρεσίας και αποτελεί προϋπόθεση για την μονιμοποίηση του υπαλλήλου,

β) επιμόρφωση/μετεκπαίδευση. Μπορεί να προβλέπονται ως υποχρεωτικές. Ειδικότερα, η μεν επιμόρφωση αποσκοπεί κυρίως στη θεωρητική εξειδίκευση του υπαλλήλου σε αντικείμενα της Υπηρεσίας του και γίνεται είτε με μέριμνα της Υπηρεσίας είτε του υπαλλήλου, με την συμμετοχή του σε προγράμματα που οργανώνονται είτε από πιστοποιημένους φορείς ή Ιδρύματα είτε από ή Δικαστήρια, η δε μετεκπαίδευση αναφέρεται ιδίως σε απόκτηση ειδικότερων πρακτικών γνώσεων, ενόψει π.χ. νομοθετικών αλλαγών ή αλλαγών δικαιοδοσιών ή διαδικασιών και οργανώνεται κατά το ίδιο με την επιμόρφωση τρόπο. Εξάλλου, ούτε η επιμόρφωση ούτε η μετεκπαίδευση οδηγούν κατ' αρχήν σε απόκτηση ορισμένου τίτλου σπουδών.

γ) μεταπτυχιακή εκπαίδευση. Σε αντίθεση με την επιμόρφωση/μετεκπαίδευση, η μεταπτυχιακή εκπαίδευση οδηγεί σε απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου και γίνεται με μέριμνα του υπαλλήλου, σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών, που εκτελούνται από αναγνωρισμένα Α.Ε.Ι.. Εν όψει των προεκτεθέντων για τη φύση της υπηρεσιακής εν γένει εκπαίδευσης, το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών πρέπει απαραίτητως να είναι συναφές με το αντικείμενο της Υπηρεσίας του υπαλλήλου.

Σε κάθε περίπτωση, η Υπηρεσία ενθαρρύνει τους υπαλλήλους να συμμετέχουν σε μικρής διάρκειας επιμορφωτικά σεμινάρια.

Προβλέπεται για πρώτη φορά η υποχρέωση, για τον υπάλληλο που έλαβε άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης, να υποβάλει μετά τη λήξη οποιουδήποτε προγράμματος, ακόμη και μικρής διάρκειας (π.χ. σεμιναρίου), έγγραφη έκθεση περί του προγράμματος που παρακολούθησε. Η Υπηρεσία, αν το κρίνει σκόπιμο, μπορεί στη συνέχεια να οργανώσει ενημέρωση των

λοιπών υπαλλήλων σχετικά με το πρόγραμμα. Με τον τρόπο αυτό και η ευθύνη του αδειούχου εκπαιδευόμενου ενισχύεται, και η Υπηρεσία ωφελείται, ήδη κατά την επιστροφή του, από την συγκεκριμένη εκπαιδευτική εμπειρία του, και το όλο ζήτημα, στην τελευταία ως άνω (επιθυμητή) περίπτωση, γίνεται αιτία επικοινωνίας των συναδέλφων και τόνωσης του ενδιαφέροντος για τη δουλειά τους.

Στο άρθρο 128 προβλέπεται η λήψη από το δικαστικό υπάλληλο άδειας ενός έτους υπηρεσιακής εκπαίδευσης καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του για μετεκπαίδευση/επιμόρφωση και μεταπτυχιακή εκπαίδευση. Η άδεια αυτή μπορεί να λαμβάνεται είτε ενιαία είτε τμηματικά π.χ. 4 μήνες ένα έτος και 8 μήνες μετά από 5 χρόνια. Είναι δυνατόν η άδεια υπηρεσιακής εκπαίδευσης να παραταθεί για ακόμη ένα έτος αν το μεταπτυχιακό πρόγραμμα διαρκεί πλέον του έτους και οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν. Χορηγείται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης μετά σύμφωνη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, το οποίο ελέγχει τις προϋποθέσεις χορήγησης και κυρίως οφείλει να ελέγχει την, κατά την κοινή πείρα και βάσει συγκεκριμένου προγράμματος, συνάφεια αυτού με το αντικείμενο της υπηρεσίας του αιτούντος, και την προστιθέμενη αξία της εκπαίδευσης για την Υπηρεσία. Νέα ρύθμιση συνιστά ο έγκαιρος προγραμματισμός από το Υπουργείο Δικαιοσύνης των χορηγουμένων αδειών, που επιτρέπει αφ' ενός την απρόσκοπτη λειτουργία της Υπηρεσίας, αφ' ετέρου τον δημοσιονομικό προγραμματισμό, ενώ παράλληλα επιτρέπει και στον υπάλληλο να προγραμματίσει και εκείνος και να οργανώσει τα της εκπαίδευσής του, και να ρυθμίσει τα σχετικά ζητήματα της υπηρεσιακής και προσωπικής του ζωής. Τέλος, προβλέπεται η λήψη μικρής διάρκειας αδειών για συμμετοχή σε σεμινάρια και γενικότερα σε επιστημονικές συναντήσεις με απλή διαδικασία έγκρισης.

Μέρος Έκτο

Αξιολόγηση και επιλογή προϊσταμένων

Με τις προτεινόμενες διατάξεις εισάγεται ένα σύστημα αξιολόγησης των δικαστικών υπαλλήλων αξιοκρατικό, ορθολογικό και σύγχρονο, με σκοπό την, απαλλαγμένη από παθογένειες του παρελθόντος, αντικειμενική, εξατομικευμένη και επακριβή αποτίμηση της ποιότητας των υπηρεσιών τους και την εκτίμηση, κατά τρόπο ουσιαστικό και υπεύθυνο, της πραγματικής τους ικανότητας και της καταλληλότητάς τους για τα καθήκοντα της συγκεκριμένης εκάστοτε θέσης, είτε αυτής που κατέχουν είτε εκείνης που πρόκειται να καταλάβουν. Εισάγεται δε για πρώτη φορά στο πλαίσιο αξιολόγησης των προϊσταμένων ο θεσμός της αξιολόγησής τους από τους υφισταμένους τους.

Ειδικότερα:

Το *άρθρο 129* διαλαμβάνει τα σχετικά με το προσωπικό μητρώο που τηρείται για τον δικαστικό υπάλληλο και ορίζεται πλέον ρητώς ότι αυτό τηρείται για λόγους ασφάλειας των δεδομένων τόσο στην υπηρεσία που υπηρετεί ο υπάλληλος όσο και στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Προβλέπονται τα στοιχεία που περιλαμβάνει, το δικαίωμα πρόσβασης σε αυτό, καθώς και τα της αφαίρεσης, προσθήκης και διόρθωσης στοιχείων. Επισημαίνεται ότι στο *άρθρο* αυτό λαμβάνεται ειδική μέριμνα για την προστασία και τον σεβασμό των προσωπικών δεδομένων του υπαλλήλου.

Άρθρο 130: Με το *άρθρο* αυτό τίθενται οι γενικές αρχές που διέπουν την αξιολόγηση των δικαστικών υπαλλήλων, έτσι ώστε στο πνεύμα τους να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται οι σχετικές επί μέρους διατάξεις. Εκείνο στο οποίο, σύμφωνα τις αρχές αυτές, καλούνται κατά βάση οι αξιολογητές είναι να συνειδητοποιήσουν τη μεγάλη σημασία του έργου τους και να το κάνουν με ιδιαίτερη προσοχή και ουσιαστικό ενδιαφέρον, υπερνικώντας τους κινδύνους από τον υποκειμενισμό και την ευκολία της τυποποιημένης διεκπεραίωσης, και αναδεικνύοντας πραγματικά και με τη μεγαλύτερη ακρίβεια τον βαθμό στον οποίο ικανοποιεί ή μη ο συγκεκριμένος κάθε φορά υπάλληλος τα κριτήρια για την επιτυχή άσκηση των καθηκόντων της θέσης για την οποία πρόκειται · κι αυτό, με σεβασμό, σε κάθε περίπτωση, της προσωπικότητάς του, και αναζητώντας, με τη συνεργασία του, πρόσφορους τρόπους για τη βελτίωσή του.

Άρθρο 131: Στις παραγράφους 1 και 2 καθορίζονται οι αξιολογητές των δικαστικών υπαλλήλων, κατ' αρχήν δικαστικοί υπάλληλοι προϊστάμενοι οργανικών μονάδων και, υπό προϋποθέσεις δικαστικοί λειτουργοί, προβλέπεται ότι επί αποσπάσεως ο υπάλληλος αξιολογείται, όπως είναι εύλογο, από τον προϊστάμενο της Υπηρεσίας στην οποία είναι αποσπασμένος, εισάγονται, λόγω σχετικών ιδιαιτεροτήτων, ειδικές ρυθμίσεις για το Ελεγκτικό Συνέδριο και ορίζεται τέλος, σε σύμπλευση με τον Υπαλληλικό Κώδικα, το ελάχιστο χρονικό διάστημα που πρέπει να έχει διανύσει, ως προϊστάμενος των αξιολογούμενων ο αξιολογητής τους, το οποίο ανέρχεται σε πέντε (5) τουλάχιστον μήνες κατά το προηγούμενο εκτός, ώστε να θεμελιώνεται η υποχρέωσή του για τη σύνταξη εκθέσεων αξιολόγησής τους. Με την εν λόγω πρόβλεψη ελάχιστου χρονικού διαστήματος διασφαλίζεται ότι ο αξιολογητής έχει σχηματίσει επαρκώς γνώμη για το έργο και την απόδοση του αξιολογούμενου.

Στην παράγραφο 3 πλέον ορίζονται ρητώς τα αναφερόμενα στην έκθεση αξιολόγησης στοιχεία και στην παράγραφο 4 ο χρόνος σύνταξης των εκθέσεων, υποχρεωτικά κάθε Φεβρουάριο. Η προβλεπόμενη στον προηγούμενο Κώδικα (παρ. 8-10 άρθρου 62 ν. 2812/2000) και ουδέποτε εφαρμοσθείσα στην πράξη ειδική διαδικασία προκαταρκτικού ελέγχου καταργείται.

Με την παράγραφο 6 στους ήδη προβλεπόμενους υπό τον προηγούμενο Κώδικα λόγους που θεμελιώνουν δικαίωμα ένστασης του υπαλλήλου κατά της έκθεσης αξιολόγησης προστίθεται η διόρθωση της βαθμολογίας, σε περίπτωση που ο αξιολογηθείς κατά το προηγούμενο έτος ως άριστος βαθμολογηθεί συνολικά με βαθμό κάτω του 90 και ορίζεται περαιτέρω ότι αφενός μεν η ένσταση πρέπει να περιλαμβάνει επί ποινή απαραδέκτου αναλυτικά τα συγκεκριμένα στοιχεία και τα πραγματικά περιστατικά στα οποία ο αξιολογούμενος θεμελιώνει τους ισχυρισμούς του, αφετέρου δε ότι ασκείται μέσα σε αυξημένη προθεσμία δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση της έκθεσης αξιολόγησης στον υπάλληλο, ακριβώς για να μπορεί να ανταποκριθεί στην πιο πάνω υποχρέωση αναφοράς των απαιτούμενων στοιχείων, σε σύμπλευση δε και με τα ισχύοντα για τους διοικητικούς

υπαλλήλους (α. 26 ν. 4250/2014, Α' 74). Επισημαίνεται ότι ως έλλειψη της απαιτούμενης κατά την περίπτωση της παρ. 5 του άρθρου 132 ειδικής αιτιολογίας (στοιχείο β') νοείται, όπως έχει κριθεί, και η αντιφατική αιτιολογία. Με την παράγραφο 7 προσδιορίζεται η εξουσία του υπηρεσιακού συμβουλίου, το οποίο, εκτός από το να μεταρρυθμίσει ή να διορθώσει την έκθεση αξιολόγησης, βαθμολογώντας το ίδιο και παραθέτοντας, στη θέση της ελλείπουσας, δική του πλήρη αιτιολογία της αξιολόγησης, μπορεί επιπλέον να αναπέμψει στους αξιολογητές προς νέα κρίση. Η ευχέρεια αυτή, που προβλέπεται πλέον ρητώς, γινόταν κατά βάση αντιληπτή με τον ίδιο τρόπο και υπό το προηγούμενο καθεστώς στη νομολογία του υπηρεσιακού συμβουλίου του Συμβουλίου της Επικρατείας, ανταποκρίνεται δε στην ανάγκη του τελευταίου να μπορεί να κρίνει, σταθμίζοντας τις περιστάσεις, πότε είναι δυνατό και ενδείκνυται να ολοκληρώνει τη συγκεκριμένη αξιολόγηση, υποκαθιστάμενο στην ελαττωματική κρίση των αξιολογητών, και πότε, αντίθετα, η φύση της υπόθεσης επιβάλλει την αναπομπή στους τελευταίους για νέα νόμιμη κρίση.

Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα ηλεκτρονικής διεξαγωγής της αξιολόγησης, κατά τα ισχύοντα για τους δημόσιους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους (α. 16 παρ. 2 περ. α' του ν. 4369/2016, Α' 33 [διόρθωση σφαλμάτων Α' 34], όπως αντικαταστάθηκε από το α. 9 παρ. 1 του ν. 4533/2018, Α' 75).

Άρθρο 132: Με το άρθρο αυτό επιχειρείται σημαντική καινοτομία στο σύστημα αξιολόγησης των δικαστικών υπαλλήλων με την αναλυτική παράθεση των κριτηρίων που αξιολογούνται και την αναμόρφωση του τρόπου βαθμολογίας των υπαλλήλων, αφενός με την εισαγωγή εκατοντάβαθμης κλίμακας, ώστε να επιτυγχάνεται μεγαλύτερη ακρίβεια και αξιοκρατική αξιολόγηση, αφετέρου δε με την εισαγωγή της υποχρέωσης του αξιολογητή, ο οποίος σε κάθε περίπτωση οφείλει να αιτιολογεί τις κρίσεις του, ειδικά όταν άγεται σε βαθμολόγηση πάνω ή κάτω από ορισμένα όρια, να παραθέτει στην έκθεση ειδική αιτιολογία, με την επίκληση πραγματικών στοιχείων και όχι απλώς αξιολογικών κρίσεων.

Όσον αφορά τα κριτήρια αξιολόγησης, αυτά ανάγονται εννοιολογικά σε τρεις άξονες: α. τη γνώση του αντικειμένου, το ενδιαφέρον και τη δημιουργικότητα του δικαστικού υπαλλήλου, β. τις υπηρεσιακές του σχέσεις και τη συμπεριφορά του εν γένει, τόσο ως προς τους συναδέλφους και τους προϊστάμενους του όσο και προς το κοινό με το οποίο έρχεται σε επαφή κατά την άσκηση των καθηκόντων του και γ. την αποτελεσματικότητά του. Έμπνευση για τις ρυθμίσεις αυτές αποτέλεσε ο ν. 4369/2016, προσαρμοζόμενος κατάλληλα στις ιδιαιτερότητες της φύσης των καθηκόντων των δικαστικών υπαλλήλων.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τη βαθμολόγηση, επιχειρήθηκε κατ' αρχάς η αντιμετώπιση ενός ιδιαίτερα σοβαρού προβλήματος που χαρακτηρίζει την εφαρμογή μέχρι σήμερα του προηγούμενου συστήματος αξιολόγησης των δικαστικών υπαλλήλων, να βαθμολογούνται στη μεγάλη τους πλειονότητα ως άριστοι, χωρίς αυτό να ανταποκρίνεται κατ' ανάγκη στην πραγματικότητα, όπως φαίνεται και από τις σχετικές αιτιολογίες των αξιολογητών, ανεπαρκείς σε πολλές περιπτώσεις ή αντιφατικές. Το φαινόμενο αυτό, το οποίο, καθώς αναπαράγεται από μια παγιωμένη πλέον νοοτροπία, υποσκάπτει συνεχώς την αξιοκρατία και απομειώνει τη σημασία του όλου θεσμού της αξιολόγησης, κρίθηκε αναγκαίο να αντιμετωπισθεί με ρύθμιση που θα ήταν πρόσφορη να επενεργήσει στην ίδια την κατεστημένη ως άνω νοοτροπία, επιτυγχάνοντας εφεξής την ανάδειξη ως άριστων μόνον όσων πραγματικά η υπηρεσιακή εικόνα δικαιολογεί τον χαρακτηρισμό αυτό. Έτσι, με την προτεινόμενη ρύθμιση, σε περίπτωση βαθμολόγησης υπαλλήλου με 90 – 100, που αντιστοιχεί σε άριστο υπάλληλο, τουτέστιν σε υπάλληλο που έχει παράσχει έργο “ιδιαιτέρως υψηλού επιπέδου με σημαντικό όφελος για την Υπηρεσία”, όχι μόνον απαιτείται η κρίση αυτή να αιτιολογείται ειδικώς, με καταγραφή των πραγματικών δεδομένων στα οποία στηρίζεται, αλλά περαιτέρω, την πρώτη φορά που, υπό την ισχύ του νέου Κώδικα, τίθεται τέτοια βαθμολογία, η σχετική έκθεση αξιολόγησης παραπέμπεται υποχρεωτικά στο αρμόδιο πρωτοβάθμιο υπηρεσιακό συμβούλιο και εξετάζεται από αυτό, κατόπιν ακροάσεως τόσο των αξιολογητών όσο και του αξιολογουμένου. Και το συμβούλιο πλέον, με απόφασή του, είτε οριστικοποιεί τη βαθμολογία του υπαλλήλου από τους

αξιολογητές ως άριστου, ή τον βαθμολογεί το ίδιο, είτε, κρίνοντας δεσμευτικά ότι δεν του προσιδιάζει ο χαρακτηρισμός “άριστος”, αναπέμπει στους αξιολογητές για νέα αξιολόγηση. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να επιφέρει την επιθυμητή ουσιαστική αλλαγή στον τρόπο και τη νοοτροπία βαθμολόγησης, ώστε εφεξής οι βαθμοί και οι κρίσεις να αντικρίζουν κατά το δυνατόν την πραγματική υπηρεσιακή εικόνα των δικαστικών υπαλλήλων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το δημόσιο συμφέρον αλλά και για το συμφέρον των ίδιων των πραγματικά δικαιούμενων την άριστη βαθμολογία. Εξ άλλου, ειδική αιτιολογία, υπό την έννοια της συγκεκριμένης αναφοράς σε πραγματικά περιστατικά ή καταστάσεις, που ενδεικτικά μνημονεύονται, απαιτείται και στην περίπτωση που ο υπάλληλος αξιολογείται με βαθμολογία κάτω του 60 κατά τον γενικό μέσο όρο του κάθε αξιολογητή, ενώ σε περίπτωση που ο υπάλληλος κριθεί ακατάλληλος σε μία ή περισσότερες κατηγορίες κριτηρίων σε μία (1) αξιολόγηση ή ανεπαρκής σε μία ή περισσότερες κατηγορίες κριτηρίων επί τρεις (3) συνεχόμενες αξιολογήσεις, η έκθεση αξιολόγησης, στην οποία περιέχεται και αιτιολογημένη κρίση περί του εάν ο υπάλληλος μπορεί παρά ταύτα να παραμείνει στην υπηρεσία, διαβιβάζεται στο οικείο δικαστικό συμβούλιο, προκειμένου να εξετασθεί εάν συντρέχει περίπτωση λύσης της υπαλληλικής σχέσης. Εξυπακούεται ότι το δικαστικό συμβούλιο οφείλει να εξαντλήσει την προσπάθεια να διαγνώσει αν ο υπάλληλος είναι πάντως ικανός για άσκηση καθηκόντων σε κάποια υπηρεσία του δικαστηρίου. Η τελευταία διαφοροποίηση δικαιολογείται από το γεγονός ότι ο χαρακτηρισμός ενός υπαλλήλου ως ανεπαρκούς (40-49) δεν σημαίνει κατ’ ανάγκη ότι δεν είναι κατ’ αρχήν βελτιώσιμος και διατηρήσιμος και, μόνο αν η εικόνα αυτή είναι επαναλαμβανόμενη, τίθεται ζήτημα απόλυσής του. Η αρμοδιότητα δε του δικαστικού συμβουλίου έχει ως έρεισμα τη διάταξη του άρθρου 92 παρ. 1 του Συντάγματος, διότι μπορεί δυνητικά να οδηγήσει σε οριστική παύση, λόγω υπηρεσιακής ανεπάρκειας. Σχετικό είναι και το άρθρο 217 του Κώδικα.

Άρθρο 133: Στο άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται οι βασικές ρυθμίσεις του άρθρου 132, κατάλληλα προσαρμοσμένες στη φύση και τις απαιτήσεις του έργου των προϊσταμένων, με την καινοτομία επιπλέον καινοτομία να συνεκτιμάται ως στοιχείο της αξιολόγησής τους και η βαθμολόγηση από τους

υφισταμένους τους. Κατά τη ρύθμιση, εξ άλλου, της βαθμολόγησης αυτής επιδιώχθηκε συμμετρως, και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, από τη μία μεν πλευρά να εξασφαλισθεί η ανάγκη προστασίας του βαθμολογητή υφισταμένου, προϋπόθεση για τη γνησιότητα και την αποτελεσματικότητα της βαθμολόγησης, και γι αυτό προβλέφθηκε κατ' αρχήν ως ανώνυμη, από την άλλη όμως να ικανοποιηθεί και η απαίτηση, ηθική και νομική, να μην εξαφανίζεται, πάντως, πίσω από την προστατευτική ανωνυμία, η ευθύνη όποιου διατυπώνει κρίσεις που μπορεί να επιφέρουν δυσμενείς συνέπειες για άλλον, να κληθεί να τις τεκμηριώσει αν τούτο καταστεί αναγκαίο. Έτσι, προβλέπεται ότι, με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας, η ταυτότητα του αξιολογητή υφισταμένου θα παραμένει μυστική σε κάθε περίπτωση, εκτός από εκείνη κατά την οποία ο αξιολογηθείς προϊστάμενος ασκήσει ένσταση στο υπηρεσιακό συμβούλιο για τη δική του, από τον δικό του προϊστάμενο, (δυσμενή) αξιολόγηση, έρεισμα της οποίας αποτέλεσε, η δυσμενής (και δη με τον κατώτατο χαρακτηρισμό) αξιολόγηση των υφισταμένων του. Σ' αυτή την περίπτωση, οι τελευταίοι, κατά την κρίση – και υπό την εγγύηση- του υπηρεσιακού συμβουλίου, μπορούν να καλούνται για να τεκμηριώσουν την κρίση τους. Διαφορετικά, θα μπορούσε να ανακύψει για τον προϊστάμενο ανεπίτρεπτο έλλειμμα προστασίας. Τέλος, το είδος της συγκεκριμένης αξιολόγησης, κρίθηκε ότι πρέπει, από τη φύση του, και για λόγους δεοντολογίας, να έχει τη μορφή ερωτηματολογίου πολλαπλών επιλογών με τα στοιχεία Α, Β και Γ, εκ των οποίων το Α αντιπροσωπεύει τον άριστο, το Β τον καλό και το Γ τον μέτριο προϊστάμενο.

Άρθρο 134: Με τις διατάξεις του άρθρου 134 καθιερώνεται διαδικασία συνέντευξης, διεξαγόμενη από τον Α' αξιολογητή, με σκοπό αφενός μεν να αναδειχθούν πτυχές της πραγματικότητας που επηρεάζουν την αξιολόγηση, αφετέρου δε να αξιολογηθεί η προσωπικότητα και η υπηρεσιακή εικόνα του αξιολογουμένου, καθώς και η επιτυχής συνεργασία του με τον αξιολογητή για την πρόσφορη αντιμετώπιση των ζητημάτων που ανέκυψαν, στο πλαίσιο ανάπτυξης συνεργατικής κουλτούρας στον χώρο εργασίας. Σε αυτό ακριβώς το πνεύμα εντάσσονται και τα μέτρα βελτίωσης που οφείλει να προτείνει ο αξιολογητής, έπειτα από συζήτηση με τον αξιολογούμενο, σε περίπτωση που διαπιστώσει μειωμένη υπηρεσιακή απόδοσή του. (βαθμολογία κάτω του 60),

καθώς μάλιστα η μειωμένη αυτή απόδοση ενδέχεται να οφείλεται και στις συνθήκες της Υπηρεσίας ή σε πράξεις ή παραλείψεις υπηρεσιακών παραγόντων. Στην περίπτωση αυτή, τα μέτρα μπορεί να αφορούν και τον προϊστάμενο ή άλλους υπηρεσιακούς παράγοντες και λαμβάνονται υπόψη υποχρεωτικά από τον αξιολογητή κατά την επόμενη περίοδο αξιολόγησης του υπαλλήλου. Για τη συνέντευξη συντάσσεται πρακτικό.

Άρθρο 135: Με το άρθρο αυτό αναδιατυπώνεται το άρθρο 63 του ν. 2812/2000, προκειμένου να καταστεί λειτουργικό και πρακτικά αξιοποιήσιμο. Σύμφωνα με τη νέα διατύπωση, λαμβάνεται μέριμνα για την ενθάρρυνση των δικαστικών υπαλλήλων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και αναγνωρίζεται κάθε θετική ανταπόκρισή τους σε αυτά. Για εξαιρετικές πράξεις, οι υπάλληλοι επιβραβεύονται με έπαινο ή μετάλλιο διακεκριμένων πράξεων, κατά περίπτωση. Ως εξαιρετικές πράξεις ορίζονται οι πράξεις που υπερβαίνουν εμφανώς την ευσυνείδητη άσκηση του υπηρεσιακού τους καθήκοντος, κατά υιοθέτηση του ορισμού που έχει δοθεί στον σχετικό όρο από το Συμβούλιο της Επικρατείας (βλ. ΣΤΕ 4673/2015 7μ.)

Άρθρο 136: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 64 του ν. 2812/2000.

Μέρος Έβδομο

Υπηρεσιακή Κατάσταση και Υπηρεσιακές Μεταβολές

Κεφάλαιο Α΄

Μονιμότητα -Μονιμοποίηση

Άρθρο 137: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις του άρθρου 65 του προηγούμενου Κώδικα, με την προσθήκη διατάξεως για την περίπτωση που ο χρόνος δοκιμαστικής υπηρεσίας παρατείνεται λόγω λήψης άδειας, λόγω ασθένειας, κύησης, λοχείας ή ανατροφής τέκνου.

Κεφάλαιο Β΄

Βαθμολογική Εξέλιξη

Άρθρο 138: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 66 του ν. 2812/2000, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 58 παρ. 2 του ν. 4369/2016.

Άρθρο 139: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 67 του ν. 2812/2000.

Άρθρο 140: Με το άρθρο αυτό ρυθμίζονται τα περί προαγωγής των δικαστικών υπαλλήλων και ορίζεται ότι το αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο, για το σχηματισμό της σχετικής κρίσης, λαμβάνει υπόψη του ιδίως τις εκθέσεις ουσιαστικών προσόντων της τελευταίας πενταετίας.

Τέλος, ορίζεται ότι η προαγωγή ανατρέχει υποχρεωτικά στο χρόνο κατά τον οποίο ο δικαστικός υπάλληλος συμπλήρωσε τον απαιτούμενο χρόνο υπηρεσίας, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα που έχει εντοπιστεί στην πράξη, να σημειώνεται μεγάλη αργοπορία στην αποστολή των σχετικών ερωτημάτων.

Άρθρο 141: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 69 του ν. 2812/2000.

Κεφάλαιο Γ΄

Επιλογή προϊσταμένων οργανικών μονάδων

Άρθρο 142: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 70 του ν. 2812/2000.

Άρθρο 143: Με το άρθρο αυτό ενοποιοούνται οι ρυθμίσεις των άρθρων 71 και 72 του ν. 2812/2000, κατά το πρότυπο του Υπαλληλικού Κώδικα (άρθρο 84, όπως αντικαταστάθηκε με το α. 29 παρ. 1 του ν. 4369/2016). Ειδικότερα, στις παραγράφους 1-3 ορίζονται τα απαραίτητα προσόντα, προκειμένου ένας υπάλληλος να έχει δικαίωμα υποβολής αίτησης υποψηφιότητας για

επιλογή σε θέση Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης, Διεύθυνσης και Τμήματος, αντίστοιχα. Σημαντική καινοτομία του προτεινόμενου άρθρου αποτελεί η παροχή στους δικαστικούς υπαλλήλους κατηγορίας ΔΕ της δυνατότητας εξέλιξης, υπό προϋποθέσεις, σε θέση προϊσταμένου τόσο Τμήματος όσο και Διεύθυνσης.

Η ειδικότερη πρόβλεψη ελάχιστου χρόνου δικαστικής εμπειρίας για τις θέσεις των Προϊσταμένων Διεύθυνσης και Τμήματος (7 και 5 έτη αντίστοιχα), όπως ισχύει ήδη για το Ελεγκτικό Συνέδριο (βλ. α, 20 ν. 4129/2013, Α' 52), υπαγορεύθηκε από την ανάγκη ύπαρξης επαρκούς εμπειρίας στο εργασιακό αντικείμενο, προκειμένου ο δικαστικός υπάλληλος να μπορεί να ασκήσει αποτελεσματικά τα καθήκοντα του προϊσταμένου.

Στις παραγράφους 4-6 ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας επιλογής. Βασικές αρχές της διαδικασίας αυτής αποτελούν α) η υποβολή αίτησης υποψηφιότητας, ώστε να επιτυγχάνεται η πλήρωση των θέσεων από υπαλλήλους όχι μόνο ικανούς αλλά και πρόθυμους να ασκήσουν τα εν λόγω καθήκοντα, και β) η ύπαρξη ενός ελάχιστου αριθμού υποψηφίων (τριπλάσιος και διπλάσιος του αριθμού των κενών θέσεων, κατά περίπτωση), ώστε να πραγματώνεται η αρχή της αξιοκρατίας και της ίσης πρόσβασης σε θέσεις ευθύνης.

Εξαίρεση από τη βασική αρχή της υποβολής αίτησης καθιερώνεται μόνο αν σε καμία περίπτωση δεν συμπληρώνεται ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων, και αυτό, προκειμένου να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των οργανικών μονάδων. Σε αυτή την περίπτωση, το αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο, εκτιμώντας τις ανάγκες της υπηρεσίας, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να επιλέξει ως προϊστάμενο υπάλληλο που έχει τα νόμιμα προσόντα και δίχως αίτησή του.

Άρθρο 144: Η ισότητα των δικαστικών υπαλλήλων στην πρόσβαση σε θέσεις ευθύνης, η αξιοκρατία και η διαφάνεια κατά την επιλογή των προϊσταμένων οργανικών μονάδων των δικαστηρίων αποτελούν θεσμικές εγγυήσεις για τη λειτουργία μιας ανεξάρτητης, αμερόληπτης και αποτελεσματικής δικαιοσύνης.

Με το προτεινόμενο άρθρο εισάγεται ένα σύγχρονο σύστημα επιλογής, με γνώμονα τις ανωτέρω αρχές και στόχο την εξυπηρέτηση των αυξημένων αναγκών της δικαιοσύνης. Το προτεινόμενο σύστημα επιλογής προϊσταμένων στηρίζεται για πρώτη φορά στη μοριοδότηση, με βάση κριτήρια αφενός μεν αντικειμενικά (τυπικά εκπαιδευτικά προσόντα, εμπειρία) αφετέρου δε αναγόμενα στην προσωπικότητα του υπαλλήλου (ικανότητες, δεξιότητες). Τα κριτήρια αξιολόγησης, αυτοτελώς μοριοδοτούμενα, διαρθρώνονται σε τέσσερις (4) κατηγορίες: α) Τυπικά εκπαιδευτικά προσόντα, β) Υπηρεσιακή και εργασιακή εμπειρία, γ) Άσκηση καθηκόντων ευθύνης και δ) Ικανότητες - δεξιότητες.

Στο πλαίσιο της πρώτης κατηγορίας ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στο πτυχίο της Νομικής. Περαιτέρω, βαρύτητα δίνεται σε τίτλους σπουδών συναφείς με το αντικείμενο της υπηρεσίας, έτσι ώστε οι διευθύνσεις και τα τμήματα των δικαστηρίων να στελεχώνονται από υπαλλήλους με άρτια επιστημονική κατάρτιση στο πεδίο του αντικείμενου της υπηρεσίας τους. Η συνάφεια κρίνεται κατά περίπτωση. Διευκρινίζεται, ωστόσο, ότι, για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως συνάφεια του βασικού τίτλου σπουδών νοείται μόνο η συνάφεια προς το αντικείμενο της υπηρεσίας του δικαστικού υπαλλήλου και όχι οποιοσδήποτε τίτλος σπουδών δίνει το δικαίωμα συμμετοχής σε διαγωνισμό για πλήρωση θέσεων κλάδου ΠΕ Γραμματέων. Το ίδιο ισχύει και για την έννοια της συνάφειας του μεταπτυχιακού τίτλου, η οποία νοείται σε σχέση με το αντικείμενο της υπηρεσίας και όχι σε σχέση με τον αρχικό τίτλο σπουδών. Ομοίως, στο πλαίσιο της δεύτερης και της τρίτης κατηγορίας, η ιδιαίτερη βαρύτητα που δίνεται στη δικαστική υπηρεσία αποτυπώνει τη σημασία που έχει η επαγγελματική εμπειρία στο αντικείμενο της υπηρεσίας.

Στο πλαίσιο της τέταρτης κατηγορίας, εισάγονται για πρώτη φορά τρεις θεσμοί που αποσκοπούν στη διακρίβωση των ιδιαίτερων ικανοτήτων και δεξιοτήτων των δικαστικών υπαλλήλων που επιθυμούν να καταλάβουν θέσεις ευθύνης: α) η συνέντευξη, β) η γραπτή εξέταση και γ) το σεμινάριο.

Ειδικότερα:

A. Η συνέντευξη, της οποίας σκοπός είναι να διαμορφωθεί γνώμη για την προσωπικότητα, την ικανότητα και την καταλληλότητα του υποψηφίου για την άσκηση των καθηκόντων της θέσης ευθύνης για την οποία κρίνεται, διενεργείται από το υπηρεσιακό συμβούλιο επί ορισμένων θεματικών ενοτήτων και έχει, ως εκ του σκοπού της, αυξημένη βαρύτητα (200 μόρια). Το περιεχόμενό της, με τα κρίσιμα και ουσιαστικά σημεία της, αναφέρεται συνοπτικά στο πρακτικό του υπηρεσιακού συμβουλίου και η βαθμολογία για τον κάθε υποψήφιο ξεχωριστά αιτιολογείται συνοπτικά από το κάθε μέλος. Τέλος, προβλέπεται ότι αν κατά τη διάρκεια της συνέντευξης τα μέλη του υπηρεσιακού συμβουλίου διαπιστώσουν ότι ο υποψήφιος είναι ακατάλληλος για την άσκηση των καθηκόντων προϊσταμένου οργανικής μονάδας, μπορούν με πλήρως αιτιολογημένη ομόφωνη απόφασή τους να τον αποκλείσουν από την επιλογή, ανεξάρτητα από τη σειρά κατάταξής του με βάση τη βαθμολογία που συγκέντρωσε. Η ρύθμιση αυτή κρίνεται αναγκαία, δεδομένου ότι είναι δυνατό, καθώς έχει παρατηρηθεί, υπάλληλοι με αυξημένα κατ' αρχήν προσόντα, να αποδεικνύονται στη συγκεκριμένη περίπτωση καταφανώς ακατάλληλοι για την άσκηση καθηκόντων προϊσταμένου.

B. Η δοκιμασία της γραπτής εξέτασης διενεργείται από το ΑΣΕΠ, το οποίο παρέχει τα αναγκαία εχέγγυα διαφάνειας, ανά τριετία, έχει τη μορφή ερωτηματολογίου πολλαπλών επιλογών και περιλαμβάνει τρεις θεματικές ενότητες: α. Γλώσσα β. Κατανόηση κειμένου γ. Θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης των δικαστηρίων και κατάσταση δικαστικών υπαλλήλων.

Για τα θέματα που αφορούν τη διαδικασία της γραπτής εξέτασης, μεταξύ των οποίων και ένσταση για πλημμέλειες της διαδικασίας του διαγωνισμού, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της νομοθεσίας για τη διεξαγωγή γραπτών διαγωνισμών για την πλήρωση θέσεων του δημόσιου τομέα (σχετική η 42948/10.12.2003 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης [Β'1854]).

Η πρόβλεψη γραπτής εξέτασης αποτελεί σημαντική καινοτομία, διότι με αυτήν θεσπίζεται ένα αντικειμενικό σύστημα διακρίβωσης των δεξιοτήτων του υποψηφίου και των γνώσεών του σχετικά με το αντικείμενο της υπηρεσίας. Επισημαίνεται ότι το κριτήριο της γραπτής εξέτασης μοριοδοτείται μεν, μόνο

αν ο υποψήφιος έχει επιτύχει τη βαθμολογική βάση, ωστόσο δεν εμποδίζεται να συμμετέχει στη διαδικασία επιλογής προϊσταμένων υπάλληλος που είτε δεν έχει επιτύχει τη βάση αυτή είτε δεν έχει λάβει μέρος στην εξέταση για οποιονδήποτε λόγο.

Γ. Με το προβλεπόμενο στο άρθρο αυτό σεμινάριο σκοπείται η επιμόρφωση /επικαιροποίηση των γνώσεων των δικαστικών υπαλλήλων σε θέματα διοίκησης των δικαστηρίων και η βελτίωση των δεξιοτήτων τους σε θέματα διοικητικού συντονισμού, διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού και προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στις δικαστικές υπηρεσίες.

Η εισαγωγή του ειδικού αυτού σεμιναρίου κρίθηκε σκόπιμη, έτσι ώστε οι μελλοντικοί επικεφαλής των οργανικών μονάδων να αποκτήσουν την απαραίτητη κατάρτιση για την άσκηση των σχετικών καθηκόντων, η οποία δεν είναι πάντοτε δεδομένη. Εξάλλου, ο τομέας της διοίκησης δημόσιων υπηρεσιών (management δημόσιας διοίκησης, υπηρεσιών υγείας κ.α.) ήδη αποτελεί αντικείμενο προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών. Το σεμινάριο αυτό θα οργανώνεται από το ΕΚΔΔΑ και θα είναι ειδικά προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες των δικαστικών υπηρεσιών, προβλέπεται δε η διεξαγωγή του με τη μέθοδο του e-learning, έτσι ώστε να μπορούν να συμμετέχουν σε αυτό και οι δικαστικοί υπάλληλοι που υπηρετούν σε δικαστήρια της περιφέρειας. Αντιθέτως, η γραπτή εξέταση επί της διδαχθείσας ύλης θα διεξάγεται σε ορισμένο τόπο και χρόνο, λαμβανομένης μέριμνας για την κατά το δυνατό διευκόλυνση των υπαλλήλων να λάβουν μέρος σε αυτή.

Η συμμετοχή στο σεμινάριο είναι υποχρεωτική για όσους επιθυμούν να συμμετέχουν οποτεδήποτε εντός εξαετίας σε διαδικασία επιλογής προϊσταμένων. Ωστόσο, όπως και στην περίπτωση της γραπτής εξέτασης, το κριτήριο αυτό μοριοδοτείται μόνο αν ο υποψήφιος έχει επιτύχει τη βαθμολογική βάση.

Εκτός από τις πιο πάνω καινοτομίες, στην τέταρτη κατηγορία των κριτηρίων επιλογής περιλαμβάνεται η ετήσια αξιολόγηση του υπαλλήλου σε βάθος πενταετίας, όπως αυτή αποτυπώνεται στις οικείες εκθέσεις

αξιολόγησης. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν συντάχθηκαν εκθέσεις αξιολόγησης υποψηφίου για ένα ή περισσότερα έτη, το άθροισμα της βαθμολογίας αυτών που συντάχθηκαν πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό αυτών που θα έπρεπε να είχαν συνταχθεί για όλους τους υποψηφίους και διαιρείται με τον αριθμό αυτών που συντάχθηκαν για τον υποψήφιο αυτό. Για παράδειγμα, υπάλληλος που, αντί για 5, έχει 3 εκθέσεις αξιολόγησης με συνολικούς βαθμούς 80, 78 και 89, θα λάβει στο κριτήριο αυτό: $80+78+89=247 \times 5=1.235/3=411,66$ (στρογγυλοποιούμενο 412).

Άρθρο 145: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις του άρθρου 73 του ν. 2812/2000. Επισημαίνεται ότι για τους Επιτρόπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν προβλέπεται ορισμένη θητεία.

Επισημαίνεται ότι στο κείμενο του προτεινόμενου άρθρου δεν προβλέπεται πλέον ότι στερείται του δικαιώματος να συμμετέχει σε διαδικασία επιλογής προϊσταμένου για μια τριετία ο δικαστικός υπάλληλος που απαλλάσσεται από τα καθήκοντα του προϊσταμένου ύστερα από αίτησή του (α. 73 παρ. 2 προηγούμενου Κώδικα), διότι η σχετική ρύθμιση κρίθηκε ως υπερβολικά αυστηρή.

Τέλος, τονίζεται ότι στην παράγραφο 4 ως επιπλέον προϋπόθεση για την αναπλήρωση σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος προϊσταμένου τμήματος ή κένωσης τέτοιας θέσης για μικρότερο του εξαμήνου διάστημα τίθεται η τουλάχιστον επί έξι (6) μήνες υπηρεσία στο τμήμα του υπαλλήλου που έχει τον περισσότερο χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό. Η προσθήκη αυτής της προϋπόθεσης κρίθηκε αναγκαία, προκειμένου να αποφευχθεί η παρατηρηθείσα πρακτική αυθαίρετης μετακίνησης υπαλλήλων από τμήμα σε τμήμα, με μοναδικό σκοπό την ανάθεση σε αυτούς καθηκόντων αναπλήρωσης προϊσταμένου.

Κεφάλαιο Δ΄

Υπηρεσιακές Μεταβολές

Άρθρο 146: Το άρθρο αυτό προσδιορίζει τη διαδικασία της κατανομής των δικαστικών υπαλλήλων σε θέσεις οργανικών μονάδων των οικείων υπηρεσιών. Η έννοια της κατανομής αντιδιαστέλλεται προς αυτή της τοποθέτησης του άρθρου 12, κατά το ότι αποτελεί την ειδικότερη τοποθέτηση του δικαστικού υπαλλήλου εντός του δικαστηρίου, της εισαγγελίας ή της υπηρεσίας στο οποίο τοποθετείται με τον διορισμό του. Για την κατανομή, εν αντιθέσει προς την αρχική τοποθέτηση, δεν απαιτείται, κατά το Σύνταγμα, απόφαση δικαστικού συμβουλίου, αλλά αρκεί απόφαση του διευθύνοντος το δικαστήριο ή την εισαγγελία. Εξάλλου, η σύμφωνη γνώμη του προϊσταμένου της γραμματείας που προβλεπόταν από το ν. 2812/2000 για την κατανομή κρίθηκε ως υπερβολικά δεσμευτική για τον δικαστικό λειτουργό που έχει την ευθύνη της διεύθυνσης του δικαστηρίου, και αντικαθίσταται στο παρόν σχέδιο από απλή γνώμη, η οποία όμως πρέπει να λαμβάνεται υποχρεωτικά, διότι εκτιμάται ότι ο προϊστάμενος της γραμματείας ή ο Γενικός Συντονιστής Διοικητικής Υποστήριξης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά περίπτωση, είναι σε θέση να έχει ολοκληρωμένη εικόνα των υπηρεσιακών αναγκών. Ο κανόνας της απόφασης του διευθύνοντος το δικαστήριο ή την εισαγγελία δικαστικού λειτουργού ή συμβουλίου για την κατανομή κάμπτεται, σε περίπτωση που υπάρχει η δυνατότητα να κατανεμηθεί ο υπάλληλος σε περισσότερες θέσεις της οικείας οργανικής μονάδας που βρίσκονται σε διαφορετικούς νομούς. Στην περίπτωση αυτή, απαιτείται απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου συνεκτιμώμενης και της αίτησης. Η διαφορετική αντιμετώπιση δικαιολογείται, καθώς η διαδικασία της παραγράφου 2 προσομοιάζει με τη διαδικασία των μεταθέσεων. Αντιθέτως, αν από τη διαδικασία πρόσληψης προκύπτουν η θέση και η υπηρεσιακή μονάδα στην οποία πρόκειται να προσληφθεί ο υπάλληλος, δεν απαιτείται απόφαση υπηρεσιακού συμβουλίου για λόγους απλούστευσης της διαδικασίας.

Το *άρθρο 147* ρυθμίζει τις μετακινήσεις των δικαστικών υπαλλήλων. Με την παράγραφο 1 ορίζεται ότι μετακίνηση δικαστικού υπαλλήλου από μία οργανική μονάδα σε άλλη του ίδιου Δικαστηρίου πραγματοποιείται με απόφαση του προϊσταμένου ή του τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης του δικαστηρίου ή της εισαγγελίας ή του οικείου Γενικού Επιτρόπου, ύστερα από εισήγηση του Προϊσταμένου της Γραμματείας, ο οποίος γνωρίζει τις

υπηρεσιακές ανάγκες. Προκειμένου να επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή συνεργασία, η εισήγηση, στην περίπτωση που το δικαστήριο ή η εισαγγελία διευθύνεται από τριμελές συμβούλιο, αναπτύσσεται ενώπιον του συμβουλίου αυτού, σε κάθε δε άλλη περίπτωση, αποτελεί αντικείμενο συζήτησης μεταξύ του προϊσταμένου της γραμματείας και του αποφασίζοντος οργάνου. Περαιτέρω, εξακολουθεί να ισχύει ο περιορισμός της μετακίνησης του δικαστικού υπαλλήλου πριν συμπληρώσει δύο έτη στην οργανική μονάδα στην οποία υπηρετεί, προκειμένου να διασφαλιστεί σταθερό εργασιακό περιβάλλον για τους δικαστικούς υπαλλήλους και να υπάρχει επαρκής χρόνος ώστε να αποκτήσουν εμπειρία στο αντικείμενο της υπηρεσίας. Αναφορικά με το χρονικό όριο για την υποχρεωτική μετακίνηση του δικαστικού υπαλλήλου, προβλέπεται πλέον εξαιτία, δεδομένου ότι η προηγούμενη διάταξη, η οποία προέβλεπε τετραετία, δεν εφαρμόστηκε στην πράξη, καθώς δεν εξυπηρετούνταν οι υπηρεσιακές ανάγκες. Επισημαίνεται ότι η εφαρμογή του άρθρου αυτού συνιστά υπηρεσιακή υποχρέωση του προϊσταμένου δικαστή, ώστε να αποφεύγεται η μονομέρεια και να αποκτά ο υπάλληλος γνώσεις και εμπειρία σε όλα τα αντικείμενα του δικαστηρίου. Οι παράγραφοι 3 και 4 θεσπίζουν -κατ' εξαίρεση και με ειδική αιτιολογία- αποκλίσεις από τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, ενώ οι υπάλληλοι των κλάδων ΠΕ Τεκμηρίωσης και Επικουρίας δικαστικού έργου και ΠΕ Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων δεν μετακινούνται με βάση το άρθρο αυτό, λόγω της ιδιαίτερης φύσης των καθηκόντων τους.

Άρθρο 148: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις του άρθρου 75 του ν. 2812/2000. Προστίθεται ως προϋπόθεση η ύπαρξη κενής οργανικής θέσης, ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα ανορθολογικής κατανομής των δικαστικών υπαλλήλων, ενώ με την παράγραφο 5 ρυθμίζεται ο απαιτούμενος χρόνος για τη μετάβαση του δικαστικού υπαλλήλου στη νέα του θέση και τίθεται ανώτατο χρονικό όριο. Όπως και στο προηγούμενο άρθρο περί μετακίνησης, οι δικαστικοί υπάλληλοι δεν δύνανται να μετατεθούν πριν συμπληρώσουν διετία στην υπηρεσία στην οποία τοποθετήθηκαν κατά το διορισμό τους, για τους ίδιους λόγους, με ορισμένες εξαιρέσεις.

Στο *άρθρο 149* προσδιορίζονται οι όροι και η διαδικασία για την μετάθεση δικαστικού υπαλλήλου για λόγους υγείας. Στην παράγραφο 1 αντικαταστάθηκε η γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής από σαφή καθορισμό των απαιτούμενων δικαιολογητικών, με γνώμονα τόσο την απλούστευση και επιτάχυνση κατά το δυνατόν της διαδικασίας όσο και τη διασφάλιση της υπηρεσίας.

Το *άρθρο 150* ορίζει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις μετάθεσης δικαστικού υπαλλήλου για λόγους συνυπηρέτησης. Η ρύθμιση του άρθρου 150 καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις συνυπηρέτησης με το έτερο μέρος του συμφώνου συμβίωσης. Εξυπακούεται δε ότι εφαρμόζεται και σε περίπτωση που ο/η σύζυγος ή το έτερο μέρος του συμφώνου συμβίωσης είναι δικαστικός υπάλληλος. Επίσης, προσδιορίζονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά που απαιτούνται σε κάθε μία από τις περιπτώσεις της παραγράφου 1. Κατά τα λοιπά επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις του άρθρου 77 του ν. 2812/2000.

Άρθρο 151: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 78 του ν. 2812/2000, με δύο τροποποιήσεις. Η πρώτη αφορά στην αύξηση του ορίου ηλικίας του προστατευόμενου μέλους στα 25 έτη, σε εναρμόνιση με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (α. 11 παρ. 1 ν. 4172/2013, Α' 167). Η δεύτερη αφορά τη μείωση του χρονικού ορίου εντός του οποίου ο δικαστικός υπάλληλος ο οποίος έχει μετατεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου μπορεί να υποβάλει νέα αίτηση μετάθεσης για οποιονδήποτε λόγο από πέντε έτη σε τρία. Η αλλαγή αυτή γίνεται, διότι η πενταετία θεωρήθηκε μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς οι σπουδές του προστατευόμενου μέλους θα μπορούσαν να ολοκληρωθούν νωρίτερα ή θα μπορούσε να εγκριθεί αίτηση μεταγραφής του σε εκπαιδευτικό ίδρυμα σε διαφορετικό τόπο.

Άρθρο 152: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις του άρθρου 79 του ν. 2812/2000. Το ηλικιακό όριο για την αυτοδίκαιη απόλυση από την υπηρεσία ορίζεται πλέον στα 67 έτη, σύμφωνα με το α. 41 του ν. 4369/2016 (Α'33), που αποτυπώνεται και στο άρθρο 218 του προτεινόμενου Κώδικα.

Άρθρο 153: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 80 του ν. 2812/2000.

Άρθρο 154: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις του άρθρου 81 του ν. 2812/2000.

Άρθρο 155: Στο άρθρο 155 ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την απόσπαση δικαστικών υπαλλήλων μεταξύ δικαστικών υπηρεσιών. Στην παράγραφο 1, προστίθεται ορισμός της απόσπασης προς διευκόλυνση του εφαρμοστή του νόμου και ορίζεται ότι η απόσπαση μπορεί να διενεργείται για κάλυψη εξαιρετικών υπηρεσιακών αναγκών. Επίσης προστίθεται κατηγορία απόσπασης για σοβαρούς προσωπικούς λόγους.

Με την παράγραφο 7, ορίζεται η αυτοδίκαιη επιστροφή του δικαστικού υπαλλήλου στην οργανική του θέση μετά τη λήξη της απόσπασης.

Με την παράγραφο 8, προβλέπεται η δυνατότητα διακοπής της απόσπασης για λόγους αναγόμενους στην υπηρεσία.

Με την παράγραφο 9 θεσπίζεται ρητώς απαγόρευση απόσπασης δικαστικού υπαλλήλου πριν την μονιμοποίησή του, καθώς προέχει η εκπαίδευση του δικαστικού υπαλλήλου στο αντικείμενο της υπηρεσίας του, ενώ και με την παράγραφο 10 θεσπίζεται κώλυμα απόσπασης για τον δικαστικό υπάλληλο που έχει επιλεγεί ως προϊστάμενος οργανικής μονάδας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο επιλεγείς ως προϊστάμενος θα ασκήσει τα καθήκοντά του στην υπηρεσία στην οποία έχει τοποθετηθεί. Συνεπώς, δικαστικός υπάλληλος που έχει επιλεγεί ως προϊστάμενος, εφόσον επιθυμεί να αποσπαστεί θα πρέπει να παύσει να κατέχει τη σχετική θέση ευθύνης. Δικαστικός υπάλληλος, ο οποίος έχει επιλεγεί ως προϊστάμενος κατά τη διάρκεια απόσπασής του θα πρέπει να διακόψει την απόσπασή του για να αναλάβει καθήκοντα στην θέση ευθύνης.

Με την παράγραφο 11 διατηρείται η δυνατότητα απόσπασης στην Εθνική Σχολή Δικαστών, σε ειδικά δικαστήρια, σε παραμεθόριες περιοχές για λόγους συνυπηρέτησης συζύγων, καθώς και σε υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής

Ένωσης (Ε.Ε.) ή των κρατών-μελών της, καθώς και σε Διεθνείς και Περιφερειακούς Οργανισμούς, ως και σε Γραμματείες Διεθνών Συμβάσεων. Αντιθέτως, καταργείται η δυνατότητα απόσπασης δικαστικών υπαλλήλων σε γραφεία βουλευτών ή Ελλήνων βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή κομμάτων που εκπροσωπούνται στην Ελληνική Βουλή, για λόγους διασφάλισης της ανεξαρτησίας των δικαστικών υπαλλήλων.

Με την παράγραφο 12 διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 93 παρ. 7 ν. 3852/2010 (Α' 87), προκειμένου να καλύπτει και τους δικαστικούς υπαλλήλους που εκλέγονται κατά τις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Προς εξυπηρέτηση των υπηρεσιακών αναγκών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, διατηρούνται με την παράγραφο 13 ειδικές διατάξεις καθ' ο μέρος αφορούν απόσπαση μόνιμων υπαλλήλων προς αυτό (βλ. α. 29 παρ. 3 ν. 4531/2018, Α' 62).

Τέλος, με την παράγραφο 14 προστίθεται διάταξη σύμφωνα με την οποία η προθεσμία και η άσκηση προσφυγής δικαστικού υπαλλήλου στο δευτεροβάθμιο υπηρεσιακό συμβούλιο δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόσπασής του.

Άρθρο 156: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις του άρθρου 83 του ν. 2812/2000, με ορισμένες τροποποιήσεις. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 επισημαίνεται ότι η αίτηση μετάταξης υποβάλλεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και διαβιβάζεται υποχρεωτικά στο αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο, εκτός εάν αυτή είναι προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη. Η πρόβλεψη αυτή στοιχεί προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ 1739/2016 7μ.).

Περαιτέρω, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι μετάταξη δικαστικού υπαλλήλου σε κενή θέση κλάδου ανώτερης κατηγορίας του ίδιου ή άλλου τομέα επιτρέπεται με αίτησή του μετά τη συμπλήρωση της δοκιμαστικής υπηρεσίας, εφόσον απέκτησε τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα για τη θέση αυτή μετά την αίτηση συμμετοχής του στον διαγωνισμό και όχι μετά τον

διορισμό του, όπως προβλεπόταν. Εξάλλου, προς εξυπηρέτηση των υπηρεσιακών αναγκών του Ελεγκτικού Συνεδρίου διατηρούνται ειδικές διατάξεις καθ' ο μέρος αφορούν στην μετάταξη μονίμων υπαλλήλων προς το Ελεγκτικό Συνέδριο. Συναφώς, για τον καλύτερο προγραμματισμό των μετατάξεων εκδίδεται προκήρυξη από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, σύμφωνα με τις υπηρεσιακές ανάγκες του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία καθορίζει τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των ενδιαφερομένων προς μετάταξη υπαλλήλων, τα οποία ταυτίζονται με τα προβλεπόμενα για τον διορισμό στο Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς και τη διαδικασία και τα νόμιμα δικαιολογητικά.

Επισημαίνεται ότι η ρύθμιση του άρθρου 84 του Ν.2812/2000 περί δυνατότητας μετάταξης δικαστικών υπαλλήλων σε άλλες υπηρεσίες, όπως αυτές του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καταργήθηκε, λόγω υποστελέχωσης των δικαστηρίων. Προς εξυπηρέτηση των υπηρεσιακών αναγκών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, διατηρούνται ειδικές διατάξεις καθ' ο μέρος αφορούν μετάταξη μονίμων υπαλλήλων προς αυτό (βλ. α. 29 παρ. 3 ν. 4531/2018, Α' 62).

Άρθρο 157: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις του άρθρου 85 του ν. 2812/2000. Ειδικότερα, με την παράγραφο 5 παρέχεται η δυνατότητα αναγνώρισης της προϋπηρεσίας σε συναφές αντικείμενο που έχει διανυθεί προ του διορισμού έως και επτά (7) έτη σε όλους τους δικαστικούς υπαλλήλους, εφόσον αποδεικνύεται, ώστε να μην υφίσταται διάκριση μεταξύ πολιτικών και δικαστικών υπαλλήλων [βλ. α. 26 του ν. 4369/2016 (Α'33) και πδ 69/2016 (Α'127)], δεδομένου ότι δεν υπάρχει αποχρών προς τούτο λόγος. Αναφορικά με τους όρους και προϋποθέσεις αναγνώρισης της ανωτέρω προϋπηρεσίας και κάθε άλλη λεπτομέρεια ισχύουν οι διατάξεις του πδ 69/2016.

Τέλος, οι δικαστικοί υπάλληλοι δεν εντάσσονται στο Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης (α. 1 ν. 4369.2016), διότι εκτιμάται ότι με την εγγραφή τους γίνονται ευάλωτοι στις πιέσεις της πολιτικής εξουσίας.

Κεφάλαιο Ε'

Διαθεσιμότητα- Αργία

Άρθρα 158-163: Με τα άρθρα αυτά επαναλαμβάνονται εν πολλοίς οι ρυθμίσεις των άρθρων 86-89 του ν. 2812/2000.

Άρθρο 162: Επισημαίνεται ότι με δεδομένο ότι το πειθαρχικό όργανο μπορεί να μεταβάλει τον νομικό χαρακτηρισμό του αδικήματος που επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης, ρυθμίζεται κατά περίπτωση η δυνατότητα να αποδοθούν τα παρακρατηθέντα ποσά. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι αν δικαστικός υπάλληλος τιμωρηθεί με ποινή κατώτερη από την οριστική παύση, αλλά το αδίκημα επισύρει κατά νόμο την ποινή οριστικής παύσης, το πειθαρχικό συμβούλιο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, αποφασίζει αν θα επιστραφούν τα παρακρατηθέντα ποσά. Εξάλλου, για κοινωνικούς λόγους, καθιερώνεται η δυνατότητα αύξησης των αποδοχών αργίας μέχρι το 75% των νόμιμων αποδοχών του δικαστικού υπαλλήλου, σε περίπτωση που πιθανολογείται σοβαρά κίνδυνος βιοπορισμού του υπαλλήλου, της οικογένειάς του ή προστατευόμενων μελών αυτού, καθώς και η σχετική διαδικασία.

Άρθρο 163: Με το άρθρο αυτό επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 91 του ν. 2812/2000.

Μέρος Όγδοο

Πειθαρχικό Δίκαιο

Κεφάλαιο Α΄

Πειθαρχικά παραπτώματα - Πειθαρχικές ποινές

Στο μέρος αυτό τίθενται οι κανόνες του «ουσιαστικού» και «διαδικαστικού» πειθαρχικού δικαίου των δικαστικών υπαλλήλων, ήτοι οι κανόνες που καθορίζουν αφενός μεν τα πειθαρχικά παραπτώματα και τις προβλεπόμενες γι' αυτά πειθαρχικές ποινές, αφετέρου δε τα όργανα και τη διαδικασία επιβολής αυτών.

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 164-165) προσδιορίζεται η έννοια το πειθαρχικού παραπτώματος, πέρα δε από τον γενικό ορισμό του πειθαρχικού παραπτώματος, αναφέρεται ότι το υπαλληλικό καθήκον δεν επιβάλλει στον δικαστικό υπάλληλο συμπεριφορά που να αντίκειται προς τις διατάξεις του Συντάγματος και των νόμων και απαριθμούνται ενδεικτικά συγκεκριμένες πράξεις και παραλείψεις που συγκροτούν τα συνηθέστερα πειθαρχικά παραπτώματα.

Ειδικότερα, αφού απαλείφθηκε η περίπτωση ιβ' της παραγράφου 2 του άρθρου 92 του ν. 2812/2000, καθόσον η απάντηση σε αναφορές πολιτών δεν ανάγεται στο υπηρεσιακό καθήκον των δικαστικών υπαλλήλων, επιχειρήθηκε μία λελογισμένη διεύρυνση αλλά και ο εξορθολογισμός των προβλεπόμενων πειθαρχικών παραπτωμάτων των δικαστικών υπαλλήλων. Ενδεικτικά επισημαίνεται ότι: 1) στην περίπτωση θ' της παραγράφου 2 του άρθρου 164 η δημόσια (γραπτώς ή προφορικώς) άσκηση κριτικής κατά των πράξεων της προϊσταμένης αρχής συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, εφόσον από δόλο ή βαριά αμέλεια χρησιμοποιούνται προδήλως ανακριβή στοιχεία ή χαρακτηριστικά απρεπείς εκφράσεις, δοθέντος ότι στην περίπτωση αυτή διακυβεύεται το κύρος της ίδιας της Δικαιοσύνης και 2) καθιερώνεται ρητώς ως πειθαρχικό παράπτωμα: α) η μη τήρηση του ωραρίου από τον δικαστικό υπάλληλο, καθώς και η παράλειψη του προϊσταμένου του να ελέγχει την τήρηση αυτού (περίπτωση κγ'), β) η κατάθεση, χρήση ή συμπερίληψη και διατήρηση στον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο του δικαστικού υπαλλήλου πλαστού, νοθευμένου ή παραποιημένου πιστοποιητικού ή τίτλου ή βεβαίωσης (περίπτωση κδ') και γ) η παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των αθέμιτων διακρίσεων από τον δικαστικό υπάλληλο για τους ενδεικτικά αναφερόμενους στο άρθρο 113 παρ. 2 λόγους, κατά την ορολογία των Οδηγιών 2000/43/EK και 2000/78/EK που ενσωματώθηκαν στην εθνική

έννομη τάξη με το ν. 4443/2016 (Α΄ 232). Εξάλλου, στην παράγραφο 3 του άρθρου 164 προβλέπεται ότι εξακολουθούν να ισχύουν διατάξεις που προβλέπουν ειδικά πειθαρχικά παραπτώματα.

Στο άρθρο 165, που αποτελεί εκδήλωση της αρχής της αναλογικότητας στο πεδίο του πειθαρχικού δικαίου, περιλαμβάνεται ο κατάλογος των προβλεπόμενων πειθαρχικών ποινών, κατά αύξουσα βαρύτητα, έτσι ώστε να καθίσταται σε κάθε περίπτωση δυνατή η προσαρμογή της επιβαλλόμενης κάθε φορά πειθαρχικής ποινής προς τις ιδιαίτερες κάθε φορά συνθήκες τέλεσης του πειθαρχικού παραπτώματος, τη βαρύτητα αυτού, την εν γένει προσωπικότητα του δικαστικού υπαλλήλου, το βαθμό της υπαιτιότητάς του και τα λοιπά κριτήρια που ενδεικτικά απαριθμούνται στην παράγραφο 3, ενώ στην παράγραφο 2 μνημονεύονται κατά τρόπο περιοριστικό τα παραπτώματα εκείνα, τα οποία μπορούν να επισύρουν την βαρύτερα των πειθαρχικών ποινών ποινή της οριστικής παύσης.

Κεφάλαιο Β΄

Γενικοί Κανόνες

Στο κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 166-176) τίθενται οι γενικοί κανόνες που ρυθμίζουν την πειθαρχική διαδικασία και δη: α) προβλέπεται η υποχρέωση δίωξης των πειθαρχικών παραπτωμάτων, με την επιφύλαξη αυτών που κατά την κρίση του αρμόδιου πειθαρχικού οργάνου δικαιολογούν την ποινή της επίπληξης (ελαφρά παραπτώματα), των οποίων η πειθαρχική δίωξη εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια του αρμόδιου πειθαρχικού οργάνου (άρθρο 166), β) επιβάλλεται υποχρέωση στους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς να ανακοινώσουν στο αρμόδιο για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης όργανο τα πειθαρχικά παραπτώματα δικαστικού υπαλλήλου τα οποία διαπιστώνουν ή λαμβάνουν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (άρθρο 167), παρόμοια δε υποχρέωση προβλέπεται και για πειθαρχικά παραπτώματα δικαστικού υπαλλήλου που διαπράττονται στο ακροατήριο δικαστηρίου (άρθρο 168), γ) ρυθμίζεται η συνεκδίκαση των πειθαρχικών παραπτωμάτων του ίδιου δικαστικού υπαλλήλου ή συναφών παραπτωμάτων περισσότερων δικαστικών υπαλλήλων, προς αποτροπή του κινδύνου

έκδοσης αντιφατικών αποφάσεων και χάριν της οικονομίας της πειθαρχικής δίκης και της ενότητας της διαδικασίας, ως εκ της οποίας καθίσταται ευχερέστερη η εκτίμηση του σχετικού αποδεικτικού υλικού και ο ακριβέστερος έλεγχος της ενοχής και της προσωπικότητας του δικαστικού υπαλλήλου (άρθρο 169), δ) ρυθμίζεται η αυτοτέλεια και το ανεξάρτητο της πειθαρχικής διαδικασίας από τυχόν ποινική ή άλλη δίκη με πρόβλεψη ρητής δυνατότητας του πειθαρχικού οργάνου να αναστείλει την πειθαρχική διαδικασία λόγω εκκρεμούς ποινικής δίκης μόνο για εξαιρετικούς λόγους, υπό την προϋπόθεση ότι το πειθαρχικό παράπτωμα δεν προκάλεσε δημόσιο σκάνδαλο ή δεν έθιξε σοβαρά το κύρος της υπηρεσίας, αναφέρονται τα θέματα, ως προς τα οποία δημιουργείται δέσμευση των πειθαρχικών οργάνων από αμετάκλητη δικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, σύμφωνα και με τη σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ 3272/2014, 1615/2012) και ρυθμίζονται τα σχετικά με την επανάληψη της πειθαρχικής δίκης και της υποχρέωσης γνωστοποίησης της ασκηθείσας σε βάρος δικαστικού υπαλλήλου ποινικής δίωξης (άρθρο 170), ε) προβλέπεται ρητά η ισχύς της αρχής *ne bis in idem* (άρθρο 171), στ) ορίζεται ότι το πειθαρχικώς κολάσιμο της πράξης δεν αίρεται με την αποκατάσταση, τη χάρη ή την άρση με οποιοδήποτε τρόπο του ποινικώς κολάσιμου, ούτε με την άρση ή μεταβολή των συνεπειών της ποινικής καταδίκης, με την εξαίρεση της περίπτωσης άρσης των συνεπειών της ποινής με προεδρικό διάταγμα κατ' εφαρμογή του άρθρου 47 παρ. 1 του Συντάγματος (άρθρο 172), ενώ ζ) προβλέπεται ότι γενικές αρχές και εν γένει κανόνες του ουσιαστικού και δικονομικού ποινικού δικαίου εφαρμόζονται ανάλογα και στο πειθαρχικό δίκαιο, μνημονεύονται δε ενδεικτικά τέτοιες αρχές και κανόνες (άρθρο 173), σε σύμπλευση και με τη σχετική ρύθμιση του άρθρου 108 του Ν. 3528/2007 (ΦΕΚ Α' 26). Επισημαίνεται ότι η περίπτωση ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 173 αποτυπώνει εν πολλοίς τη ρύθμιση του άρθρου 367 ΠΚ και εναρμονίζεται με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία της έκφρασης. Τέλος, η) ορίζεται ότι για συγκεκριμένα θέματα διαδικασίας εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 174) και θ) προβλέπονται τα της παραγραφής των πειθαρχικών παραπτωμάτων (άρθρο 175) και της λήξης της πειθαρχικής ευθύνης (άρθρο 176).

Κεφάλαιο Γ'

Πειθαρχικά όργανα

Στο κεφάλαιο Γ' (άρθρα 177-182) καθορίζονται τα όργανα που είναι αρμόδια για την άσκηση της πειθαρχικής εξουσίας και για την επιβολή της πειθαρχικής ποινής. Ειδικότερα, στο άρθρο 177 ορίζεται το αρμόδιο κάθε φορά όργανο για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης σε βάρος των δικαστικών υπαλλήλων, το οποίο κατά κανόνα αναδεικνύεται σε κάθε δικαστήριο και εισαγγελία με κλήρωση μεταξύ των δικαστικών λειτουργιών που υπηρετούν σε αυτό, με εξαίρεση τη Γενική Επιτροπεία στο Ελεγκτικό Συνέδριο και τη Γενική Επιτροπεία στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, για τις οποίες το αρμόδιο για την πειθαρχική δίωξη όργανο ορίζεται από το νόμο και είναι και στις δύο περιπτώσεις ο νεότερος αντεπίτροπος, ενόψει του μικρού αριθμού των δικαστικών λειτουργιών που υπηρετούν σε αυτές. Τα πειθαρχικά, εξάλλου, όργανα διακρίνονται σε μονομελή και πολυμελή (άρθρο 178). Τα μονομελή πειθαρχικά όργανα, για τα οποία προβλέπει το άρθρο 179, μπορούν να επιβάλουν ποινές έως και προστίμου ίσου προς το ήμισυ των μηνιαίων αποδοχών του δικαστικού υπαλλήλου. Τα πολυμελή, εξάλλου, πειθαρχικά όργανα είναι τα δικαστικά και υπηρεσιακά συμβούλια και ειδικότερα, εφόσον το παράπτωμα, για το οποίο έχει ασκηθεί η πειθαρχική δίωξη, μπορεί αφηρημένα να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης, η αρμοδιότητα ανήκει στο κατά περίπτωση πρωτοβάθμιο ή δευτεροβάθμιο δικαστικό συμβούλιο σε συμφωνία και με την πρόβλεψη του άρθρου 92 παρ. 1 του Συντάγματος, εάν δε πρόκειται για ήσσονος σημασίας πειθαρχικό παράπτωμα, ως προς το οποίο δεν μπορεί να επιβληθεί η ποινή της οριστικής παύσης, η αρμοδιότητα ανήκει στο κατά περίπτωση πρωτοβάθμιο ή δευτεροβάθμιο υπηρεσιακό συμβούλιο. Παράλληλα, προβλέπεται ότι εάν το υπηρεσιακό συμβούλιο κρίνει ότι το πειθαρχικό παράπτωμα που έχει εισαχθεί ενώπιόν του μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης, υποχρεούται να παραπέμψει την υπόθεση στο αντίστοιχο δικαστικό

συμβούλιο, ενώ το δικαστικό συμβούλιο, εάν κρίνει ότι το πειθαρχικό παράπτωμα μπορεί να επισύρει πειθαρχική ποινή κατώτερη της οριστικής παύσης, έχει τη δυνατότητα, εκτιμώντας τις περιστάσεις, είτε να κρατήσει το ίδιο και να εκδικάσει την υπόθεση είτε να την παραπέμψει στο αντίστοιχο υπηρεσιακό συμβούλιο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφασή του αυτή (άρθρο 180). Ρυθμίζεται, τέλος, η κατά τόπο αρμοδιότητα των πειθαρχικών οργάνων (άρθρο 181), καθώς και θέματα άρσης σύγκρουσης αρμοδιότητας μεταξύ των πειθαρχικών συμβουλίων (άρθρο 182).

Κεφάλαιο Δ΄

Προδικασία

Το κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 183-186) αναφέρεται στην προδικασία της πειθαρχικής διαδικασίας που περιλαμβάνει την προκαταρκτική έρευνα και την ένορκη διοικητική εξέταση, ανάλογα με το βαθμό πιθανολόγησης του πειθαρχικού παραπτώματος και επάρκειας των σχετικών ενδείξεων τελέσεώς του (άρθρο 183). Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται τόσο κατά το στάδιο της προκαταρκτικής έρευνας (άρθρο 184) όσο και κατά το στάδιο της ένορκης διοικητικής εξέτασης (άρθρο 185) για την ολόπλευρη διερεύνηση της πειθαρχικής υπόθεσης, με ταυτόχρονη όμως ενδυνάμωση των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του δικαστικού υπαλλήλου, ο οποίος ρητώς πλέον έχει δικαίωμα να συμπαρίσταται με δικηγόρο. Προβλέπεται, εξάλλου, ότι, αν από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά το στάδιο της προδικασίας, δεν πιθανολογείται η διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος, η υπόθεση τίθεται στο αρχείο με αιτιολογημένη πράξη του αρμόδιου για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης οργάνου (άρθρο 186).

Κεφάλαιο Ε΄

Πειθαρχική δίωξη

Στο κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 187-188) που αφορά στην πειθαρχική δίωξη, καθορίζεται το περιεχόμενο της πειθαρχικής αγωγής (άρθρο 187) και τα της

ασκήσεως της πειθαρχικής δίωξης, η οποία συντελείται με την επίδοση της πειθαρχικής αγωγής στο διωκόμενο δικαστικό υπάλληλο (άρθρο 188).

Κεφάλαιο ΣΤ΄

Διαδικασία στα πειθαρχικά όργανα

Στο Κεφάλαιο ΣΤ΄ (άρθρα 189-202) καθορίζεται η διαδικασία ενώπιον των πειθαρχικών οργάνων μετά την άσκηση πειθαρχικής δίωξης, ήτοι οι οικονομικές διατάξεις που ισχύουν κατά την εκδίκαση των υποθέσεων αυτών σε πρώτο βαθμό. Ειδικότερα στα άρθρα 189 -191, που αποτελούν τις διατάξεις της προδικασίας, ορίζεται η διαδικασία επίδοσης της πειθαρχικής αγωγής, ο τρόπος ορισμού εισηγητή και η κλήση του διωκόμενου σε απολογία. Επισημαίνεται ότι ο διωκόμενος μπορεί να απολογηθεί μέσα σε πέντε κατ' ελάχιστο ημέρες με δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας έως δέκα ημέρες. Τέλος, τίθενται οι προϋποθέσεις παραπομπής του υπαλλήλου στο πειθαρχικό συμβούλιο.

Στα άρθρα 192-197 προβλέπονται οι ενδεδειγμένες ανακριτικές πράξεις για τη διακρίβωση της τέλεσης του πειθαρχικού παραπτώματος και ο τρόπος διεξαγωγής αυτών. Περιοριστικά απαριθμούνται πέντε ανακριτικές πράξεις : α) η εξέταση μαρτύρων (άρθρο 193), β) η εξέταση του διωκόμενου (άρθρο 194), γ) η αυτοψία (άρθρο 195), δ) η πραγματογνωμοσύνη (άρθρο 196) και ε) η αναζήτηση εγγράφων και άλλων στοιχείων (άρθρο 197).

Με τα άρθρα 198-202 καθορίζονται οι διατάξεις διεξαγωγής της συζήτησης της κύριας διαδικασίας ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου μετά την αμετάκλητη παραπομπή του διωκόμενου ενώπιων του, η συνεκτίμηση των συναφών υποθέσεων, τα στοιχεία της εκδοθείσας απόφασης καθώς και τα τέλη και έξοδα της πειθαρχικής διαδικασίας. Επισημαίνεται ότι 1) για τους λόγους εξαιρέσης ισχύουν αναλόγως οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, σύμφωνα με το άρθρο 174 του νέου Κώδικα και 2) οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 128 του ν. 2812/2000 περιελήφθησαν κατά περιεχόμενο στο άρθρο 199 του νέου Κώδικα.

Κεφάλαιο Ζ΄

Ένδικα μέσα

Το Κεφάλαιο Ζ΄ (άρθρα 203-207) περιλαμβάνει τις διατάξεις για την άσκηση των ένδικων μέσων κατά των πρωτόδικων αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων, ήτοι της έφεσης και της επανάληψης της πειθαρχικής δίκης, τις προϋποθέσεις άσκησης αυτών, τη συζήτησή τους και την έκδοση των αντίστοιχων αποφάσεων. Σημαντική καινοτομία στο κεφάλαιο αυτό αποτελεί η θέσπιση υποχρέωσης για προβολή συγκεκριμένων λόγων έφεσης, ώστε να περιοριστεί το φαινόμενο αθρόας άσκησης προδήλως αστήρικτων εφέσεων (βλ. ενδεικτικά την 5/2016 απόφαση του 5μελούς πειθαρχικού συμβουλίου του Αρείου Πάγου).

Κεφάλαιο Η΄

Εκτέλεση πειθαρχικών αποφάσεων και διαγραφή πειθαρχικών ποινών

Τέλος στο Κεφάλαιο Η΄ (άρθρα 208-210) θεσπίζονται οι διατάξεις περί εκτέλεση των πειθαρχικών αποφάσεων και τη μεταχείριση των πειθαρχικών ποινών, ίδια δε οι προϋποθέσεις διαγραφής αυτών.

Μέρος Ένατο

Λύση της υπαλληλικής σχέσης

Άρθρο 211: Διατηρείται η αντίστοιχη διάταξη του προηγούμενου Κώδικα, αφαιρουμένης μόνον της περιπτώσεως της συμπληρώσεως τριακονταπενταετούς υπηρεσίας ως λόγου λύσεως της υπαλληλικής σχέσεως.

Άρθρο 212: Εν όψει του ότι, σύμφωνα με τα ειδικώς προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος Κώδικα, επιτρέπεται ρητώς ο διορισμός ως δικαστικών υπαλλήλων όχι μόνον Ελλήνων πολιτών, αλλά και πολιτών κρατών – μελών ή και κρατών μη μελών της Ευρωπαϊκής Ένώσεως, εισάγεται πρόβλεψη ότι η τυχόν απώλεια εκ μέρους του δικαστικού υπαλλήλου της ιθαγένειας την οποία είχε κατά τον διορισμό του, δεν επιφέρει την αυτοδίκαιη έκπτωσή του στην

περίπτωση που έχει άλλη ιθαγένεια, η οποία, κατά τον χρόνο απώλειας της πρώτης, επιτρέπει τον διορισμό σε θέση δικαστικού υπαλλήλου.

Άρθρο 213: Στην παράγραφο 3 εισάγεται διάταξη, σύμφωνα με την οποία η παραίτηση του δικαστικού υπαλλήλου θεωρείται μη υποβληθείσα όχι μόνον στην περίπτωση που κατά τον χρόνο υποβολής της έχει ήδη ασκηθεί ποινική δίωξη για κακούργημα ή για πλημμέλημα από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 περιπτώσεις α' και δ' ή πειθαρχική δίωξη για παράπτωμα που μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης (όπως προβλεπόταν στον ν. 2812/2000), αλλά και στην περίπτωση που τέτοια ποινική ή πειθαρχική δίωξη ασκηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της παραιτήσεως. Η προσθήκη της διατάξεως αυτής, αντίστοιχη της οποίας αποτυπώνεται και στον Υπαλληλικό Κώδικα, κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να περιορισθεί ο κίνδυνος τυχόν σκόπιμης εσπευσμένης παραιτήσεως του δικαστικού υπαλλήλου προ της ασκήσεως εις βάρος του τέτοιας ποινικής ή πειθαρχικής διώξεως. Η διάταξη αυτή συνδέεται αρμονικώς με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, σύμφωνα με την οποία η πάροδος δύο (2) μηνών από την υποβολή της παραιτήσεως αποτελεί προϋπόθεση προκειμένου να εκδοθεί από τον Υπουργό Δικαιοσύνης πράξη περί αποδοχής της. Συνεπεία δε της διατάξεως, που εισάγεται με την παράγραφο 3 του παρόντος Κώδικα, ο δικαστικός υπάλληλος, αυτονοήτως, δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει την άμεση αποδοχή της παραιτήσεώς του από τον Υπουργό της Δικαιοσύνης, καταργουμένης της σχετικής περί αυτού προβλέψεως, που αποτυπωνόταν στη δεύτερη περίοδο του εδαφίου β' της παραγράφου 5 του άρθρου 140 του ν. 2812/2000.

Άρθρο 214: Διατηρείται η αντίστοιχη διάταξη του προηγούμενου Κώδικα.

Άρθρο 215: Στη ρύθμιση την αντίστοιχη με την παράγραφο 2 του άρθρου 142 του ν. 2812/2000 προστίθεται διάταξη, σύμφωνα με την οποία ο δικαστικός υπάλληλος που παύθηκε κατ' άρθρο 214 λόγω ποινικής καταδίκης, επανέρχεται στην υπηρεσία στην περίπτωση που, κατόπιν αίτησής του για την επανάληψη ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 525 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η οποία έγινε δεκτή, είτε αθωωθεί για τα

αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 141 είτε του επιβληθεί ποινή που δεν επισύρει την κατά το άρθρο 215 οριστική παύση είτε διαπιστωθεί ότι είναι φανερά αθώς για αδίκημα του άρθρου 7 παράγραφος 1 περ. α' και δ', για το οποίο είχε καταδικασθεί με την ακυρωθείσα ποινική απόφαση, και παύσει οριστικά η ποινική δίωξη ή αυτή κηρυχθεί απαράδεκτη για οποιονδήποτε λόγο. Επίσης, στην παράγραφο 4 προβλέπεται ότι στην περίπτωση που δεν υφίσταται κενή θέση κατά τον χρόνο που επανέρχεται ο δικαστικός υπάλληλος κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου, συνιστάται «προσωποπαγής» θέση αντί «προσωρινή», που προέβλεπε ο ν. 2812/2000. Κατά τα λοιπά, διατηρείται η αντίστοιχη διάταξη του ν. 2812/2000.

Άρθρο 216-217: Διατηρούνται οι αντίστοιχες διατάξεις του ν. 2812/2000, με τη διαφορά ότι αντί του όρου της απολύσεως χρησιμοποιείται, ως πιο εύστοχος, ο όρος της οριστικής παύσεως.

Άρθρο 218: Εν όψει του ότι το παρόν άρθρο αφορά πλέον στην αυτοδίκαιη απόλυση μόνον λόγω ορίου ηλικίας (και όχι και λόγω συμπληρώσεως τριακονταπενταετίας) καταργείται η παράγραφος 4 του άρθρου 145 του ν. 2812/2000, μη υφισταμένου λόγου διατηρήσεώς της. Επίσης, καταργείται η τελευταία παράγραφος του προηγούμενου Κώδικα, που προστέθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 41 Ν. 4369/2016, μη υφισταμένου πλέον λόγου διατηρήσεώς της, λόγω εξάντλησης του πεδίου εφαρμογής της. Συνεπεία των ανωτέρω και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι παράγραφοι 2 και 5 του προηγούμενου Κώδικα έχουν ήδη καταργηθεί με την παράγραφο 3 του άρθρου 41 ν. 4369/2016, γίνεται κατάλληλη προσαρμογή στην αρίθμηση των λοιπών παραγράφων του παρόντος άρθρου, ενώ προστίθεται νέα παράγραφος σύμφωνα με την οποία προβλέπεται η απονομή της ευαρέσκειας της υπηρεσίας στους υπαλλήλους που αποχωρούν κατόπιν τουλάχιστον τριακονταετούς ευδόκιμης υπηρεσίας.

Άρθρο 219: Διατηρείται η αντίστοιχη διάταξη του ν. 2812/2000.

*Τελικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις**Άρθρο 220**Νομική προστασία υπαλλήλων Ελεγκτικού Συνεδρίου*

Με το άρθρο 220 επιδιώκεται η πλήρης εναρμόνιση των διατάξεων περί ευθύνης και νομικής προστασίας του προσωπικού του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Δικαστικών Υπαλλήλων, Επιτρόπων, Γενικών Συντονιστών) κατά την άσκηση των καθηκόντων τους με τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν σε λοιπά ελεγκτικά σώματα [π.χ. Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.), Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης κ.ο.κ.], με στόχο τη θωράκιση και ενίσχυση του έργου των Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η διάταξη αυτή άλλωστε είναι σύμφωνη και με τα Ελεγκτικά Πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), τα οποία έχουν ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με τις διατάξεις των αρ.80 του ν.4055/12 (ΦΕΚ Α' 51), αρ. 39 του ν.4129/13 (ΦΕΚ Α' 52), καθώς και του ρόλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως Ανώτατου Εξωτερικού Ελεγκτή επί της δημοσιονομικής διαχείρισης σύμφωνα και με τις ειδικότερες διατάξεις των ν.4129/13 (ΦΕΚ Α' 52) και ν.4270/14 (ΦΕΚ Α' 143).

*Άρθρο 221**Διάταξη για τους απασχολούμενους στους τομείς του άρθρου 18 μη δικαστικούς υπαλλήλους*

Υπάλληλοι (μόνιμοι ή ιδιωτικού δικαίου) κυρίως με καθήκοντα ειδικής ή τεχνικής φύσης απασχολούνται επιτρεπώς κατά το Σύνταγμα στους τομείς του άρθρου 18 (βλ. ΣΕ Ολ. 3178/2014), χωρίς να αποτελούν ούτε δικαστικούς υπαλλήλους ούτε υπαλλήλους που κρίνεται σκόπιμο, κατά τα εκτιθέμενα στο άρθρο 223 να καταστούν δικαστικοί. Για παράδειγμα, από την ίδρυση του ΤΑΧΔΙΚ και μέχρι σήμερα στα δικαστήρια απασχολούνται υπάλληλοί του επί σχέσει δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου (ιδίως ως φύλακες/νυχτοφύλακες, τεχνικοί και αρμόδιοι καθαριότητας) με υπουργικές αποφάσεις που τους

κατανέμουν ή τους ανακατανέμουν, ανάλογα με τις ανάγκες των δικαστηρίων σε προσωπικό αυτών των κλάδων.

Δεδομένου όμως ότι οι υπάλληλοι αυτοί, έστω κι αν δεν έχουν την ιδιότητα του δικαστικού υπαλλήλου, ασκούν πάντως τα καθήκοντά τους σε δικαστήρια, κρίνεται απολύτως αναγκαίο -στο πλαίσιο της αναβάθμισης των υποστηρικτικών της δικαιοσύνης δομών και λειτουργιών που επιχειρείται με τον προτεινόμενο Κώδικα- να διαθέτουν σε υψηλό βαθμό τα προσόντα για την άσκηση των συναφών με τη θέση τους καθηκόντων, έτσι ώστε να παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες κατά τρόπο αποτελεσματικό και συνάδοντα με την εύρυθμη λειτουργία, καθώς και τη φυσιογνωμία των δικαστηρίων. Εξάλλου, η εικόνα των δικαστηρίων αντανakλά στο κύρος της δικαιοσύνης και εξαρτάται μεταξύ άλλων και από τη συμπεριφορά ενός εκάστου εργαζομένου, είτε πρόκειται για δικαστικούς λειτουργούς είτε για δικαστικούς υπαλλήλους είτε για υπαλλήλους άλλων φορέων που απασχολούνται στα δικαστήρια.

Προκειμένου δε να διασφαλιστεί η υψηλή αυτή ποιότητα υπηρεσιών προς όφελος των πολιτών, κρίθηκε αναγκαία η αξιολόγηση των υπαλλήλων που απασχολούνται σε κάποιον από τους τομείς του άρθρου 18 από τον δικαστή που διευθύνει το δικαστήριο, την εισαγγελία ή τη γενική επιτροπεία, ο οποίος είναι σε θέση να έχει ίδια αντίληψη για την άσκηση των οικείων καθηκόντων. Έτσι, άλλωστε, επιτυγχάνεται και η αναγκαία ενότητα και συντονισμός όλων εν γένει των απασχολουμένων στα δικαστήρια, ως προς τον τρόπο άσκησης των καθηκόντων τους.

Περαιτέρω, σε περίπτωση που ασκηθεί πειθαρχική δίωξη για παράπτωμα που φέρεται να τελέστηκε κατά το χρόνο υπηρεσίας τους στα δικαστήρια, προκρίθηκε η συγκρότηση ειδικού πειθαρχικού συμβουλίου για τους υπαλλήλους αυτούς αποτελούμενου αποκλειστικά από δικαστές. Το πειθαρχικό αυτό συμβούλιο εντάσσεται στον διοικητικό μηχανισμό, έστω και αν αποτελείται αποκλειστικά από δικαστές (πρβλ. ΣΕ 2011/2003 Ολ.). Για λόγους δε ενιαίας κρίσης των σχετικών διαφορών, ιδρύεται αρμοδιότητα των διοικητικών δικαστηρίων (διοικητικού εφετείου ή Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά περίπτωση) για την άσκηση προσφυγής ουσίας κατά απόφασης του πειθαρχικού συμβουλίου με την οποία επιβάλλεται η ποινή της οριστικής

παύσης ή του υποβιβασμού είτε σε μόνιμο υπάλληλο είτε σε υπάλληλο που υπηρετεί με σχέση ιδιωτικού δικαίου στον φορέα από τον οποίο προέρχεται.

Τέλος, δεδομένου ότι για τις ανάγκες φρούρησης των δικαστηρίων επιστρατεύονται κατά κανόνα αστυνομικοί, στους οποίους ανατίθεται η σχετική υπηρεσία ως σκοπιά (βλ. α. 25 πδ 141/1991 [Α΄58]), κρίνεται σκόπιμο ο δικαστής που διευθύνει το δικαστήριο να έχει την αρμοδιότητα να ζητήσει ως μέτρο εσωτερικής τάξης την αντικατάσταση αστυνομικού που έχει οριστεί ως σκοπός σε αυτό, αν κρίνει ότι έτσι εξυπηρετείται η εύρυθμη λειτουργία του δικαστηρίου, όπως άλλωστε και να ζητήσει να παραμείνει στη δύναμη φρούρησης του δικαστηρίου αστυνομικός που ασκεί με ευσυνείδητο και αποτελεσματικό τρόπο τα καθήκοντά του. Επισημαίνεται, πάντως, ότι κατ' αρχήν πρόσφορη και ευκαία είναι η φρούρηση των δικαστηρίων κατά το δυνατό από τα ίδια πρόσωπα, ώστε να υπάρχει η μεγαλύτερη δυνατή εξοικείωση με το χώρο και τους ανθρώπους που κινούνται σε αυτόν.

Άρθρο 222

Γνωμοδότηση για την έκδοση διοικητικών πράξεων

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων όπου απαιτείται γνώμη των συνδικαλιστικών οργανώσεων των υπαλλήλων, έτσι ώστε να μην εμποδίζεται η πρόοδος της οικεία διαδικασίας από μη έγκαιρη υποβολή της γνώμης.

Άρθρο 223

Προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου

Με το άρθρο αυτό μεταβάλλεται ριζικά η κατάσταση του προσωπικού που υπηρετεί στα δικαστήρια, στις εισαγγελίες και στις γενικές επιτροπείες με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, με σκοπό την - σύμφωνη προς το άρθρο 92 του Συντάγματος- καλύτερη λειτουργία των δικαστηρίων, των εισαγγελιών και γενικών επιτροπειών και την αναβάθμιση του προσωπικού αυτού.

Οι πιο πάνω υπάλληλοι «μεταφέρθηκαν - μετατάχθηκαν» στα δικαστήρια από το Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα, όπου υπηρετούσαν με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, δυνάμει ειδικών νομοθετημάτων, στα πλαίσια της «κινητικότητας» των υπαλλήλων (βλ. ιδίως τις υποπαραγράφους Ζ.4, Ζ.2 και Ζ.1 της παρ. Ζ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, Α' 222). Η μεταφορά - μετάταξη έγινε σε προσωποπαγείς θέσεις με παράλληλη δέσμευση κενών οργανικών θέσεων (μόνιμων) δικαστικών υπαλλήλων. Οι ανωτέρω υπάλληλοι δεν είναι «δικαστικοί υπάλληλοι», διότι δεν είναι μόνιμοι. Για τον λόγο αυτό, δεν εμπίπτουν στις πάγιες διατάξεις του Κώδικα.

Με την 3178/2014 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι από τις διατάξεις του άρθρου 92 του Συντάγματος δεν αποκλείεται η μετά από ειδική νομοθετική πρόβλεψη πρόσληψη στις γραμματείες των δικαστηρίων και των εισαγγελιών υπαλλήλων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, ουσιαστικές και διαδικαστικές. Ειδικότερα, όσον αφορά στη διαδικασία πρόσληψης -και, όπως εν προκειμένω, μεταφοράς - μετάταξης- κρίθηκε ότι απαιτείται προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου, κατά το άρθρο 92 του Συντάγματος, υπηρεσιακού συμβουλίου, στο οποίο ανήκει, μεταξύ άλλων, και η κρίση αν ο υπάλληλος διαθέτει τα προσόντα για να ανταποκριθεί στα συγκεκριμένα καθήκοντα. Εξάλλου, απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες ουσιαστικές προϋποθέσεις: α) να μην αναιρείται ο συνταγματικός κανόνας της οργάνωσης και στελέχωσης των εν λόγω γραμματειών με μόνιμους δικαστικούς υπαλλήλους, β) να ανατίθενται στους υπαλλήλους αυτούς καθήκοντα τεχνικού ή ειδικού επιστημονικού χαρακτήρα που δικαιολογούνται από τη φύση της σχέσης εργασίας τους και γ) να παραφυλάσσονται υπέρ των μόνιμων δικαστικών υπαλλήλων τα καθήκοντα που συνδέονται άρρηκτα με την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου (π.χ. συμμετοχή στη συγκρότηση των δικαστηρίων και στις συνεδριάσεις τους, σύνταξη πρακτικών, συμμετοχή στα δικαστικά συμβούλια κ.λπ.).

Στην πράξη αποδείχθηκε ότι η τήρηση των ανωτέρω συνταγματικών απαιτήσεων δεν μπορεί να επιτρέψει την πλήρη αξιοποίηση του προσωπικού

αυτού προς όφελος της αποτελεσματικής λειτουργίας των δικαστηρίων, δεδομένου ότι οι ανάγκες τους αφορούν πρωτίστως την άσκηση καθηκόντων που συνδέονται άρρηκτα με την άσκηση του δικαιοδοτικού έργου· τούτο δε ενώ οι κενές θέσεις των δικαστικών υπαλλήλων ανέρχονται σε χιλιάδες και ο νομοθέτης επί δεκαετίες λαμβάνει πολυάριθμα μέτρα για την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, η οποία εξακολουθεί να είναι, κατά κανόνα, βραδεία. Γι' αυτόν κυρίως τον λόγο κρίθηκε ότι οι εν λόγω υπάλληλοι θα έπρεπε είτε να μονιμοποιηθούν είτε να μεταφερθούν σε άλλες υπηρεσίες του Δημοσίου ή άλλων νομικών προσώπων.

Η μονιμοποίηση των υπαλλήλων με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου δεν αντίκειται στο άρθρο 103 του Συντάγματος, όπως συνάγεται και από το 85/2012 πρακτικό επεξεργασίας της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της Αναθεώρησης του Συντάγματος [2001] (βλ. πρακτικά Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, συνεδρίαση ΡΜΔ' 21.3.2001).

Η μονιμοποίηση των υπαλλήλων αυτών δεν απαιτείται, κατά το άρθρο 103 παρ. 7 του Συντάγματος να γίνει με διαδικασία υπαγόμενη στον έλεγχο του ΑΣΕΠ, δεδομένου ότι με την 195/2013 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι η διαδικασία επιλογής (μόνιμων) δικαστικών υπαλλήλων, οι οποίοι υπό την ιδιότητά τους αυτή αποτελούν προσωπικό που καταλαμβάνει «θέσεις το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις» (άρθρο 103 παρ. 7 εδ. β' του Συντάγματος), μπορεί να διενεργείται από όργανο που παρέχει ιδιαίτερες εγγυήσεις, όπως στην περίπτωση εκείνη από τριμελή επιτροπή συγκροτούμενη από δικαστικούς λειτουργούς, χωρίς να απαιτείται έλεγχος του ΑΣΕΠ (για την ακρίβεια: χωρίς να είναι καν συνταγματικά επιτρεπτός).

Συνεπώς, η μονιμοποίηση των συγκεκριμένων υπαλλήλων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των δικαστηρίων και των εισαγγελιών έπειτα από κρίση των δικαστικών συμβουλίων, και μάλιστα αυτών που είναι αρμόδια για τη μονιμοποίηση των δόκιμων δικαστικών υπαλλήλων, είναι όχι μόνο σύμφωνη με το Σύνταγμα, αλλά και η αναγκαία εν προκειμένω νομοθετική λύση του προβλήματος, προκειμένου να καταστεί

εφικτή η πλήρης αξιοποίηση του προσωπικού αυτού για την αποτελεσματική λειτουργία των δικαστηρίων και των εισαγγελιών (πρβλ. ΣτΕ 1997/2015 σκ. 6). Ταυτόχρονα εξαλείφεται η -προβληματική καθαυτή- διάκριση του υπαλληλικού προσωπικού των δικαστηρίων και των εισαγγελιών σε δύο κατηγορίες.

Η μονιμοποίηση των υπαλλήλων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και σκόπιμη μόνο κατ' εξαίρεση και μόνο γιατί συνέτρεξαν οι προαναφερθέντες λόγοι. Γι' αυτό στον Κώδικα δεν περιέχεται σχετική πάγια διάταξη, αλλά το ζήτημα ρυθμίζεται αποκλειστικά με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου αυτού.

Η κρίση όλων των υπαλλήλων με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των δικαστηρίων, των εισαγγελιών και των γενικών επιτροπειών που έχουν δύο τουλάχιστον έτη υπηρεσίας (ώστε να είναι εφικτή η εκτίμηση της καταλληλότητάς τους για μονιμοποίηση), καθώς υπαγορεύεται από τους προεκτεθέντες λόγους δημόσιου συμφέροντος, είναι υποχρεωτική και κινείται με πρωτοβουλία της υπηρεσίας. Όσοι κριθούν κατάλληλοι μονιμοποιούνται, όσοι κριθούν ακατάλληλοι μεταφέρονται στο Δημόσιο ή στα νομικά πρόσωπα που προβλέπονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 4440/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση ...» (Α' 224).

Η διαδικασία ενώπιον των δικαστικών συμβουλίων όπως διαγράφεται στις παραγράφους 1 έως και 3 παρέχει σε αυτά τα εχέγγυα ορθής κρίσης και στους κρινόμενους πλήρη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Η συνέντευξη, περιβαλλόμενη με τις αυξημένες εγγυήσεις που επιβάλλονται από τη φύση της (όπως είναι ιδίως τα εχέγγυα ανεξαρτησίας του οργάνου που τη διενεργεί και η πρόβλεψη σύνταξης πρακτικού - πρβλ. ΣτΕ 3052/2009, Ολομέλειας), κρίνεται επιβεβλημένη, διότι συμβάλλει στην πλήρη in concreto διάγνωση των ικανοτήτων των κρινομένων.

Δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων των πρωτοβάθμιων δικαστικών συμβουλίων ενώπιον των δευτεροβάθμιων έχουν όχι μόνον ο κριθείς και ο Υπουργός Δικαιοσύνης, αλλά και -κατά τον λόγο της

αρμοδιότητάς τους- οι Πρόεδροι των ανώτατων δικαστηρίων, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και οι Γενικοί Επίτροποι της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Η ρύθμιση αυτή ενισχύει τη θωράκιση της Δικαιοσύνης έναντι ενδεχόμενης μονιμοποίησης προσώπων που δεν είναι κατάλληλα για την άσκηση των καθηκόντων του (μόνιμου) δικαστικού υπαλλήλου.

Η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5, σύμφωνα με την οποία οι αποφάσεις των δευτεροβάθμιων δικαστικών συμβουλίων, όπως και οι αποφάσεις του πρωτοβάθμιου δικαστικού συμβουλίου που δεν προσβλήθηκαν με προσφυγή, δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα, δεν έρχεται σε αντίθεση προς το Σύνταγμα. Τούτο διότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά το άρθρο 95 παρ. 1 περ. α' και 3 του Συντάγματος, οι πράξεις των δικαστικών αρχών, όπως είναι και τα δικαστικά συμβούλια, ακόμη και αν το περιεχόμενό τους δεν αφορά την άσκηση δικαιοδοτικής λειτουργίας αλλά αναφέρεται σε θέματα διοικητικής φύσης, δεν υπόκεινται σε αίτηση ακυρώσεως. Εξάλλου, η παρεχόμενη στον κρινόμενο προστασία είναι επαρκής, διότι αυτός έχει τη δυνατότητα άσκησης προσφυγής κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστικού συμβουλίου ενώπιον του δευτεροβάθμιου, το οποίο συγκροτείται από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, κατά τη δε προβλεπόμενη διαδικασία, πέραν της συνέντευξης στην οποία υποβάλλεται, έχει το δικαίωμα να παρίσταται είτε αυτοπροσώπως είτε μετά ή διά δικηγόρου, δυνάμενος να υποβάλλει και υπομνήματα (βλ. ΣΤΕ 3034/2008, Ολομέλειας, 3773/2011, Ολομέλειας, ΣΤΕ (Συμβ) 467/2015).

Η βαθμολογική, μισθολογική και συνταξιοδοτική κατάσταση των υπαλλήλων που θα μονιμοποιηθούν δε θίγεται. Ως μόνιμοι πλέον δικαστικοί υπάλληλοι θα έχουν τα καθήκοντα και τα δικαιώματα των υπαλλήλων αυτών.

Άρθρο 224

Μεταβατική διάταξη για τους κλάδους του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Με την διάταξη του άρθρου 224 εντάσσονται στους νέους κλάδους δικαστικών υπαλλήλων οι υπηρετούντες στο Ελεγκτικό Συνέδριο υπάλληλοι. Έτσι, όσοι έχουν τυπικά προσόντα που προβλέπονται από το άρθρο 22 εντάσσονται αυτοδικαίως στους νέους κλάδους. Όσοι έχουν τυπικά προσόντα που δεν προβλέπονται από το άρθρο 22 μετατάσσονται σε παρεμφερείς ή συναφείς κλάδους και εν ελλείψει τέτοιων στο γενικό κλάδο Δημοσιονομικού Ελέγχου- Διοικητικής Υποστήριξης. Για λόγους ισότητας και εύρυθμης λειτουργίας του Δικαστηρίου και δεδομένου ότι και οι υπάλληλοι των παραγράφων 4, 5 και 9 του παρόντος άρθρου προσφέρουν όμοια εργασία (είτε ελεγκτική, είτε γραμματειακή) με τους λοιπούς, για μεγάλο χρονικό διάστημα και συνεπώς με ικανή εμπειρία, κρίνεται σκόπιμο να μεταταγούν και αυτοί στους νέους θεσμοθετούμενους κλάδους ή σε παρεμφερείς και εν ελλείψει αντίστοιχων κλάδων, στον γενικό κλάδο Δημοσιονομικού Ελέγχου- Διοικητικής Υποστήριξης.

Επίσης η αναγκαιότητα της αύξησης των θέσεων της Κατηγορίας ΤΕ με ισάριθμη μείωση αυτών της Κατηγορίας ΔΕ επιβλήθηκε αφενός μεν για την υπαγωγή υπαλλήλων που έχουν ανώτερο τυπικό προσόν από αυτό με το οποίο διορίστηκαν και αφετέρου να στελεχωθεί το Ελεγκτικό Συνέδριο με υπαλλήλους ειδικοτήτων «τεχνολογικής εκπαίδευσης» (Λογιστικής, Διοίκησης Επιχειρήσεων) απολύτως απαραίτητους για την υποβοήθηση του έργου των ελέγχων που πραγματοποιεί το Ελεγκτικό Συνέδριο ιδίως των νέων μορφών αυτού.

Άρθρο 225

Μεταβατική διάταξη για τους δικαστικούς υπαλλήλους του τομέα ε΄ του άρθρου 16 ν. 2812/2000

Με την αναθεώρηση του Συντάγματος (2001), ορίστηκε ότι οι υπάλληλοι των υποθηκοφυλακείων είναι δικαστικοί υπάλληλοι (α. 92 παρ. 4 Σ.). Κατόπιν αυτού, αναμορφώθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 1 ν. 2812/2000, ώστε να τους συμπεριλάβει, προστέθηκε δε στους τομείς του άρθρου 16 του ν. 2812/2000 περίπτωση ε΄, ώστε να περιληφθούν και οι υπάλληλοι των έμμισθων υποθηκοφυλακείων της χώρας και των

Κτηματολογικών Γραφείων Ρόδου και Κω -Λέρου στους τομείς των δικαστικών υπαλλήλων του άρθρου αυτού (α. 10 παρ. 1-2 ν. 3472/2006, Α' 135).

Ωστόσο, με το α. 1 ν. 4512/2018 (Α' 5) συστήθηκε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ελληνικό Κτηματολόγιο» και σκοπό τη διασφάλιση της αξιοπιστίας, δημοσιότητας και διαθεσιμότητας των χωρικών και νομικών δεδομένων που αφορούν την ακίνητη ιδιοκτησία και η διασφάλιση της δημόσιας πίστης και ασφάλειας των συναλλαγών, σε σχέση με τα δεδομένα αυτά. Στο πλαίσιο αυτό, ορίστηκε ότι σταδιακά και σε βάθος διετίας καταργούνται με την έκδοση αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Κτηματολογίου τα έμμισθα και τα άμισθα Υποθηκοφυλακεία της Χώρας, τα Κτηματολογικά Γραφεία Ρόδου και Κω - Λέρου, καθώς και τα Κτηματολογικά Γραφεία Θεσσαλονίκης και Πειραιά, ομοίως δε καταργούνται και οργανικές θέσεις του προσωπικού τους (α. 1 παρ. 5). Στους ήδη υπηρετούντες μόνιμους υπαλλήλους δόθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 20 του ίδιου νόμου η δυνατότητα να μεταταγούν είτε σε κλάδο δικαστικών υπαλλήλων είτε σε κλάδο υπαλλήλων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή υπηρεσίας αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή Ν.Π.Δ.Δ. που εποπτεύονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Λόγω αυτής της νομοθετικής μεταβολής, οι υπάλληλοι των έμμισθων υποθηκοφυλακείων και των κτηματολογικών γραφείων δεν συμπεριελήφθησαν στο σχέδιο του νέου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων.

Με το προτεινόμενο άρθρο ρυθμίζεται, όμως, το καθεστώς που τους διέπει μέχρι την ολοκλήρωση της σχετικής μεταβολής. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάργησης των έμμισθων υποθηκοφυλακείων και των κτηματολογικών γραφείων, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 1 και 20 του ν. 4512/2018, οι δικαστικοί υπάλληλοι που υπηρετούν σε αυτά διέπονται από τον ν. 2812/2000 για όσα ζητήματα υπηρεσιακής κατάστασης δεν ρυθμίζονται από τον ν. 4512/2018.

Στην παράγραφο 2 διευκρινίζεται ότι όσοι μόνιμοι υπάλληλοι επιλέξουν να μεταταγούν σε κλάδο δικαστικών υπαλλήλων διέπονται από το νέο Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων. Αντιθέτως, όσοι υπάλληλοι επιλέξουν κάποιον από τους άλλους φορείς (Υπουργείο Δικαιοσύνης ή εποπτευόμενο από αυτό νπδδ), διέπονται εφεξής από τον Υπαλληλικό Κώδικα. Ωστόσο, δεδομένου ότι η απόφαση περί μετάταξης αναστέλλεται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 20 ν. 4512/2018, μέχρι την ολοκλήρωση της κατάργησης του οικείου υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου, ως χρονικό όριο μετάβασής τους στο νέο καθεστώς τέθηκε η ενεργοποίηση της πράξης μετάταξης με την έκδοση της απόφασης του α. 1 παρ. 7 ν. 4512/2018 περί κατάργησης του οικείου υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου.

Άρθρο 226

Μεταβατική διάταξη για την επιλογή προϊσταμένων

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζονται τα ζητήματα της επιλογής προϊσταμένων, για την περίπτωση που δεν έχει ολοκληρωθεί το σύστημα που προβλέπεται στο άρθρο 72 με τη λειτουργία σεμιναρίου και γραπτής εξέτασης, καθώς και για την περίπτωση που, κατά την πρώτη εφαρμογή του άρθρου αυτού, δεν έχουν συνταχθεί εκθέσεις αξιολόγησης. Στη μεν πρώτη περίπτωση προβλέπεται ότι η επιλογή γίνεται με το παλαιό σύστημα, διότι η εφαρμογή του άρθρου 72 προϋποθέτει τη λήψη υπόψη όλων των κριτηρίων και τυχόν μερική εφαρμογή του θα το καθιστούσε άνισο, στη δε δεύτερη περίπτωση προβλέπεται ότι, μόνο κατ' εξαίρεση, για την πρώτη εφαρμογή του άρθρου 72 συντάσσεται μία (1) έκθεση, η οποία δεν έχει μεν τον αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα που υπηρετεί η πρόβλεψη πέντε (5) εκθέσεων, έχει ωστόσο το πλεονέκτημα της επικαιρότητας (πρβλ. ΣΕ 917/2014 7μ. σκ. 9). Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση έλλειψης έκθεσης αξιολόγησης για τις επόμενες -πλην της πρώτης- εφαρμογές, ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 72.

Άρθρο 227

Μεταβατική διάταξη για τα δικαστικά και υπηρεσιακά συμβούλια

Με τις νέες διατάξεις για τα δικαστικά και τα υπηρεσιακά συμβούλια δεν αλλάζει ο τρόπος συγκρότησής τους, ρυθμίζονται όμως ειδικότερα ζητήματα ανάδειξης των αιρετών αντιπροσώπων των δικαστικών υπαλλήλων. Το άρθρο αυτό τίθεται για λόγους εύρυθμης λειτουργίας της υπηρεσίας, ώστε, σε περίπτωση που δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάδειξής τους, κατά τις νέες διατάξεις, να μπορούν να λειτουργήσουν νομίμως και να μην παρακωλυθεί εκ του λόγου αυτού η εύρυθμη λειτουργία των δικαστηρίων, των εισαγγελιών και των γενικών επιτροπειών.

Άρθρο 228

Μεταβατική διάταξη για ανάκληση διορισμού και αναδιορισμό

Το άρθρο αυτό τίθεται για λόγους ενιαίας εφαρμογής του συστήματος του νέου Κώδικα, σε περίπτωση που είτε ο διορισμός είτε η απόλυση έγιναν υπό το καθεστώς του ν. 2812/2000.

Άρθρο 229

Θητεία υπηρετούντων προϊσταμένων

Με το άρθρο αυτό τίθενται ρυθμίσεις διαχρονικού δικαίου για τους προϊσταμένους που έχουν επιλεγεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2812/2000, για ορισμένη θητεία. Η ρύθμιση γίνεται για λόγους συνέχειας της λειτουργίας των δικαστηρίων.

Άρθρο 230

Πειθαρχικές διατάξεις

Με το άρθρο αυτό τίθενται ρυθμίσεις διαχρονικού δικαίου για το πειθαρχικό δίκαιο.

Άρθρο 231

Έκδοση κανονιστικών πράξεων

Με το άρθρο αυτό τίθεται ο κανόνας εφαρμογής των αντίστοιχων διατάξεων που ισχύουν, σε περίπτωση μη έκδοσης των κανονιστικών προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων που προβλέπονται από τον νέο Κώδικα, για λόγους εύρυθμης λειτουργίας των δικαστηρίων.

Άρθρο 232

Κατάργηση διατάξεων

Με το άρθρο αυτό καταργείται ρητώς ο ν. 2812/2000, όπως ισχύει κατά τον χρόνο δημοσίευσης του νέου Κώδικα. Στις μεταβατικές διατάξεις των άρθρων 225-228 περιλαμβάνονται περιπτώσεις κατ' εξαίρεση εφαρμογής του.

Άρθρο 233

Τέλος, με το άρθρο αυτό διευκρινίζεται ότι όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο ν. 2812/2000 νοείται εφεξής ο παρών Κώδικας, προς αποφυγή ερμηνευτικών προβλημάτων.